

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Místní akční plán vzdělávání na území SO ORP Havlíčkův Brod

Obce ORP Havlíčkův Brod

Verze 1.0

Platná k 22. 11. 2017

ANALYTICKÁ ČÁST

Obsah

ANALYTICKÁ ČÁST	4
1. Úvod	4
1.1 Vymezení území MAP	6
1.2 Popis struktury MAP	6
1.2.1 Struktura MAP	6
1.3 Vymezení řešeného území MAP	7
2. Manažerský souhrn	10
3. Analytická část	12
3.1 Obecná část analýzy	12
3.1.1 Základní informace o řešeném území	12
3.1.2 Analýza existujících strategických záměrů a dokumentů v území majících souvislost s oblastí vzdělávání	19
3.1.3 Vyhodnocení dotazníkového šetření	22
3.1.4 Charakteristika školství v řešeném území	33
3.1.5 Zajištění dopravní dostupnosti škol v území	77
3.1.6 Sociální situace	80
3.1.7 Návaznost na dokončené základní vzdělávání (úzká provázanost s KAP)	92
3.2 Specifická část analýzy	94
3.2.1 Témata MAP v řešeném území (Uplatnění klíčových témat dle metodiky MAP v řešeném území - jak se v dokumentu uplatňují a kde)	94
3.2.2 Analýza rizik a další potřebné analýzy	99
3.3 Východiska pro strategickou část	109
3.3.1 Vymezení problémových a prioritních oblastí problémových oblastí	109
3.3.2 SWOT-3 analýza prioritních oblastí rozvoje v řešeném území	110

MAP

Seznam zkratk:

Běžná třída – třída pro žáky bez postižení s tradiční výukou

ČSÚ – Český statistický úřad

DMM – dům dětí a mládeže

Malotřídní škola – škola, která má méně než pět tříd a ve třídách jsou vyučováni žáci více než jednoho ročníku

MŠ – mateřská škola

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Neúplná základní škola – základní škola zajišťující vzdělávání pouze 1. nebo 2. stupně

NIV – neinvestiční výdaje

ONIV – ostatní neinvestiční výdaje

OON – ostatní osobní náklady

PPP – pedagogicko-psychologická poradna

RUD – rozpočtové určení daní

RVP – rámcové vzdělávací program

SO ORP – území správního obvodu obce s rozšířenou působností

SPC – speciálně pedagogické centrum

Speciální třída – třída pro žáky s mentální retardací, odborná výuka zajištěná speciálním pedagogem

SŠ – střední škola

SVČ – středisko volného času

ŠD – školní družina

ŠJ – školní jídelna

ŠK – školní klub

ŠVP – školní vzdělávací programy

Úplná základní škola – základní škola zajišťující vzdělávání od prvního ročníku do devátého ročníku základní školy

Úv. pedag. – úvazek pedagoga

VOŠ – vyšší odborná škola

ZŠ – základní škola

ZUŠ – základní umělecká škola

ANALYTICKÁ ČÁST

1. Úvod

Dokument formuluje Místní akční plán vzdělávání (dále jen MAP) pro území správního obvodu obce s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) Havlíčkův Brod jako dlouhodobý sektorový rozvojový dokument se vztahem k území ORP Havlíčkův Brod. Ve svém obsahu se dokument zabývá oblastí vzdělávání. Prostorově se MAP týká území SO ORP Havlíčkův Brod, které je vymezeno administrativními hranicemi 56 obcí.

Dokument je zaměřen na rozvoj kvalitního a inkluzivního vzdělávání dětí a mládeže ve věku do 15 let. Cílem je podpora včasné péče, předškolního a základního vzdělávání, zájmového a neformálního vzdělávání dětí a mládeže do 15 let. Stěžejními cíli projektu je přispět ke zlepšení kvality vzdělávání ve školách. Cílů bude dosahováno prostřednictvím nových výukových metod, systematického přístupu ke vzdělávání s přenosem zkušeností a příkladů dobré praxe. Dále budou implementovány vhodné postupy a přístupy k cílené motivaci zástupců škol.

Dokument zahrnuje část analytickou, ve které jsou shrnuta základní fakta o území a vzdělávacích subjektech působících v území.

Obrázek 1: Obce v ORP Havlíčkův Brod

Obce ORP Havlíčkův Brod

Zdroj: vlastní zpracování - MAS Královská stezka

1.1 Vymezení území MAP

MAP jsou součástí tzv. akce **KLIMA**, jejímž posláním je úspěch pro každé dítě. Cílem je rozvíjet ve školách motivující kulturu zaměřenou na maximální úspěch pro každého žáka, každého učitele a na trvalý pedagogický rozvoj celé školy.

MAP je Místní akční plán vzdělávání, který je prioritně zaměřen na rozvoj kvalitního a inkluzivního vzdělávání dětí a žáků do 15 let. Zahrnuje oblast včasné péče, předškolního a základního vzdělávání, zájmového a neformálního vzdělávání.

Hlavním cílem MAP je vybudování udržitelného systému komunikace mezi aktéry, kteří ovlivňují vzdělávání v daném území. Jedním z dalších cílů je také vznik partnerství, která napomáhají zkvalitňování vzdělávání zejména v místních mateřských a základních školách, ale také k řízenému rozvoji spolupráce dalších služeb na podporu vzdělávání dětí a mládeže, ale i podporu prarodinných politik a podporu spolupráce služeb, které se týkají dětí.

1.2 Popis struktury MAP

MAP stanovuje priority a jednotlivé kroky nutné k dosažení cílů vzdělávací politiky v území na základě potřeby, naléhavosti, přínosů a podloženosti reálnými daty a analýzami. MAP je zpracováván MAS ve spolupráci se ZŠ, zřizovateli škol a důležitými aktéry v oblasti základního a předškolního vzdělávání. Spolupráce a komunikace vedení škol, zřizovatelů a aktérů v oblasti školství pomůže školám spolupracovat a vzájemně se učit při vypracovávání plánů aktivit rozvoje vzdělávání. MAP bude sloužit jako nástroj pro zacílení výzev v OP VVV (PO 3), IROP (PO 2) a OP PPR (PO 4) a posílení územní koncentrace investic. Prostřednictvím akčních plánů bude řízena synergie OP VVV, IROP a OP PPR (v IROP a OP PPR je soulad s akčními plány rozvoje vzdělávání specifickým kritériem přijatelnosti v oblasti **základního** vzdělávání).

Důležitým výstupem MAP bude Strategický rámec, který bude v aktuálním programovém období sehrávat významnou roli při podávání žádostí o dotace z operačních programů.

MAP a jeho zpracování bude podmínkou pro čerpání prostředků peněz na rozvoj školství v území, ať již prostřednictvím IROP nebo OP VVV.

1.2.1 Struktura MAP

MAP se skládá z šesti hlavních částí. Každý místní akční plán bude členěn do této struktury a obsahovat tři povinná opatření s možností volby doporučených a volitelných opatření¹:

1. Úvod

2. Manažerský souhrn

3. Analytická část

4. Strategická část a Strategický rámec MAP

5. Akční plán MAP

6. Implementační část

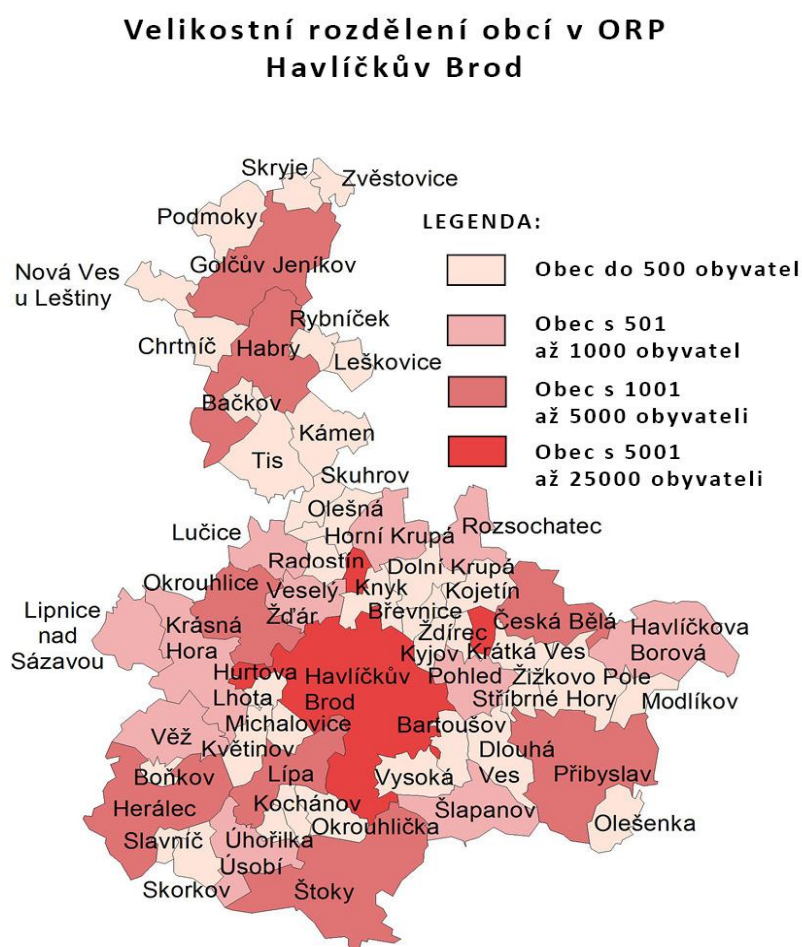
7. Přílohy

¹ Jednotlivé části MAP jsou uvedeny na webových stránkách www.kralovska-stezka.cz.

1.3 Vymezení řešeného území MAP

SO ORP Havlíčkův Brod leží v severní části Kraje Vysočina. Na severu úzkým výběžkem sousedí se Středočeským krajem (Golčův Jeníkov). Ostatní hranice jsou již uvnitř Kraje Vysočina. Na severovýchodě sousedí s obvodem Chotěboř, na severozápadě s obvodem Světlá nad Sázavou, na východě se Žďárem nad Sázavou a na západní straně s obvodem Humpolec. Na jihu sousedí s obcemi ve správním obvodu Jihlavy. SO ORP Havlíčkův Brod svojí rozlohou 631, 84 km² představuje z celkové rozlohy Kraje Vysočina asi 9 % území.

Obrázek 2: Rozdělení obcí v ORP Havlíčkův Brod podle počtu obyvatel

Zdroj: vlastní zpracování - MAS Královská stezka

K 1. 1. 2016 zde žilo 52 220 obyvatel, proto je SO ORP Havlíčkův Brod třetím nejvíce zalidněným správním obvodem v Kraji Vysočina (po SO ORP Jihlava a SO ORP Třebíč) a na celkovém počtu obyvatel Kraje Vysočina se podílí cca 10 %. Ve městech Golčův Jeníkov (2 632), Habry (1 309), Havlíčkův Brod (23 234) a Přibyslav (4 020) žije asi 60 % všech obyvatel obvodu Havlíčkův Brod. Správní území je poměrně řídké osídleno, což je do značné míry dáno zvlněným reliéfem. Hustota zalidnění území, která je 83 obyv./km², řadí celou oblast do venkovských regionů v rámci vnímání pojmu „venkov“ v České republice. Hustota obyvatel je ve srovnání s Krajem Vysočina (75 obyv./km²) nepatrně vyšší a ve

Podpora vzdělávání – MAP ORP Havlíčkův Brod

Partner projektu: Město Havlíčkův Brod

Registrační číslo projektu: CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_005/0000286

srovnání s Českou republikou je hluboko pod republikovým průměrem (133 obyv./km²). Správní území zahrnuje celkem 56 obcí, které spadají pod pověřené úřady: Havlíčkův Brod, Přibyslav a Golčův Jeníkov. Nejstarší obcí z SO ORP Havlíčkův Brod je město Habry (zmínka o městu pochází z roku 1101), dále pak město Havlíčkův Brod.

Tabulka 1: Základní charakteristika území ORP Havlíčkův Brod

Poř. číslo	Území	Rozloha km ²	Počet obyvatel (k 1. 1. 2016)			Hustota zalidnění (obyv./km ²) k 31. 12. 2015
			Celkem	Muži	Ženy	
1	Bačkov	3,14	122	64	58	38,87
2	Bartoušov	5,92	152	86	66	25,69
3	Boňkov	2,08	65	32	33	31,20
4	Břevnice	3,37	148	74	74	43,96
5	Česká Bělá	15,99	1 005	502	503	62,86
6	Dlouhá Ves	10,81	432	210	222	39,98
7	Dolní Krupá	7,93	424	213	211	53,48
8	Golčův Jeníkov	27,49	2 632	1 287	1 345	95,74
9	Habry	27,43	1 309	676	633	47,73
10	Havlíčková Borová	22,83	964	492	472	42,22
11	Havlíčkův Brod	64,93	23 234	11 298	11 936	357,81
12	Herálec	28,67	1 120	562	558	39,07
13	Horní Krupá	11,30	553	282	271	48,93
14	Hurtova Lhota	2,98	231	123	108	77,40
15	Chrtův	6,61	120	60	60	18,14
16	Kámen	11,54	379	197	182	32,85
17	Knyk	6,50	429	223	206	65,97
18	Kochánov	3,05	155	67	88	50,83
19	Kojetín	7,99	159	81	78	19,91
20	Krásná Hora	22,22	525	261	264	23,63
21	Krátká Ves	5,69	141	76	65	24,77
22	Květinov	7,08	237	130	107	33,46
23	Kyjov	3,95	151	84	67	38,19
24	Leškovice	4,25	76	31	45	17,88
25	Lípa	14,70	1 145	569	576	77,90
26	Lipnice nad Sázavou	11,14	662	343	319	59,42
27	Lučice	8,50	645	338	307	75,88
28	Michalovice	4,09	192	99	93	46,94
29	Modlíkov	5,09	167	88	79	32,79
30	Nová Ves u Leštiny	5,13	120	58	62	23,40
31	Okrouhlice	18,58	1 321	649	672	71,09
32	Okrouhlička	6,85	249	118	131	36,37
33	Olešenka	6,85	188	101	87	27,45
34	Olešná	6,77	334	170	164	49,30
35	Podmoky	9,70	128	64	64	13,20
36	Pohled	10,68	767	372	395	71,83
37	Přibyslav	35,32	4 020	2 007	2 013	113,83

38	Radostín	4,34	161	88	73	37,14
39	Rozsochatec	9,25	504	268	236	54,50
40	Rybníček	3,61	61	31	30	16,88
41	Skorkov	6,20	80	39	41	12,90
42	Skryje	4,17	182	96	86	43,65
43	Skuhrov	4,99	283	139	144	56,71
44	Slavnič	2,14	59	30	29	27,61
45	Stříbrné Hory	3,74	254	131	123	67,97
46	Šlapanov	15,96	806	400	406	50,51
47	Štoky	39,70	1 877	948	929	47,28
48	Tis	14,10	364	174	190	25,82
49	Úhořilka	2,54	52	27	25	20,47
50	Úsobí	12,98	670	327	343	51,63
51	Veselý Žďár	8,70	558	283	275	64,16
52	Věž	14,44	817	407	410	56,60
53	Vysoká	8,05	219	111	108	27,19
54	Zvěstovice	3,00	73	28	45	24,32
55	Ždírec	2,52	138	65	73	54,83
56	Žižkovo Pole	14,33	361	177	184	25,19

Zdroj: ČSÚ 2016

Celková data za území ORP Havlíčkův Brod jsou pro srovnání s údaji za celou Českou republiku uvedena v tabulce níže.

Tabulka 2: Základní charakteristika SO ORP Havlíčkův Brod a Kraje Vysočina k 1. 1. 2016

Území	Rozloha km ²	Počet obcí (z toho měst)	Počet obyvatel	Hustota zalidnění (obyv./km ²)
SO ORP Havlíčkův Brod	632	56 (4)	52 220	82,65
Kraj Vysočina	6 796	704 (42)	509 475	74,96

Zdroj: ČSÚ 2016

Krajina SO ORP Havlíčkův Brod má vrchovinný ráz. Výjimkou je oblast Golčova Jeníkova, kde převládá spíše rovinný ráz krajiny a jsou zde kvalitnější podnební a půdní podmínky pro zemědělství. Havlíčkobrodsko je nejméně zalesněný obvod na Vysočině, ale naopak podílem zemědělské půdy je druhým největším (vysoko nad republikovým průměrem). Vysoký je i podíl orné půdy. SO ORP Havlíčkův Brod lze řadit spíše ke správním obvodům průmyslově – zemědělským. K dominantním odvětvím v průmyslové výrobě patří zejména průmysl strojírenský a textilní. Průmysl je zde typický svojí rozdrobeností na větší počet firem s nižším počtem zaměstnanců. V zemědělství se rostlinná výroba orientuje především na pěstování brambor a olejnin; živočišná výroba na chov skotu a výrobu mléka.

Tabulka 3: Druhy pozemků a jejich rozloha (v %) v SO ORP Havlíčkův Brod a Kraji Vysočina (k 1. 1. 2015)

Území	Orná půda	Zahrady	Ovocné sady	Trvalé travní porosty	Zemědělská půda	Lesní pozemky	Vodní plochy	Zastavěné plochy a nádvoří	Nezemědělská půda	Ostatní plochy
SO ORP Havlíčkův Brod	51	2	0	13	66	24	1	1	34	7

Kraj Vysočina	46	2	0	12	60	30	2	1	40	6
---------------	----	---	---	----	----	----	---	---	----	---

Zdroj: ČSÚ 2015

Mezi nejvýznamnější turistické cíle v území SO ORP Havlíčkův Brod patří hrad Lipnice nad Sázavou, historické centrum města Havlíčkův Brod, Hasičské muzeum CHH Přibyslav, Rodný dům Karla Havlíčka Borovského či Goltzova tvrz v Golčově Jeníkově. V území se nachází řada památných stromů a stromořadí, přírodních rezervací, maloplošných zvláště chráněných území, či významných krajinných prvků.

Území ORP zatím stále patří k územím, kde je vysoká čistota ovzduší (s výjimkou města Havlíčkův Brod, oblastí u silnice I. třídy a dálnice D1 z důvodu silné automobilové dopravy).

V území správního obvodu jsou dobré podmínky pro sportovní aktivity jak v letním období (cyklistika, turistika, vodáctví), tak v zimním období (běžecké lyžování).

Velkým problémem v území je nezaměstnanost a nízké uplatnění mladých absolventů po škole. Ti musejí za prací odcházet do jiných regionů, čímž dochází k odlivu kvalifikované pracovní síly. V ČR a Kraji Vysočina je podíl nezaměstnanosti 6,2 %, v ORP je podíl nezaměstnanosti 5,3 %.

Tabulka 4: Nezaměstnanost v SO ORP Havlíčkův Brod a Kraji Vysočina k 31. 12. 2015

Území	Počet obyvatel ve věku 15 - 64 let	Počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání	Podíl nezaměstnaných obyvatel	Volná pracovní místa	Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo
SO ORP Havlíčkův Brod	34 550	1 828	5,3	526	3
Kraj Vysočina	340 867	21 039	6,2	3 588	6

Zdroj: ČSÚ 2015

Ve správním obvodu je celkem 56 obcí, z toho 4 mají statut města (Havlíčkův Brod, Golčův Jeníkov, Habry a Přibyslav), 4 mají statut městyse (Česká Bělá, Havlíčkova Borová, Štoky, Úsobí) a zbylé obce jsou většinou obce do 500 obyvatel.

2. Manažerský souhrn

- Prioritní oblasti rozvoje požadované MŠMT
 - o U MŠ:
 - Podpora inkluzivního/společného vzdělávání MŠ.
 - Rozvoj čtenářské a matematické pregramotnosti MŠ.
 - Podpora kompetencí k iniciativě a kreativě MŠ.
 - Podpora polytechnického vzdělávání MŠ.
 - Podpora sociálních a občanských dovedností a dalších klíčových kompetencí MŠ.
 - Podpora digitálních kompetencí pedagogických pracovníků MŠ.
 - Rozvoj infrastruktury MŠ.
 - o U ZŠ
 - Podpora inkluzivního/společného vzdělávání ZŠ.
 - Rozvoj čtenářské, matematické a jazykové gramotnosti ZŠ.

- Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě ZŠ.
- Podpora polytechnického vzdělávání ZŠ.
- Podpora sociálních a občanských dovedností a dalších klíčových kompetencí ZŠ.
- Podpora digitálních kompetencí pedagogických pracovníků ZŠ.
- Rozvoj infrastruktury ZŠ.

Od počátku tvorby Místního akčního plánu vzdělávání pro ORP Havlíčkův Brod bylo do plánování zapojeno velké množství subjektů. Již samotný výběr osob zapojených do Řídícího výboru nebyl jednoduchý, neboť subjektů oslovených ke spolupráci bylo již na základě metodiky mnoho. V rámci vlastní aktivity se poté začaly některé osoby hlásit samy. Z těchto dobrovolníků se stali členové pracovních skupin či členové jednání při pořádání kulatých stolů. Ustavující Řídící výbor se poprvé sešel pro vlastní seznámení a započetí hlavních aktivit projektu.

V úvodu byli všichni zapojení aktéři seznámeni s hlavními cíli projektu a s navrženým postupem řešení. Následně proběhlo několik veřejných setkání k obecným rozpravám o stavu školství a možnostech jeho vylepšení, včetně aktuálně řešených problémů. Postupně byly realizovány osobní schůzky na všech školních zařízeních v území, kde byly zjišťovány problémy, budoucí záměry, aktivity škol a spolupráce, včetně výhledu do budoucího období. Po aktivním sběru záměrů a podnětů z území byla všechna data zpracována a vyhodnocena spolu s dotazníkovým šetřením provedeným na přelomu roku 2015/2016 ze strany MŠMT. Následně byly ze strany realizačního týmu vyvolány jednání pracovních skupin a kulatých stolů, kde byly aktivně řešeny jednotlivé SWOT analýzy k prioritním tématům, stanovených ze strany MŠMT a připomínkována data analytické části s navrženými výstupy. Na základě těchto setkání a pracovních jednání byly realizačním týmem navrženy konkrétní priority, na které navázali členové pracovních skupin vizi a cíle. Takto zpracované bylo spolu s aktuálními záměry z území zapracováno do Strategického rámce, který byl předán k připomínkování Řídícímu výboru a následně schválen v červnu 2016.

Průběžně se do podzimu 2016 pracovalo na vytvoření analytické části MAP.

Analytická část vychází především z výzkumu potřeb základních a mateřských škol, které provedlo MŠMT a šetření, které provedl odborný tým MAP ve SO ORP Havlíčkův Brod.

Podklady pro analytickou část byly získány z těchto zdrojů:

- ČSÚ
- Úřad práce ČR
- MPSV
- MŠMT
- Strategické plány obcí a další strategie jednotlivých obcí ORP Havlíčkův Brod
- Internetové stránky jednotlivých obcí
- Údaje a podklady získané přímo od škol a školských zařízení
- Statistická data a údaje od Městského Úřadu Havlíčkův Brod – Odbor sociálních věcí a školství
- Výroční zprávy o školství Kraje Vysočina

Vlastní analýza začíná vymezením a základní charakteristikou a podrobnou socioekonomickou analýzou území. Obě části jsou založeny na popisných metodách a vychází z dostupných statistických dat, šetření v území a vlastní znalosti území. Socioekonomická analýza území se zaměřuje především na vzdělávání, výchovu a oblasti, které je významně ovlivňují nebo jsou jimi ovlivňovány (demografickou a sociální situaci, dopravní dostupnost, a situaci na trhu práce).

Celkové shrnutí analýzy je uvedeno pod celkovou SWOT analýzou Analytické části MAP.

Cílem analytické části je vymezit problémové a prioritní problémové oblasti vzdělávání na území SO ORP Havlíčkův Brod. Prioritní problémové oblasti a povinná opatření MAP jsou shrnuty a popsány formou SWOT – 3 analýzy.

Veškeré závěry a výstupy analýzy byly probrány s hlavními aktéry v území na pracovních skupinách MAP a tematickém setkání zřizovatelů a ředitelů škol.

Problémové oblasti v řešeném území vycházející z analytické části MAP

- Kvalita výuky a důraz na jedinečnost každého žáka.
- Kvalita a funkčnost škol a školských zařízení.
- Řízení a vedení škol a školských zařízení.
- Důraz na individuální potřeby každého dítěte/žáka.
- Pravomoc učitelů a jejich kvalita.
- Sociální klima mezi dětmi a žáky.

3. Analytická část

Analytická část MAP je hodnocením předpokladů rozvoje vzdělávání na území ORP Havlíčkův Brod. Analytická část obsahuje:

- Hodnocení prostředí pro rozvoj vzdělávání v území ORP Havlíčkův Brod,
- přehled faktorů ovlivňujících kvalitu vzdělávání v území ORP Havlíčkův Brod,
- SWOT analýzu,
- analýzu rizik.

3.1 Obecná část analýzy

Obecná část analýzy obsahuje stručné shrnutí sociální a ekonomické charakteristiky ORP Havlíčkův Brod a vývoje vzdělávací soustavy.

3.1.1 Základní informace o řešeném území

V rámci analýzy prostředí území ORP Havlíčkův Brod pro rozvoj vzdělávání jsou stručně shrnuty klíčové poznatky relevantní pro navazující strategickou část MAP. Zohledněny jsou přitom jak poznatky analýzy dostupných statistických dat, tak poznatky vzešlé z názorů místních aktérů v souladu s podstatou komunitních přístupů k rozvoji území. Pro odhad budoucího vývoje počtu dětí a žáků v jednotlivých úrovních vzdělávacího systému je základním vstupním faktorem demografický vývoj.

3.1.1.1 Obyvatelstvo

Hodnocení charakteristik obyvatelstva území ORP Havlíčkův Brod má zásadní význam pro strategickou část MAP, a to s ohledem na vnímání obyvatelstva zájmového území jako cílové skupiny intervencí.

Z historického hlediska bylo osídlení území dnešního SO ORP Havlíčkův Brod ovlivněno kolonizačními etapami, které probíhaly v období od 12. století do 1. poloviny 14 století., neboť územím procházel významný koridor dálkové zemské komunikace, dnes zvané jako Haberská stezka.

Okolí Haberské stezky, ale i řeky Sázavy patřilo k nejdříve osídleným místům na území dnešního ORP Havlíčkův Brod (v této době se začala formovat řídká síť sídlišť nesoucí názvy Brod, Přibyslav, Borová

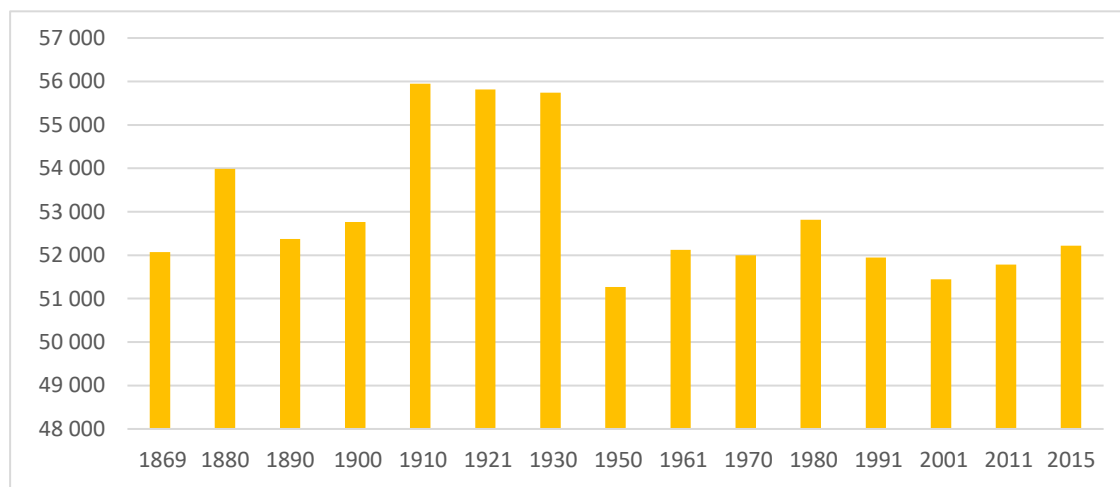
apod.). Populační vývoj byl ovlivněn i příchodem horníků, kteří zde vytvořili potřebné zemědělské, řemeslnické a obchodní zázemí pro rozvoj vesnic a měst. Úroveň měst a vesnic se zvýšila díky výhodné poloze vzhledem k dolům na stříbrnou rudu (př. Brod, Bělá, Příbyslav a Šlapanov). K populačnímu vývoji území přispěla i výhodná poloha dnešního Havlíčkova Brodu, který se nacházel na spojnici mezi Prahou a Vídní.

Statistiky dlouhodobého vývoje obyvatelstva SO ORP Havlíčkův Brod jsou vedeny od prvního moderního sčítání v roce 1869. Z historického hlediska se vývoj populace od roku 1869 zvyšoval, nejvyšších hodnot dosáhl v období od roku 1910 do roku 1930, v době, kdy města byla bohatá a držela si agrárně – průmyslový ráz. Příčinou početnější populace byly i odlišné socioekonomické podmínky v tehdejší společnosti, kdy byla považována za normální velmi početná rodina, nižší životní nároky a byla velmi nízká mobilita obyvatelstva.

Vývoj populace v území ORP Havlíčkův Brod byl výrazně ovlivněn i vnějšími zásahy – první a druhá světová válka a celosvětová hospodářská krize na počátku třicátých let, které měly vliv na radikální snížení populace. V rámci větších měst byl významným zásahem i proces socialistické industrializace. Zmíněné socialistické plánování (koncepte střediskového osídlení a budování průmyslových center) přispělo v 50. až 80. letech dvacátého století k navýšení populace v území.

Z historického hlediska lze konstatovat, že populace na území ORP Havlíčkův Brod má i přes negativní události a situace v posledních letech mírně vzrůstající tendenci.

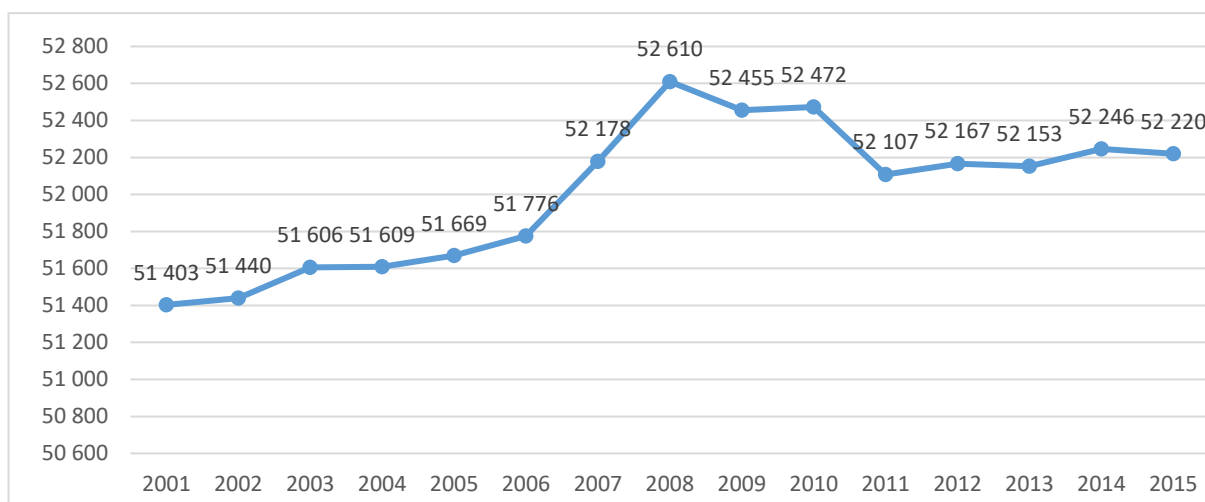
Graf 1: Historický vývoj počtu obyvatel v letech 1869 – 2015 v území ORP Havlíčkův Brod

Zdroj: ČSÚ, Historický lexikon obcí České republiky 1869 – 2011

Za posledních patnáct let má počet obyvatel území ORP Havlíčkův Brod velmi mírně rostoucí tendenci i přesto, že v roce 2010 došlo k poklesu počtu obyvatel.

Graf 2: Trend vývoje počtu obyvatel v ORP Havlíčkův Brod v letech 2001 - 2015

Zdroj: ČSÚ 2016

Od roku 2011 se však počet obyvatel opět mírně zvyšuje. Celé území ORP Havlíčkův Brod se tedy vyznačuje za posledních patnáct let mírným navýšením obyvatel o 1,59 % což je navýšení o 817 obyvatel; velký vliv na vývoj obyvatel má přítomnost města Havlíčkův Brod (které počtem obyvatel výrazně převyšuje ostatní města a obce a ovlivňuje tak hodnoty všech ukazatelů celého území ORP), ale i přítomnost menších měst (Golčův Jeníkov, Přibyslav, Habry).

Demografická zásluha mírného přírůstku obyvatel na celkovém počtu obyvatel v území ORP Havlíčkův Brod od roku 2004 je patrná z následující tabulky. Mírné zvýšení počtu obyvatel v území je způsobené vyššími hodnotami migračního přírůstku a přirozeného přírůstku. Přírůstek obyvatelstva je zde tedy ovlivněn kladným přirozeným přírůstkem (počtem narozených převyšující počet zemřelých), který převyšuje hodnotu přirozeného úbytku za období od roku 2004 do roku 2014 o 6,65 %, roční průměr je 560 dětí. Na vývoj počtu obyvatel v území ORP má ale ve sledovaném období vliv především migrace, neboť migrace za sledované období vykazuje kladné hodnoty (migrační přírůstek = 538 obyvatel, roční průměr je 786 přistěhovalých). Data ukazují, že mezi migrací a přirozeným přírůstkem není v území žádná souvislost. Nelze tedy říci, že do území jako celku se stěhují mladí lidé, kteří zde zakládají rodiny. Toto tvrzení může platit jen v případě některých obcí (především příměstských obcí), které se nabídkou stavebních parcel pro rodinné domy, atraktivním rekreačním zázemím, kvalitním životním prostředím, občanskou vybaveností snaží přilákat především mladé obyvatele a leckde se jim to daří. Zde se ale jedná vesměs o přetahování obyvatel z jedné obce resp. města do druhé v rámci ORP. Je zde tedy patrný vliv migračního trendu **suburbanizace** mezi městy a jejich zázemím: města všech velikostních kategorií postupně začínají ztrácet obyvatelstvo ve prospěch menších obcí v jejich zázemí. Celkový přirozený přírůstek SO ORP Havlíčkův Brod je za sledované období kladný.

V souvislosti s osobami migrujícími do suburbánních zón je pro území ORP Havlíčkův Brod patrný **nárůst rodin se závislými dětmi** ve struktuře obyvatelstva území ORP Havlíčkův Brod, ale i postupný nárůst **zastoupení mladších věkových skupin** ve struktuře obyvatelstva území ORP Havlíčkův Brod. Uvedené skutečnosti zásadním způsobem ovlivňují **kapacitní potřeby škol** na území ORP Havlíčkův Brod, a to především ve vazbě na předškolní vzdělávání, ale i na základní vzdělávání.

Tabulka 5: Vývoj počtu obyvatel v území SO ORP Havlíčkův Brod (2004 – 2014)

Rok	SO ORP Havlíčkův Brod						
	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přirozený přírůstek	Migrační přírůstek	Celkový přírůstek
2004	498	533	857	819	-35	38	3
2005	496	554	845	727	-58	118	60
2006	534	525	905	807	9	98	107
2007	597	495	1 155	853	102	302	404
2008	618	549	1 059	696	69	363	432
2009	579	551	628	811	28	-183	-155
2010	614	498	667	766	116	-99	17
2011	534	520	597	696	14	-99	-85
2012	563	529	631	605	34	26	60
2013	521	537	650	648	-16	2	-14
2014	608	487	654	682	121	-28	93
Celkem	6 162	5 778	8 648	8 110	384	538	922

Zdroj: ČSÚ 2004 - 2014

Reprodukční trendy mají vliv i na věkovou strukturu obyvatelstva ve sledovaném území, neboť i přes kladný přirozený přírůstek obyvatel obyvatelstvo stárne stále rychlejším tempem, obyvatel v poproductivním věku stále přibývá a index stárí je ve velmi vysokých hodnotách. V roce 2004 a 2005 převažovalo předproduktivní obyvatelstvo nad poproductivním obyvatelstvem. V roce 2006 však došlo ke změně a počet poproductivního obyvatelstva rapidně vzrostl o 27,8 %. V roce 2014 převyšovala tato věková skupina obyvatel nad předproduktivním obyvatelstvem o 15,8 %.

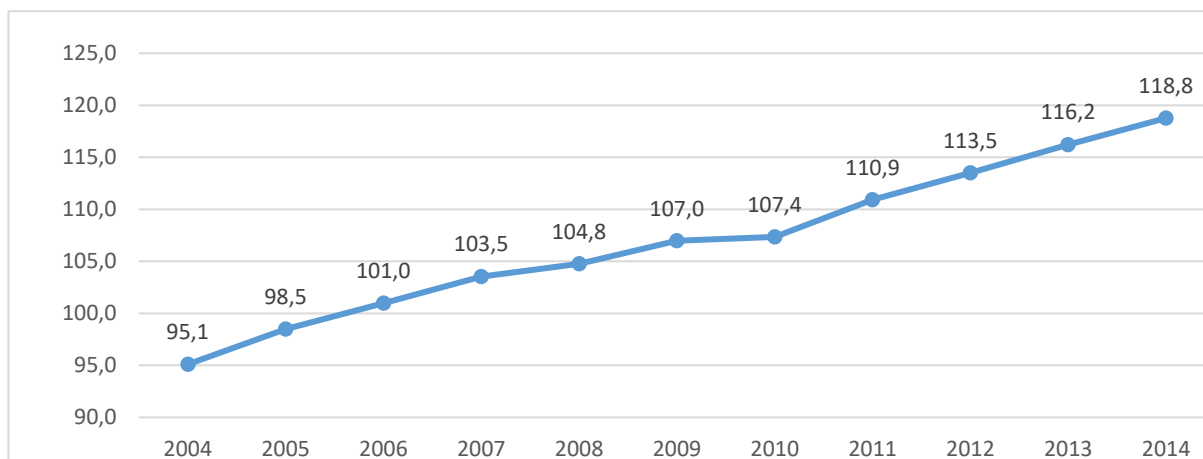
Tabulka 6: Věková struktura obyvatelstva v ORP Havlíčkův Brod v letech 2004 – 2014

SO ORP Havlíčkův Brod	Věk 0 - 14 let										
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	7 905	7 723	7 639	7 624	7 682	7 649	7 776	7 820	7 913	7 966	8 089
	Věk 15 - 64 let										
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	36 186	36 340	36 423	36 660	36 880	36 624	36 348	35 613	35 273	34 929	34 550
	Věk 65 a více let										
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	7 518	7 606	7 714	7 894	8 048	8 182	8 348	8 674	8 981	9 258	9 607
	Průměrný věk - ženy										
	41,0	41,2	41,4	41,6	41,7	41,9	42,1	42,5	42,7	43,0	43,2
	Průměrný věk - muži										
	38,0	38,3	38,5	38,7	38,8	39,1	39,3	39,6	39,9	40,1	40,3

Zdroj: ČSÚ (vždy k 31. 12. daného roku)

Populace v území i přes mírně rostoucí trend za posledních jedenáct let postupně stárne. V posledním zkoumaném roce bylo v populaci 15,5 % osob ve věku 0 – 14 let, 66,1 % osob ve věku 15 – 65 let a 18,4 % osob ve věku 65+.

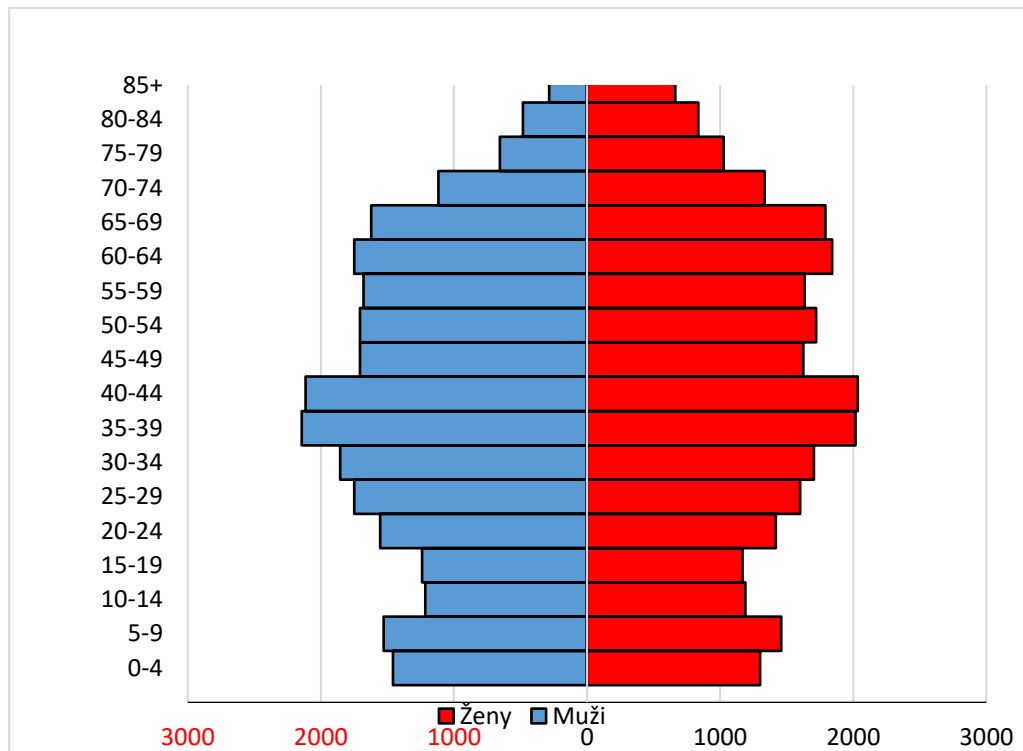
Graf 3: Vývoj hodnot indexu stárí v letech 2004 – 2014 v ORP Havlíčkův Brod

Zdroj: ČSÚ 2004 - 2014, vlastní výpočty

Klíčovou charakteristikou populace je její věkové složení, které významně ovlivňuje současné demografické chování i budoucí vývoj populace. Průměrný věk obyvatel na konci roku 2014 byl 41,8 let, což jsou vyrovnané hodnoty s Krajem Vysočina a s populací v ČR. V důsledku nadúmrtosti mužů je průměrný věk mužů vždy nižší než průměrný věk žen. V populaci je velmi vyrovnané zastoupení mužů a žen, ale v jednotlivých věkových kategoriích se toto zastoupení výrazně liší. V předproduktivním a produktivním věku mírně převažují muži nad ženami, v poproduktivním věku pak převažují výrazně ženy nad muži. Věkovou strukturu populace ORP Havlíčkův Brod podle pětiletých věkových skupin přibližuje věková pyramida na následujícím obrázku.

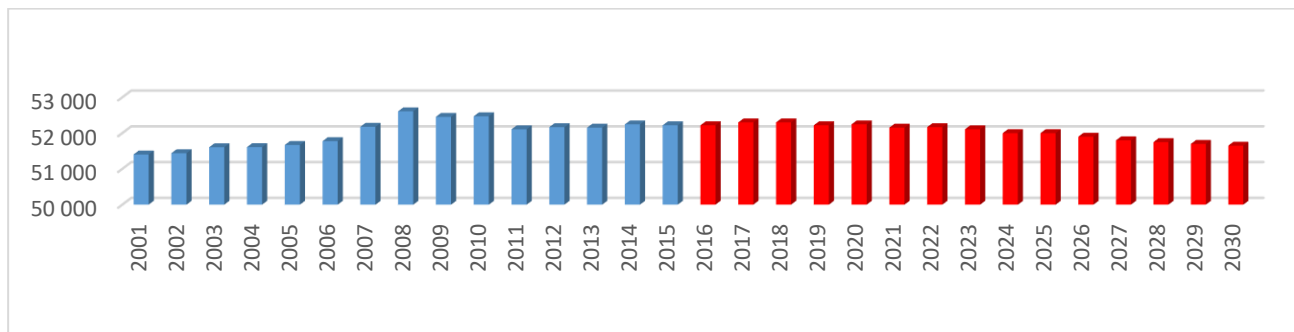
Graf 4: Věková struktura obyvatel dle pohlaví k 31. 12. 2015

Zdroj: ČSÚ 2016

V rámci stanovení **očekávaného demografického vývoje obyvatelstva** v území ORP Havlíčkův Brod byla zvolena reálnější perspektiva budoucího vývoje populace v území, která představuje tu variantu prognózy, která v sobě již integruje předpokládané změny úrovně přirozeného přírůstku obyvatelstva a postupného stárnutí obyvatelstva a s tím spojený narůstající přirozený úbytek obyvatelstva. Očekávaná intenzita nebo rozsah těchto změn jsou též předmětem expertního odhadu založeného na porovnání s vyspělejšími státy západní a severní Evropy, prognózy pro celou ČR vytvořenou v roce 1998 (do roku 2030) a dokumentu Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Kraje Vysočina vytvořenou v roce 2016 (do roku 2020). Nepřehlídí se k současným a ani budoucím vnějším vlivům a zásahům (př. migraci).

Graf 5: Vývoj počtu obyvatel v SO ORP Havlíčkův Brod 2001 - 2030

Poznámky: ■ Reálný počet obyvatel; ■ Prognóza obyvatel

Zdroj: ČSÚ 2001 - 2015, vlastní data

Reálnější demografický vývoj populace obcí a měst SO ORP Havlíčkův Brod zobrazuje prognóza s proměnnými ukazateli. Tuto variantu lze vnímat jako vývoj, který má velmi pozitivní charakter (z hlediska populační velikosti). Podle této varianty nebude pokles obyvatel tak prudký, nicméně bude nevyhnutelný. Počet narozených by měl z počátku očekávaného vývoje mírně přibývat, posléze se však opět promítnou populačně slábnoucí skupiny žen v reprodukčním věku. Naděje dožití se zvýší, avšak počet zemřelých za 1 rok bude stále více převyšovat počet narozených.

Vývoj počtu obyvatel bude vrcholit v roce 2018 - 2020, ale velmi rychle se začne projevovat vliv populačně slabších ročníků žen z 80. let v reprodukčním období. Co se týče školní docházky, snižování počtu dětí a mladých lidí bude vzhledem k poklesu porodnosti v 90. letech podstatně rychlejší. Od roku 2024 je počítáno s rychlejším a rapidnějším stárnutím populace.

Výše uvedená prognóza tedy poukazuje na to, že **do roku 2023** bude navyšován a následně udržen počet dětí předškolního věku s nástupem klesající tendence, na mírné zvýšení počtu dětí ve věku prvního stupně základní školy, na výrazné zvýšení počtu dětí a mladistvých ve věku druhého stupně základní školy a středního školství. Růst bude rovněž celkový počet obyvatel, včetně seniorů. Tato skutečnost následně opodstatňuje úvahy o přínosnosti rozvoje zájmového a celoživotního učení na území ORP Havlíčkův Brod.

3.1.1.2 Možnosti uplatnění na trhu práce a nezaměstnanost v ORP Havlíčkův Brod

Jedním z negativních sociálních a politických fenoménů, se kterým se musí SO ORP Havlíčkův Brod vyrovnávat je **nezaměstnanost**. Míra nezaměstnanosti v území v roce 2010 vykazovala hodnotu 10,1 %. V následujících čtyřech letech však postupně klesala až na hodnotu 5,3 v roce 2015. Vývoj nezaměstnanosti v území lze spojit s poklesem hodnot celkového počtu obyvatel ve věku 15 – 64 let. Počet produktivní složky obyvatelstva se v území ORP Havlíčkův Brod neustále snižuje i přes postupný nárůst předproduktivní složky obyvatelstva a to především vlivem rapidního nárůstu poproduktivní složky obyvatelstva. V území dochází ke značnému stárnutí obyvatelstva, které má za následek i pokles míry nezaměstnanosti/podílu nezaměstnanosti v území ORP Havlíčkův Brod.

Nejvyšší počet dosažitelných uchazečů byl v SO ORP Havlíčkův Brod v roce 2010, kdy dosáhl počtu 2 583, který za sledované období klesl o téměř 41 % v roce 2015 (1 833 uchazečů). Tento jev má vliv i na volná pracovní místa, neboť úbytek produktivní složky obyvatel měl vliv na počet volných pracovních míst v území. Od roku 2010 se zvýšil počet volných pracovních míst o 73 % (mimo rok 2012, kdy došlo k poklesu o téměř 32 %). Nejhorší situace tedy nastala v roce 2012, kdy na jedno volné pracovní místo připadalo 24,1 uchazečů.

Z hlediska trhu práce je předností SO POÚ Havlíčkův Brod skutečnost, že zde není žádný dominantní zaměstnavatel, který by zaměstnával významný podíl obyvatel a na jehož úspěšnosti by přímo závisela situace v zaměstnanosti. Nejvýznamnější zaměstnavatelé jsou však především soustředěni do města Havlíčkův Brod. Nejvíce obyvatel je zaměstnáno v oblasti průmyslu a stavebnictví, dále i ve službách. Nejméně obyvatel pracuje v zemědělství, a to i přes to, že území je výrazně zemědělsky orientováno.

Nabídka pracovních příležitostí v území ORP Havlíčkův Brod má vliv na výběr a typ vzdělání pro obyvatelstvo v regionu.

Za sledované období došlo ke snížení počtu absolventů o téměř 66 uchazečů – absolventů o zaměstnání. Problémy u této skupiny uchazečů vznikají především vzhledem k jejich pracovním nezkušenostem, nedostatečné či žádné praxe apod.

Tabulka 7: Nezaměstnanost v SO ORP Havlíčkův Brod 2010 - 2015

Rok	Počet obyvatel ve věku 15 - 64 let	Počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání	Počet uchazečů - absolventů - celkem	Volná pracovní místa	Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo	Míra nezaměstnanosti/Podíl nezaměstnaných obyvatel
2010	36 348	2 583	175	141	18,0	10,1
2011	35 613	2 200	177	115	19,0	8,6
2012	35 273	2 311	163	96	24,1	8,9
2013	34 929	2 361	143	169	14,0	6,8*
2014	34 649	2 184	125	327	6,7	6,3
2015	34 550	1 833	109	526	3,5	5,3

* Od ledna 2013 došlo ke změně výpočtu nezaměstnanosti. U míry nezaměstnanosti je vykazován nový ukazatel, který nahrazuje míru nezaměstnanosti, tzv. podíl nezaměstnaných (podíl dostupných uchazečů o zaměstnání z osob ve věku 15 - 64 let).

Zdroj: Úřad práce 2016

Zlepšováním zdravotní péče a zvyšováním kvality života a životní úrovně se prodlužuje délka života obyvatel. Pro využití potenciálu rostoucího počtu starších obyvatel je nezbytné zaměření na **celoživotní vzdělávání**, protože od něho se odvíjí zajištění těchto osob na trhu práce.

Tabulka 8: Nejvýznamnější zaměstnavatelé v ORP Havlíčkův Brod

Název zaměstnavatele	Počet zaměstnanců
Nemocnice Havlíčkův Brod, příspěvková organizace	1000 – 1499 zaměstnanců
HARTMANN-RICO a.s. (Havlíčkův Brod)	nad 1000 zaměstnanců
PLEAS, a.s. (Havlíčkův Brod)	500 – 999 zaměstnanců
Futaba Czech, s.r.o. (Havlíčkův Brod)	500 – 999 zaměstnanců
COOP družstvo HB – Havlíčkův Brod	500 – 999 zaměstnanců
ACO Industries, k. s. (Přibyslav)	500 – 999 zaměstnanců
Psychiatrická léčebna Havlíčkův Brod	500 – 999 zaměstnanců
Město Havlíčkův Brod	250 - 499 zaměstnanců
PRAMEN CZ a.s. – Havlíčkův Brod	250 - 499 zaměstnanců
Amylon, a.s. (Havlíčkův Brod)	101 – 500 zaměstnanců
PRIBINA, spol. s r.o. (Přibyslav)	360 zaměstnanců
HOUFEK a.s. (Golčův Jeníkov)	100 - 199 zaměstnanců

Zdroj: ARES 2016

Nezaměstnanost je ovlivňována větším počtem faktorů. Za velmi významný faktor, zvláště v souvislosti s potřebou snižovat nezaměstnanost je označována kvalifikovanost zaměstnanců daná jejich vzděláním a praktickými zkušenostmi. Vysoká kvalifikovanost je obecným předpokladem pro růst kvality práce a její produktivity, pro zvyšování konkurenceschopnosti jednotlivce, ale i celého území ORP Havlíčkův Brod. Pro území ORP Havlíčkův Brod je jednou z důležitých rozvojových oblastí sbližování výstupů **vzdělávání s potřebami trhu práce**.

3.1.2 Analýza existujících strategických záměrů a dokumentů v území majících souvislost s oblastí vzdělávání

- Strategie na menších územích, než je správní obvod ORP (školské koncepce, schválené strategie dobrovolných svazků obcí, Strategie CLLD, strategie ITI/IPRÚ pokud je

relevantní, strategie sociálního začleňování zasahující sociálně vyloučené lokality v území atd.)

- **Strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD) MAS Královská stezka o.p.s. na období 2015-2023 (2015)**

Hlavním cílem strategie je zajištění celkového rozvoje regionu MAS Královské stezky jako regionu usilujícího o zajištění zkvalitnění všech aspektů života obyvatel v něm žijících, či jeho návštěvníků. Strategie SCLLD upravuje oblast vzdělávání v rámci Analytické části v kapitole 2.3, kde je zmapována oblast školství v území MAS Královské stezky. A dále ve Strategické části jsou již popsány přímo Strategické cíle a opatření pro další rozvoj v oblasti vzdělávání. V rámci Strategického cíle 4 Rozvoj infrastruktury a zvyšování kvality veřejných služeb, specifický cíl (SC)1.4 Zajištění dostatečné infrastruktury zavádění inovací a IT – opatření 1.4.2 Zázemí pro vzdělávání. Bude podpořeno budování a rozšiřování infrastruktury a materiálně technické zázemí škol a vzdělávacích institucí.

Dále tento dokument specifikuje priority v oblasti školství v rámci Strategického cíle 4 Vhodnější vzdělání a vyšší dostupnost informací, ve SC 4.1 Zvyšování kvalifikace zaměstnanců, přenos zkušeností a partnerství – opatření 4.1.1. Změna a zvyšování kvalifikace, SC 4.2 Rozšířit neformální a celoživotní vzdělávání – opatření 4.2.2. Neformální vzdělávání a SC 4.3 Zvýšit úroveň školního a předškolního vzdělávání – opatření 4.3.1. Školní a předškolní vzdělávání.

- **Strategie spolupráce obcí Královská stezka o.p.s. (2015)**

„Strategie spolupráce obcí (SSO) na platformě MAS je dodatkem Strategie komunitně vedeného místního rozvoje Královská stezka o.p.s. Dokument doplňuje a upřesňuje strategii MAS v oblasti spolupráce obcí. Potřeby v oblasti regionálního školství jsou definovány v kapitole 3.2.2. Jedním z prioritních témat rozvoje v oblasti spolupráce obcí je Regionální školství, upravuje je specifický cíl 1: Zlepšit situaci v oblasti regionálního školství, opatření 1.1 Síťování a spolupráce škol, opatření 1.2 Zajištění financování mimoškolních aktivit a opatření 1.3 Využití kapacit škol pro celoživotní učení.

- **Strategický plán rozvoje Města Havlíčkův Brod na období 2014 – 2024**

Strategický plán rozvoje Města Havlíčkův Brod specifikuje plánovaný rozvoj města v období 2014 – 2024. Kapitola 3.1. Vzdělávání je v souladu s MAP ORP HB – stabilizovaná síť škol a školských zařízení s dostatečnou kapacitou, dobrou úrovní, různorodou vzdělávací nabídkou poskytovanou různými subjekty a s potenciálem vytváření podmínek pro další rozvoj škol, školských zařízení a vzdělávacích center. Podpora zájmových organizací a spolků.

- **Strategie rozvoje Města Přibyslav**

Strategický plán rozvoje Města Přibyslav specifikuje plánovaný rozvoj města v období 2016 – 2021. MAP je v souladu s prioritou 2 – Vzdělávání a volnočasové aktivity mládeže specifikovanou ve Strategii.

- **Strategie rozvoje Města Golčův Jeníkov na období 2015 – 2020**

Strategický plán rozvoje Města Golčův Jeníkov specifikuje plánovaný rozvoj města v období 2015 – 2020. MAP je v souladu se strategickým cílem C – prioritou 3: Občanská vybavenost.

- Strategie na vyšších územních úrovních (krajské dokumenty, například Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy, Regionální akční plán Strategie regionálního rozvoje 2014 – 2020 atd.)

- **Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji Vysočina 2016 (2016)**

Dokument si klade za cíl specifikovat prioritní cíle a úkoly pro období 2016 – 2020, formuluje k nim příslušné úkoly a opatření, která jsou rámcem a ukazatelem pro realizaci konkrétních projektů a podpůrných aktivit. Jsou zde představeny hlavní tři prioritní cíle: sbližování výstupů vzdělávání s potřebami trhu práce, zajištění kvality vzdělávání a zvýšení efektivity vzdělávání a zajištění rozvoje.

- **Strategie regionálního rozvoje ČR 2014 – 2020**

Strategie regionálního rozvoje ČR 2014–2020 (dále také SRR) je základním koncepčním dokumentem v oblasti regionálního rozvoje. Dle zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje formuluje přístup státu k podpoře regionálního rozvoje, poskytuje potřebná východiska a stanovuje rozvojové cíle a zásady pro vypracování regionálních programů rozvoje. SRR je nástrojem realizace regionální politiky a koordinace působení ostatních veřejných politik na regionální rozvoj. SRR propojuje odvětvová hlediska (témata a priority) s územními aspekty.

- Strategie na národní úrovni (Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2015 – 2020, Strategie vzdělávání 2020, Akční plán inkluze vzdělávání na období 2016 – 2018)

- **Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020**

Vzdělávací politika České republiky směřuje obecně k rozvoji vzdělávacího systému založeného na konceptu celoživotního učení, tak aby zodpovědně naplnila základní smysl vzdělávání: osobnostní rozvoj přispívající ke zvyšování kvality lidského života, udržování a rozvoj kultury jako soustavy sdílených hodnot, rozvoj aktivního občanství vytvářející předpoklady pro demokratické vládnutí a přípravu na pracovní uplatnění.

Strategie stanovuje pro následující období tři průřezové priority: Snižovat nerovnosti ve vzdělávání, Podporovat kvalitní výuku a učitele jako její klíčový předpoklad, Odpovědně a efektivně řídit vzdělávací systém.

- **Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015-2020 (2015)**

Strategie je jedním z implementačních dokumentů Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020. Jedná se o významný nástroj formování vzdělávací soustavy a je základem komunikace mezi centrem a kraji. Zakotvuje záměry, cíle a kritéria vzdělávací politiky vycházející ze Strategie 2020, určuje rámec dlouhodobých záměrů krajů a sjednocuje přístup státu a jednotlivých krajů zejména v oblasti nastavení parametrů vzdělávací soustavy. Trendy a cíle stanovené na úrovni ČR krajské úřady rozpracovávají pro specifické podmínky a potřeby svého kraje, navrhují a zdůvodňují svá konkrétní řešení.

- **Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období 2014 – 2020**

Koncepce má za cíl vytvořit systém péče o nadané žáky ve školských poradenských zařízeních s podporou integračního vzdělávacího modelu těchto žáků. Jejím hlavním úkolem je vytvoření uceleného systému péče a realizace aktivit, které přispívají k naplňování cílů.

- **Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020**

Strategie navazuje na Strategii vzdělávací politiky ČR do roku 2020 a se znalostí daného prostředí a procesů navrhuje soubor možných intervencí v počátečním vzdělávání na podporu digitálního

vzdělávání. Cílem strategie je nastavit podmínky a procesy ve vzdělávání, které umožní realizovat digitální vzdělávání.

- **Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2014–2020**

Dokument se věnuje oblasti vzdělávání v Prioritní oblasti Regionální konkurenceschopnost, v rámci priority Využití potenciálu rozvojových území v rámci opatření Podpora transferu znalostí mezi výzkumným a podnikatelským sektorem a opatření Rozvoj univerzit a výzkumných institucí. A dále v rámci prioritní oblasti Územní soudržnosti, priority Zkvalitnění sociálního prostředí rozvojových území, v opatření Zvýšení kvality a vybavenosti veřejnými službami a opatření Rozvoj a zlepšování podmínek pro volnočasové aktivity obyvatel a pro využití kulturního potenciálu.

- **Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2016 – 2018**

Akční plán inkluzivního vzdělávání na období let 2016 – 2018 při svém zpracování vychází z priorit stanovených ve Strategii vzdělávací politiky ČR do roku 2020 a podrobněji definovaných opatření v Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2015 – 2020. MAP je v souladu s prioritními tématy: nastavení podmínek rovných příležitostí ve vzdělávání pro všechny, diagnostické nástroje – činnost a role školských poradenských zařízení, supervizní mechanismy v oblasti inkluzivního vzdělávání, evidence a statistiky žáků vzdělávaných v inkluzivním prostředí, inkluze v předškolním vzdělávání a snižování předčasných odchodů ze vzdělávání.

3.1.3 Vyhodnocení dotazníkového šetření

3.1.3.1 Část MŠ

- **Obecně výsledky:**

1. Rozvoj infrastruktury školy, včetně rekonstrukcí a vybavení.
2. Podpora polytechnického vzdělávání.
3. Podpora rozvoje čtenářské pregramotnosti.
4. ICT včetně potřeb infrastruktury (podpora digitálních kompetencí, konektivita škol).
5. Jazykové vzdělávání.

- MŠ mají největší potřebu rozvíjet infrastrukturu školy, včetně rekonstrukcí a vybavení.
- Podporovat polytechnické vzdělávání.
- Podporovat rozvoj čtenářské pregramotnosti.

Z dalších oblastí:

- Podpora ICT včetně potřeb infrastruktury (podpora digitálních kompetencí, konektivita škol).
- Jazykové vzdělávání.

Jednotlivá témata:

1. Podpora inkluzivního / společného vzdělávání MŠ

i. Témata plánovaného zlepšení:

1. Učitelé realizují pedagogickou diagnostiku dětí, vyhodnocují její výsledky a v souladu s nimi volí formy a metody výuky, resp. Kroky další péče o děti.
2. Vedení školy vytváří podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole (zajišťování odborné, materiální a finanční podpory, dalšího vzdělávání pedagogických

pracovníků, vzájemného učení pedagogických pracovníků, pravidelná metodická setkání členů pedagogického sboru).

3. Škola umožňuje pedagogům navázat vztahy s místními a regionálními školami různých úrovní (společná diskuse, sdílení dobré praxe, akce pro jiné školy nebo s jinými školami).
4. Škola upravuje organizaci a průběh vzdělávání v souladu s potřebami dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.
5. Pedagogové spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb dětí (např. společnými poradami týkajícími se vzdělávání těchto dětí apod.).
6. Pedagogové školy jsou schopni vhodně přizpůsobit obsah vzdělávání, upravit formy a metody vzdělávání a nastavit různé úrovně obtížnosti v souladu se specifiky a potřebami dětí tak, aby bylo dosaženo a využito maximálních možností vzdělávaného dítěte.

Další často zmiňovanou oblastí bylo:

- Škola umí komunikovat s dětmi, rodiči i pedagogy, vnímá jejich potřeby a systematicky rozvíjí školní kulturu, bezpečné a otevřené klima školy.
- Škola učí všechny děti uvědomovat si práva a povinnosti (vina, trest, spravedlnost, Úmluva o právech dítěte).
- Identifikované současné překážky:
 - Nedostatečné finanční zajištění personálních nákladů na práci s heterogenními skupinami dětí (např. asistentů pedagoga, pedagogické i nepedagogické pracovníky).
 - Velký počet dětí ve třídách.
 - Nedostatek vzdělávacích materiálů, pomůcek a metodik v oblasti inkluze vč. metodické podpory ze strany MŠMT.
 - Nedostatek finančních prostředků pro realizaci mimoškolního vzdělávání pro znevýhodněné děti (výstavy, exkurze, kroužky).
- Nejvýznamnější překážky označené MŠ:
 - Nedostatečné finanční zajištění personálních nákladů na práci s heterogenními skupinami dětí (asistentů pedagoga, pedagogické i nepedagogické pracovníky).
 - Velký počet dětí ve třídách.
 - Technická nemožnost bezbariérových úprav školy.

2. Rozvoj čtenářské a matematické pregramotnosti MŠ

i. Témata plánovaného zlepšení:

1. Učitelé využívají poznatků v praxi a sdílejí dobrou praxi v oblasti rozvoje čtenářské pregramotnosti mezi sebou i s učiteli z jiných škol.
2. Škola disponuje dostatečným technickým a materiálním zabezpečením v oblasti čtenářské pregramotnosti.
3. Škola pravidelně nakupuje aktuální beletrii a další literaturu, multimédia pro rozvoj čtenářské pregramotnosti.
4. Učitelé MŠ rozvíjejí své znalosti v oblasti čtenářské pregramotnosti a využívají je ve výchově (kurzy dalšího vzdělávání, studium literatury).
5. Ve škole jsou využívány interaktivní metody a pomůcky v oblasti rozvoje čtenářské pregramotnosti.

ii. Identifikované současné překážky:

1. Nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj příslušné pregramotnosti (nedostatečné materiálně technické zázemí, chybějící finance na inovace a výměnu pomůcek k rozvoji pregramotností, nedostatečný počet pomůcek).
2. Nedostatek interaktivních metod a pomůcek pro rozvoj pregramotnosti.
3. Absence pozice samostatného pracovníka nebo pracovníků pro rozvoj příslušné pregramotnosti.
4. Nedostatek příležitostí ke vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti příslušné pregramotnosti

iii. Nejvýznamnější překážky označené MŠ:

1. Nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj příslušné pregramotnosti (nedostatečné materiálně technické zázemí, chybějící finance na inovace a výměnu pomůcek k rozvoji pregramotností, nedostatečný počet pomůcek).
2. Nedostatek interaktivních metod a pomůcek pro rozvoj pregramotnosti.
3. Nedostupnost informačních a komunikačních technologií pro rozvoj příslušné gramotnosti

iv. **Matematická.**

1. Témata plánovaného zlepšení
 - a. Učitelé MŠ rozvíjejí své znalosti v oblasti matematické pregramotnosti a využívají je ve výchově (kurzy dalšího vzdělávání, studium literatury).
 - b. Škola disponuje dostatečným technickým a materiálním zabezpečením pro rozvoj matematické pregramotnosti.
 - c. Ve škole jsou využívány interaktivní metody a pomůcky v oblasti rozvoje matematické pregramotnosti.
2. Identifikované současné překážky
 - a. Nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj příslušné pregramotnosti (nedostatečné materiálně technické zázemí, chybějící finance na inovace a výměnu pomůcek k rozvoji pregramotností, nedostatečný počet pomůcek).
 - b. Nedostatek interaktivních metod a pomůcek pro rozvoj pregramotnosti.
 - c. Nedostatek příležitostí ke vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti příslušné pregramotnosti.
 - d. Absence pozice samostatného pracovníka nebo pracovníků pro rozvoj příslušné pregramotnosti.
3. Nejvýznamnější překážky označené MŠ:
 - a. Nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj příslušné pregramotnosti (nedostatečné materiálně technické zázemí, chybějící finance na inovace a výměnu pomůcek k rozvoji pregramotností, nedostatečný počet pomůcek).
 - b. Nedostatek interaktivních metod a pomůcek pro rozvoj pregramotnosti.
 - c. Nedostatek příležitostí ke vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti příslušné pregramotnosti.

3. Podpora kompetencí k iniciativě a kreativitě MŠ

- a. Plánované zlepšení:
 - i. Škola disponuje dostatečným množstvím pomůcek pro rozvoj kreativity.
 - ii. Učitelé rozvíjejí své znalosti v oblasti podpory kreativity a využívají je ve výchově (kurzy dalšího vzdělávání, studium literatury).
 - iii. Učitelé využívají poznatků v praxi a sdílejí dobrou praxi v oblasti rozvoje iniciativy a kreativity mezi sebou i s učiteli z jiných škol.
 - iv. Škola systematicky učí prvkům iniciativy a kreativity, prostředí i přístup pedagogů podporuje fantazii a iniciativu dětí.

- b. Identifikované současné překážky
 - i. Nedostatek finančních prostředků pro zajištění pomůcek, literatury apod. pro rozvoj iniciativy a kreativity.
 - ii. Nedostupnost informačních a komunikačních technologií pro rozvoj iniciativy a kreativity.
 - iii. Nedostatek příležitostí k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvoje iniciativy a kreativity.
- c. Nejvýznamnější překážky identifikované MŠ
 - i. Nedostatek finančních prostředků pro zajištění pomůcek, literatury apod. pro rozvoj iniciativy a kreativity.

4. Podpora polytechnického vzdělávání MŠ

- a. Plánované zlepšení:
 - i. Škola disponuje vzdělávacími materiály pro vzdělávání polytechnického charakteru.
 - ii. Škola disponuje dostatečným technickým a materiálním zabezpečením pro rozvíjení prostorového a logického myšlení a manuálních dovedností.
 - iii. Škola využívá informační a komunikační technologie v oblasti rozvoje polytechnického vzdělávání.
 - iv. Učitelé MŠ využívají poznatky v praxi a sdílejí dobrou praxi v oblasti rozvoje polytechnického vzdělávání mezi sebou i s učiteli z jiných škol.
 - v. Učitelé MŠ rozvíjejí své znalosti v oblasti polytechnického vzdělávání a využívají je ve výchově (kurzy dalšího vzdělávání, studium literatury).
- b. Identifikované současné překážky:
 - i. Nedostatek financí na podporu polytechnického vzdělávání.
 - ii. Absence pozice samostatného pracovníka nebo pracovníků pro rozvoj polytechnického vzdělávání.
 - iii. Nevhodné či žádné vybavení pomůckami pro rozvoj polytechnického vzdělávání (vybavení tříd, heren, hřišť, keramických dílen).
- c. Nejvýznamnější překážky identifikované MŠ:
 - i. Nedostatek financí na podporu polytechnického vzdělávání.
 - ii. Nevhodné či žádné vybavení pomůckami pro rozvoj polytechnického vzdělávání (tříd, heren, dílen).
 - iii. Absence pozice samostatného pracovníka nebo pracovníků pro rozvoj polytechnického vzdělávání.
 - iv. Nedostatek příležitostí k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky.

5. Podpora sociálních a občanských dovedností a dalších klíčových kompetencí MŠ

- a. Plánované zlepšení:
 - i. Škola u dětí rozvíjí schopnosti sebereflexe a sebehodnocení.
 - ii. Ve škole je pěstováno kulturní povědomí a kulturní komunikace (tj. rozvoj tvůrčího vyjadřování myšlenek, zážitků a emocí různými formami využitím hudby, divadelního umění, literatury a vizuálního umění).
 - iii. Ve škole je pěstována kultura komunikace mezi všemi účastníky vzdělávání.
 - iv. Uvnitř školy se pěstuje vzájemná spolupráce učitele, rodičů a dětí.
 - v. Škola buduje povědomí o etických hodnotách, má formálně i neformálně jednoznačně nastavená a sdílená spravedlivá pravidla společenského chování a komunikace, která se dodržují.

- vi. Škola rozvíjí schopnost říct si o pomoc a ochotu nabídnout a poskytnout pomoc.
- vii. Škola rozvíjí vztah k bezpečnému používání informačních, komunikačních a dalších technologií.
- viii. Škola rozvíjí schopnost dětí učit se.

6. Podpora digitálních kompetencí pedagogických pracovníků MŠ

- a. Plánované zlepšení:
 - i. Pedagogové mají základní znalosti práce s počítačem a využívají je pro sebevzdělávání a přípravu na vzdělávání dětí (práce s operačním systémem, aplikacemi, soubory, tvorba textových dokumentů).
 - ii. Pedagogové mají základní znalosti práce s internetem a využívají je pro sebevzdělávání a přípravu na vzdělávání dětí (vyhledávání, stahování, tisk podkladů pro práci s dětmi, znalost bezpečného chování na internetu).
- b. Identifikované současné překážky
 - i. Nedostatek financí na pořízení moderního ICT vybavení (včetně údržby stávající techniky).
 - ii. Nevhodné / zastaralé ICTG vybavení.
 - iii. Nedostatek příležitostí k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti digitálních kompetencí.
- c. Nejvýznamnější překážky identifikované MŠ:
 - i. Nedostatek financí na pořízení moderního ICT vybavení (včetně údržby stávající techniky).
 - ii. Žádné.....

7. Rozvoj infrastruktury MŠ

- a. Investice v ORP do rekonstrukce za poslední roky 37,9 % škol.
- b. Investice v ORP do vnitřního vybavení za poslední roky 20,7 % škol.
 - i. Ostatní rekonstrukce, udržovací práce a modernizace pláště budovy, zateplení budov – 20,7 %.
 - ii. Nová výstavba nebo přístavba budov – 6,9 %.
 - iii. Například nejvíce na stavební úpravy a rekonstrukce tříd – 3,4 %.
 - iv. Stavební úpravy a vybavení na podporu podnětného venkovního prostředí školy, například hřiště, zahrady apod. – 13,8 %.
- c. Konkrétní investice dle četnosti z předchozích let:
 - i. Vybavení výpočetní technikou pro potřeby pedagogických pracovníků.
 - ii. Nové didaktické pomůcky.
 - iii. Vybavení třídy.
 - iv. Vybavení herny.
 - v. Vybavení školní jídelny.
 - vi. Interaktivní tabule.
 - vii. Vybavení na podporu podnětného vnitřního prostředí školy např. čtenářské koutky, prostor na rozvoj jednotlivých pregramotností, polytechnických dovedností...

3.1.3.2 Část ZŠ

- Obecně výsledky:

- 1.** Rozvoj infrastruktury školy, včetně rekonstrukcí a vybavení.
- 2.** Podpora rozvoje matematické gramotnosti.
- 3.** Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti.

4. Jazykové vzdělávání.

5. ICT včetně potřeb infrastruktury (podpora digitálních kompetencí, konektivita škol).

- ZŠ mají největší potřebu rozvíjet infrastrukturu školy, včetně rekonstrukcí a vybavení.
- Podpora rozvoje matematické gramotnosti.
- Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti.
- Podpora rozvoje jazykového vzdělávání.
- Podpora ICT včetně potřeb infrastruktury (podpora digitálních kompetencí, konektivita škol).

1. Podpora inkluzivního / společného vzdělávání ZŠ

a. Plánované zlepšení

- i. Pedagogové školy jsou schopni vhodně přizpůsobit obsah vzdělávání, upravit formy a metody vzdělávání a nastavit různé úrovně obtížnosti v souladu se specifiky a potřebami žáků tak, aby bylo dosaženo a využito maximálních možností vzdělávaného žáka (například učivo určené nadaným žákům je rozšiřováno a prohlubováno v souladu s jejich předpoklady, tvorba žákovských portfolií apod.)
- ii. Škola má vytvořený systém podpory pro žáky se SVP (je vybavena kompenzačními pomůckami, či speciálními, využívá služeb asistenta pedagoga).
- iii. Pedagogové umí využívat speciální učebnice, pomůcky i kompenzační pomůcky.
- iv. Vedení školy vytváří podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole (zajišťování odborné, materiální a finanční podpory, dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, pravidelná metodická setkání členů pedagogického sboru).
- v. Učitelé vnímají tvořivým způsobem rozdíly mezi žáky jako zdroj zkušeností a příležitost k vlastnímu seberozvoji.

b. Identifikované současné překážky

- i. Nedostatečné finanční zajištění personálních nákladů na práci s heterogenními skupinami žáků (např. asistentů pedagoga, pedagogické i nepedagogické pracovníky).
- ii. Nedostatek finančních prostředků pro realizaci mimoškolního vzdělávání pro znevýhodněné žáky (např. výstavy, exkurze, kroužky).
- iii. Technická nemožnost bezbariérových úprav školy.

c. Nejvýznamnější překážky (do budoucna)

- i. Nedostatečná finanční zajištění personálních nákladů na práci s heterogenními skupinami žáků (např. asistentů pedagoga, pedagogické i nepedagogické pracovníky).

2. Rozvoj čtenářské, matematické a jazykové gramotnosti ZŠ

a. Čtenářská

- i. Škola pravidelně nakupuje aktuální beletrii a další literaturu, multimedia pro rozvoj čtenářské gramotnosti na 1. a 2. stupeň ZŠ.
- ii. Učitelé 1. i 2. stupně rozvíjejí své znalosti v oblasti čtenářské gramotnosti a využívají je ve výuce (kurzy dalšího vzdělávání, studium literatury).

- iii. Škola podporuje základní znalosti a dovednosti, základní práce s textem (od prostého porozumění textu k vyhledávání titulů v knihovně podle potřeb žáků).
 - iv. Ve škole existuje čtenářsky podnětné prostředí (čtenářské koutky, nástěnky, prostor s informacemi z oblasti čtenářské gramotnosti).
 - v. Škola podporuje vyšší stupeň komplexního čtenářství (od chápání kontextu, vyvozování a formulace závěrů z textu, porovnávání zdrojů).
 - vi. Ve škole jsou realizovány mimovýukové akce pro žáky na podporu čtenářské gramotnosti a zvýšení motivace (projektové dny, realizace autorských čtení, výstavy knih).
- b. Identifikované současné překážky**
- i. Nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj příslušné gramotnosti (k personálnímu zajištění pedagogického dozoru koutků, volně otevřených učeben, k možnému půlení hodin, k inovaci a výměně učebních pomůcek k rozvoji gramotností, k zajištění dostatečného počtu těchto pomůcek).
 - ii. Absence pozice samostatného pracovníka nebo pracovníků pro rozvoj příslušné gramotnosti.
 - iii. Nedostatečné materiálně technické podmínky pro rozvoj příslušné oblasti gramotnosti mimo školu (exkurze výstavy, tematické programy).
 - iv. Chybějící nebo nedostatečný srovnávací nástroj úrovně gramotnosti pro žáky daného věku nebo ročníku.
 - v. Nezáměr ze strany žáků a rodičů.
- c. Nejvýznamnější překážky (do budoucna)**
- i. Nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj příslušné gramotnosti (k personálnímu zajištění pedagogického dozoru koutků, volně otevřených učeben, k možnému půlení hodin, k inovaci a výměně učebních pomůcek k rozvoji gramotností, k zajištění dostatečného počtu těchto pomůcek).
 - ii. Nedostatek interaktivních metod a pomůcek pro rozvoj gramotnosti.
 - iii. Chybějící nebo nedostatečný srovnávací nástroj úrovně gramotnosti pro žáky daného věku nebo ročníku.
 - iv. Nedostatečná kvalita didaktických materiálů výuky (pracovní listy, úlohy, rébusy).
 - v. Nezáměr ze strany žáků a rodičů.
 - vi. Absence pozice samostatného pracovníka nebo pracovníků pro rozvoj příslušné gramotnosti.
- d. Matematická**
- i. Učitelé 1. i 2. stupně rozvíjejí své znalosti v oblasti matematické gramotnosti a využívají je ve výuce.
 - ii. Škola podporuje individuální práci s žáky s mimořádným zájmem o matematiku.
 - iii. Škola podporuje rozvoj matematické gramotnosti v rámci školních vzdělávacích programů (má stanovený konkrétní cíle).
 - iv. Škola disponuje dostatečným technickým a materiálním zabezpečením pro rozvoj matematické gramotnosti.

- v. Ve škole jsou využívána interaktivní média, informační a komunikační technologie v oblasti rozvoje matematické gramotnosti.
- e. Identifikované současné překážky
 - i. Nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj příslušné gramotnosti (k personálnímu zajištění pedagogického dozoru koutků, volně otevřených učeben, k možnému půlení hodin, k inovaci a výměně učebních pomůcek k rozvoji gramotností, k zajištění dostatečného počtu těchto pomůcek).
 - ii. Nedostatečné materiálně technické podmínky pro rozvoj v příslušné oblasti gramotnosti mimo školu (exkurze, výstavy, tematické programy).
 - iii. Absence pozice samostatného pracovníka nebo pracovníků pro rozvoj příslušné gramotnosti.
- f. Problémy do budoucna
 - i. Nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj příslušné gramotnosti (k personálnímu zajištění pedagogického dozoru koutků, volně otevřených učeben, k možnému půlení hodin, k inovaci a výměně učebních pomůcek k rozvoji gramotností, k zajištění dostatečného počtu těchto pomůcek).
 - ii. Nízká časová dotace pro rozvoj příslušné gramotnosti mimo výuku.
 - iii. Chybějící nebo nedostatečný srovnávací nástroj úrovně gramotnosti pro žáky daného věku nebo ročníku.
 - iv. Nedostatečná kvalita didaktických materiálů výuky (pracovní listy, úlohy, rébusy).
 - v. Nedostatek interaktivních metod a pomůcek pro rozvoj gramotnosti
 - vi. Nezáměr ze strany žáků a rodičů.
 - vii. Absence pozice samostatného pracovníka nebo pracovníků pro rozvoj příslušné gramotnosti.
 - viii. Nízká úroveň kooperace školy s dalšími aktéry k rozvoji gramotnosti (projekty se školami, s obcemi, science centry, neziskovými organizacemi).
- g. Jazykové gramotnosti
 - i. Ve škole jsou využívána interaktivní média, informační a komunikační technologie v oblasti rozvoje jazykové gramotnosti.
 - ii. Učitelé 1. a 2. stupně, učitelé jazyků i ostatních předmětů rozvíjejí své znalosti v oblasti jazykových znalostí a využívají je ve výuce (kurzy dalšího vzdělávání, studium literatury).
 - iii. Škola pravidelně nakupuje aktuální učebnice, cizojazyčnou literaturu, multimédia pro rozvoj jazykové gramotnosti.
 - iv. Škola disponuje dostatečným technickým a materiálním zabezpečením pro výuku cizích jazyků.
- h. Identifikované současné překážky
 - i. Nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj příslušné gramotnosti (k personálnímu zajištění pedagogického dozoru koutků, volně otevřených učeben, k možnému půlení hodin, k inovaci a výměně učebních pomůcek k rozvoji gramotností, k zajištění dostatečného počtu těchto pomůcek).

- ii. Nedostatečné materiálně technické podmínky pro rozvoj v příslušné oblasti gramotnosti mimo školu (exkurze, výstavy, tematické programy).
- iii. Absence pozice samostatného pracovníka nebo pracovníků pro rozvoj příslušné gramotnosti.
- i. Překážky do budoucna
 - i. Nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj příslušné gramotnosti (k personálnímu zajištění pedagogického dozoru koutků, volně otevřených učeben, k možnému půlení hodin, k inovaci a výměně učebních pomůcek k rozvoji gramotností, k zajištění dostatečného počtu těchto pomůcek).
 - ii. Nedostatečné materiálně technické podmínky pro rozvoj v příslušné oblasti gramotnosti mimo školu (exkurze, výstavy, tematické programy).
 - iii. Nedostatek interaktivních metod a pomůcek pro rozvoj gramotnosti.
 - iv. Nedostupnost informačních a komunikačních technologií pro rozvoj příslušné gramotnosti.
 - v. Nepravidelnost aktivit (výukových i mimovýukových) v oblasti rozvoje příslušné gramotnosti.
 - vi. Nezáměr ze strany žáků a rodičů.
 - vii. Absence pozice samostatného pracovníka nebo pracovníků pro rozvoj příslušné gramotnosti.
 - viii. Jiný pro školu důležitý prvek.

3. Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě ZŠ

- a. Plánované zlepšení
 - i. Škola podporuje klíčové kompetence k rozvoji kreativity podle RVP ZV.
 - ii. Učitelé rozvíjejí své znalosti v oblasti podpory kreativity a využívají je ve výchově (kurzy dalšího vzdělávání, studium literatury).
 - iii. Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní řešení, nést rizika i plánovat a řídit projekty s cílem dosáhnout určitých cílů (např. projektové dny, při výuce jsou zařazeny úlohy s více variantním i neexistujícím řešením).
 - iv. Škola rozvíjí finanční gramotnost žáků (učí je znát hodnotu peněz, pracovat s úsporami, spravovat záležitosti, znát rizika).
- b. Identifikované současné překážky
 - i. Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku.
 - ii. Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami.
 - iii. Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik v oblasti podnikavosti, iniciativy a kreativity.
- c. Problémy do budoucna
 - i. Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku.
 - ii. Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik v oblasti podnikavosti, iniciativy a kreativity.
 - iii. Nedostatek příležitostí ke vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti podnikavosti, iniciativy a kreativity.

- iv. Nedostatečné kompetence pedagogických pracovníků k rozvoji podnikavosti, iniciativy a kreativity u žáků.

4. Podpora polytechnického vzdělávání ZŠ

- a. Plánované zlepšení
 - i. Technické vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP ZV
 - ii. Příslušní učitelé rozvíjejí své znalosti v oblasti polytechnického vzdělávání a využívají je ve výuce (kurzy dalšího vzdělávání, studium literatury).
 - iii. Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, různé projekty apod. podporující praktickou stránku polytechnického vzdělávání a rozvíjející manuální zručnost žáků.
 - iv. Na škole se realizují mimo výukové akce pro žáky na podporu polytechnického vzdělávání a zvýšení motivace žáků (např. projektové dny, realizace exkurzí, diskuse s osobnostmi).
 - v. Škola podporuje samostatnou práci žáků v oblasti polytechnického vzdělávání.
- b. Identifikované současné překážky
 - i. Nedostatek financí na úhradu vedení volitelných předmětů a kroužků.
 - ii. Nedostatečné/neodpovídající prostory.
 - iii. Nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben a dílen.
 - iv. Učitelé polytechnických předmětů nemají jazykové vybavení pro výuku CLIL.
- c. Budoucí překážky
 - i. Nedostatečné/neodpovídající prostory.
 - ii. Nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen...
 - iii. Nedostatek financí na úhradu vedení volitelných předmětů a kroužků.

5. Podpora sociálních a občanských dovedností a dalších klíčových kompetencí ZŠ

- a. Škola motivuje žáky k celoživotnímu učení.
- b. Výuka podporuje zapojení žáků do společenského a pracovního života.
- c. Ve škole je pěstována kultura a komunikace mezi všemi účastníky vzdělávání.
- d. Ve škole je pěstováno kulturní povědomí a kulturní komunikace (tj. rozvoj tvůrčího vyjadřování myšlenek, zážitků, emocí různými formami využitím hudby, divadelního umění, literatury a vizuálního umění).
- e. Uvnitř školy se pěstuje vzájemná spolupráce učitele, rodičů a žáků.
- f. Škola u žáků rozvíjí sebereflexe a sebehodnocení.
- g. Škola rozvíjí schopnost říct si o pomoc a ochotu nabídnout a poskytnout pomoc.
- h. Škola rozvíjí schopnosti žáků učit se, zorganizovat si učení, využívat k tomu různé metody a možnosti podle vlastních potřeb (učit se samostatně, v rámci skupin).
- i. Škola připravuje žáky na aktivní zapojení do života v demokratické společnosti, rozvíjí občanské kompetence (např. formou žákovské samosprávy).

6. Podpora digitálních kompetencí pedagogických pracovníků ZŠ

- a. Plánované zlepšení
 - i. Pedagogové využívají ICT učebnu nebo školní stolní počítače při výuce (nejen informatiky).

- ii. Pedagogové využívají školní mobilní ICT vybavení ve výuce (notebooky, netbooky, tablety, chytré telefony).
- iii. Pedagogové se orientují v rámci svého předmětu ve volně dostupných zdrojích na internetu.
- iv. Pedagogové umí systematicky rozvíjet povědomí o internetové bezpečnosti a kritický pohled na internetový obsah k rozvoji znalostí a dovedností žáků.
- b. Identifikované současné překážky
 - i. Nedostatek financí na pořízení moderního ICT vybavení (včetně údržby stávající techniky).
 - ii. Neznalost metod implementace vlastní techniky žáků na stávající podmínky školy (různorodé operační systémy).
 - iii. Nedostatečné využívání mobilních ICT technologií ve výuce (notebooků, tabletů vč. možnosti využití vlastních technických zařízení žáků jako např. chytrých telefonů, tabletů apod.).
- c. Budoucí překážky
 - i. Nedostatek financí na pořízení moderního ICT vybavení (včetně údržby stávající techniky).
 - ii. Nedostatečné využívání mobilních ICT technologií ve výuce (notebooků, tabletů, chytrých telefonů).
 - iii. Neznalost metod implementace vlastní techniky žáků na stávající podmínky školy (různorodé operační systémy).

7. Rozvoj infrastruktury ZŠ

- a. Celkový podíl škol, které v posledních 5 letech investovaly z EU do vnitřního vybavení školy – 88,9 % v ORP, v rámci Kraje Vysočina 92,2 %.
- b. Celkový podíl škol, které v posledních 5 letech investovaly z EU do infrastruktury školy (stavba, rekonstrukce, modernizace budovy, učebny, místnosti, dvora...) – 48,1 % v ORP, v rámci Kraje Vysočina 51,4 %.
- c. Konkrétně:
 - i. Ostatní rekonstrukce, udržovací práce a modernizace pláště budov, zateplení budov (projekty energeticky udržitelné školy) – 25,9 %.
 - ii. Nová výstavba nebo přístavba budov – 14,8 %.
 - iii. Stavební úpravy a rekonstrukce kmenových tříd – 11,1 %.
 - iv. Stavební úpravy a rekonstrukce učeben informatiky – 11,1 %.
 - v. Stavební úpravy a vybavení na podporu podnětného venkovního prostředí školy, např. hřiště, školní zahrady, dopravní hřiště, botanické zahrady, rybníky, učebny v přírodě, naučné stezky – 11,1 %.
- d. A další:....
 - i. Interaktivní tabule – 74,1 %.
 - ii. Vybavení počítačové učebny (stolní počítače) – 51,9 %.
 - iii. Software pro ICT techniku – 48,1 %.
 - iv. Audiovizuální technika (televize, projektory...) – 48,1 %.

3.1.4 Charakteristika školství v řešeném území

Struktura vzdělávání je jedním z významných aspektů týkajících se obyvatelstva – vypovídá nejen o stavu obyvatelstva, ale i o stavu vzdělávání v území a o potenciálu z hlediska dalšího rozvoje, zejména školství, ale i uplatnitelnosti na trhu práce.

Vzdělanostní struktura v řešeném území je na poměrně vysoké úrovni. Velice vysoká je zde úroveň úplného středního vzdělání (s maturitou), kterého dosáhlo 35,7 % obyvatel v území ORP Havlíčkův Brod. Pozitivní výsledky jsou patrné, i co se týče středního vzdělání včetně vyučení (bez maturity), kde je podíl obyvatel 29,8 %, ale i vysokoškolského vzdělání, kterého dosáhlo 9,8 % obyvatel v území. Vysoký podíl obyvatel s výučním listem a úplným středním vzděláním souvisí se situací, že území je venkovským (méně rozvinutým) regionem, kde značný význam představuje oblast výrobního odvětví (především ve větších městech).

Vzdělanostní struktura obyvatelstva se pohybuje ve vyšších hodnotách, což je i výsledek rozvinuté vzdělanostní infrastruktury ve městě Havlíčkův Brod a dalších významných spádových obcích (Přibyslav, Habry, Golčův Jeníkov, Havlíčkova Borová apod.).

Tabulka 9: Obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání

		Celkem	muži	ženy
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let		44 153	21 591	22 562
z toho podle stupně vzdělání	bez vzdělání	228	151	77
	základní včetně neukončeného	7 343	2 773	4 570
	střední vč. vyučení (bez maturity)	15 755	9 123	6 632
	úplné střední (s maturitou)	13 137	5 959	7 178
	nástavbové studium	1 244	428	816
	vyšší odborné vzdělání	738	223	515
	vysokoškolské	4 347	2 193	2 154

Zdroj: SLDB 2011

Školní docházka na území správního obvodu je zajištěna uspokojivě. Na území se nacházejí mateřské školy, základní školy, střední školy, gymnázium, vyšší odborná škola, základní umělecké školy, soukromá škola a školky, ale i středisko volného času.

Významným centrem z hlediska koncentrace škol a školských zařízení v území je město Havlíčkův Brod, které je také nejlidnatější obcí správního obvodu. Ve městě Havlíčkův Brod se nachází i Praktická škola a Speciálně pedagogické centrum, ale i středisko volného času AZ CENTRUM Havlíčkův Brod, které se snaží vyplnit nejen volný čas dětí, ale i rodičů a dalších zájemců (pořádají i vzdělávací aktivity pro dospělé, předškoláky a nižší ročníky základních škol). V oblasti školství je nejlepší pokrytí území mateřskými školami, které se nacházejí v téměř 50 % obcí. Základní školy se nacházejí pouze v necelých 36 % obcích. Není zde žádná vysoká škola, konzervatoř ani jazyková škola. Absence posledně jmenovaného zařízení je nezanedbatelnou slabinou školství v území. Jen za základním vzděláním je tedy minimálně v 50 % obcí nutná dojíždka, za vysokým školstvím pak 100 %. Problém působí dojíždka především do mateřských škol a do základních škol na první stupeň, kdy je pro rodinu často velmi organizačně a časově náročné ji zvládat. Druhým velmi podstatným aspektem absence MŠ a ZŠ 1. stupně v obci je, že se toto podepisuje na nízké sounáležitosti obyvatel k obci, neboť díky nemožnosti vzdělávat se ve „své“ obci si děti nevytváří dostatečné pevné pouto k místu, kde žijí.

Ve správním území se nachází mateřské školy (30) a základní školy (28), které jsou významné pro území z hlediska jejich spádovosti. Snahou jednotlivých samospráv je školy v obcích zachovat a udržet i do budoucnosti, neboť škola přispívá k rozvoji obce a ke společenskému životu v obci. Důležitá je přítomnost a zachování vyšších typů vzdělávání z hlediska zvyšování vzdělanosti a především kvalifikace pro kvalitnější uplatnění absolventů škol v budoucím zaměstnání.

Tabulka 10: Seznam obcí a měst v SO ORP Havlíčkův Brod včetně vyznačených škol a školských zařízení

Obce v ORP Havlíčkův Brod	Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2016	Přehled škol a školských zařízení v jednotlivých obcích SO ORP Havlíčkův Brod								
		Mateřská škola	Základní škola	Gymnázium	Střední škola	Vyšší odborná škola	Základní umělecká škola (včetně poboček)	Středisko volného času	Praktická škola	Pedagogická centra a poradny
Bačkov	122	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bartoušov	152	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Boňkov	65	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Břevnice	148	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Česká Bělá	1 005	1	1	x	x	x	x	x	x	x
Dlouhá Ves	432	1	1	x	x	x	x	x	x	x
Dolní Krupá	424	1	1	x	x	x	x	x	x	x
Golčův Jeníkov	2 632	1	1	x	x	x	1	x	x	x
Habry	1 309	1	1	x	x	x	x	x	x	x
Havlíčková Borová	964	1	1	x	x	x	x	1	x	x
Havlíčkův Brod	23 234	4	7	1	3	1	2	1	1	2
Herálec	1 120	1	1	x	x	x	x	x	x	x
Horní Krupá	553	1	x	x	x	x	x	x	x	x
Hurtova Lhota	231	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Chrtín	120	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Kámen	379	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Knyk	429	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Kochánov	155	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Kojetín	159	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Krásná Hora	525	1	1	x	x	x	x	x	x	x
Krátká Ves	141	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Květinov	237	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Kyjov	151	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Leškovice	76	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Lípa	1 145	1	1	x	x	x	x	x	x	x
Lipnice nad Sázavou	662	1	1	x	x	x	1	x	x	x
Lučice	645	1	1	x	x	x	x	x	x	x
Michalovice	192	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Modlíkov	167	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Nová Ves u Leštiny	120	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Okrouhlice	1 321	2	2	x	x	x	x	x	x	x
Okrouhlička	249	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Olešenka	188	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Olešná	334	1	x	x	x	x	x	x	x	x
Podmoky	128	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Pohled	767	1	x	x	x	x	x	x	x	x
Přibyslav	4 020	1	1	x	x	x	1	1	x	x
Radostín	161	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Rozsochatec	504	1	1	x	x	x	x	x	x	x
Rybníček	61	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Skorkov	80	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Skryje	182	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Skuhrov	283	x	1	x	x	x	x	x	x	x
Slavnič	59	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Stříbrné Hory	254	1	x	x	x	x	x	x	x	x
Šlapanov	806	1	1	x	x	x	x	x	x	x
Štoky	1 877	1	1	x	x	x	x	x	x	x
Tis	364	1	x	x	x	x	x	x	x	x
Úhořilka	52	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Úsobí	670	1	1	x	x	x	x	x	x	x
Veselý Žďár	558	1	1	x	x	x	x	x	x	x
Věž	817	1	1	x	x	x	x	x	x	x
Vysoká	219	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Zvěstovice	73	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ždírec	138	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Žižkovo Pole	361	1	x	x	x	x	x	x	x	x
SO ORP Havlíčkův Brod	52 220	30	28	1	3	1	5	3	1	2

Poznámka: Úsobí - spadá pod ředitelství Herálce. Dále v dokumentu tím pádem nejsou jednotlivá data počítána samostatně, ale vždy s obcí Herálec (dohromady).

Zdroj: vlastní šetření

Demografický vývoj je jedním z nejdůležitějších faktorů ovlivňujících vzdělávací systém a jeho výstupy. Oblast předškolního a základního vzdělávání je ovlivněna mírným nárůstem počtu narozených dětí během posledního patnáctiletého období. Postupný nárůst počtu dětí především v mateřských školách je patrný již několik let. Podle demografické prognózy by se dalo říci, že nárůst dětí v mateřských školách bude pokračovat až do roku 2020. V roce 2020 by se mělo začít projevovat postupné snižování počtu narozených dětí, od svého maxima v roce 2008, kdy se narodilo 618 dětí.

Tabulka 11: Demografický vývoj obyvatelstva v ORP Havlíčkův Brod v letech 2000 - 2015

SO ORP Havlíčkův Brod	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet obyvatel	51 555	51 403	51 440	51 606	51 609	51 669	51 776	52 178	52 610	52 455	52 472	52 107	52 167	52 153	52 246	52 220
Počet narozených	473	424	480	456	498	496	534	597	618	579	614	534	563	521	608	548

Zdroj: ČSÚ 2000 - 2015

Tabulka 12: Přehled škol a školských zařízení v SO ORP Havlíčkův Brod ve školním roce 2015/2016

Název školy/zařízení	RED_IZO	Adresa školy/zařízení	Kapacita školy/zařízení	Naplněnost školy/zařízení
Mateřská škola Korálky Havlíčkův Brod	670000051	Příčná 191, Havlíčkův Brod 580 01	725	718
Mateřská škola Pohled	600086828	Zámecká 91, Pohled 582 21	50	26
Mateřská škola Přibyslav	600086313	Bezručova 683, Přibyslav 582 22	174	160
Mateřská škola Stříbrné Hory	600086062	Stříbrné Hory 65, Přibyslav 582 22	25	25

Mateřská škola Domeček	691008051	Na Losích 738, Havlíčkův brod 580 01	44	40
Mateřská škola Olešná, příspěvková organizace	691004536	Olešná 122, Havlíčkův Brod 580 01	28	28
Mateřská škola Tis, příspěvková organizace	691003335	Tis 112, 582 43	18	18
Mateřská škola Žižkovo Pole, okres Havlíčkův Brod	600086089	Žižkovo Pole 16, Přibyslav 582 22	25	20
Mateřská škola Horní Krupá, okres Havlíčkův Brod	600085881	Horní Krupá 35, Havlíčkův Brod 580 01	24	24
Mateřská škola a Základní škola Slunečnice	691003831	Okrouhlice 113, 582 31	MŠ – 24 ZŠ - 10	MŠ – 24 ZŠ - 6
Základní škola a mateřská škola Veselý Žďár	650014332	Veselý Žďár 144, Havlíčkův Brod 580 01	MŠ – 25 ZŠ - 45	MŠ – 24 ZŠ - 21
Základní škola a mateřská škola Štoky, příspěvková organizace	650012232	Štoky a 220, 582 53	MŠ – 100 ZŠ - 258	MŠ – 89 ZŠ - 196
Základní škola a Mateřská škola Šlapanov, příspěvková organizace	600087000	Šlapanov 1, 582 51	MŠ – 50 ZŠ - 240	MŠ – 28 ZŠ - 102
Základní škola a Mateřská škola Věž	600086968	Věž 100, 582 56	MŠ – 30 ZŠ - 60	MŠ – 28 ZŠ - 29
Základní škola a mateřská škola Rozsochatec, okres Havlíčkův Brod	600086917	Rozsochatec 54, 582 72	MŠ – 30 ZŠ - 50	MŠ – 27 ZŠ - 21
Základní škola a Mateřská škola Česká Bělá	600086780	Česká Bělá 300, 582 61	MŠ – 60 ZŠ - 275	MŠ – 47 ZŠ - 140
Základní škola a Mateřská škola Golčův Jeníkov, příspěvková organizace	600086771	Mírová 253, Golčův Jeníkov 582 82	MŠ – 90 ZŠ - 376	MŠ – 89 ZŠ - 293
Základní škola a Mateřská škola Havlíčkův Brod, Wolkerova 2941	600086682	Wolkerova 2941, Havlíčkův Brod 580 01	MŠ – 54 ZŠ - 750	MŠ – 53 ZŠ - 730
Základní škola a Mateřská škola Habry	600086640	V Zahradách 18, Habry 582 81	MŠ – 65 ZŠ - 360	MŠ – 58 ZŠ - 189
Základní škola a mateřská škola Herálec (+ odloučené pracoviště v Úsobí)	600086631	Herálec 38, 582 55	MŠ – 75 ZŠ - 360	MŠ – 61 ZŠ - 111
Základní škola a mateřská škola Lučice	600086615	Lučice 61, 582 35	MŠ – 27 ZŠ - 80	MŠ – 26 ZŠ - 40
Základní škola a Mateřská škola Bohuslava Reynka, Lípa, příspěvková organizace	600086607	Lípa 66, 582 57	MŠ – 93 ZŠ - 275	MŠ – 86 ZŠ - 191
Základní škola a Mateřská škola Havlíčkova Borová	600086593	Náměstí 97, Havlíčková Borová 582 23	MŠ – 39 ZŠ - 270	MŠ – 39 ZŠ - 122
Základní škola a mateřská škola Okrouhlice, okres Havlíčkův Brod	600086551	Okrouhlice 59, 582 31	MŠ – 50 ZŠ - 120	MŠ – 46 ZŠ - 58
Základní škola a Mateřská škola Krásná Hora, příspěvková organizace	600086534	Krásná Hora 34, 582 34	MŠ – 25 ZŠ - 20	MŠ – 24 ZŠ - 11
Základní škola a mateřská škola Dolní Krupá, okres Havlíčkův Brod	600086526	Dolní Krupá 8, 582 71	MŠ – 25 ZŠ - 75	MŠ – 22 ZŠ - 52

Základní škola a mateřská škola Dlouhá Ves, okres Havlíčkův Brod	600086500	Dlouhá Ves 69, Příbyslav 582 22	MŠ – 30 ZŠ - 42	MŠ – 19 ZŠ - 17
Základní škola a Mateřská škola při zdravotnických zařízeních Kraje Vysočina	600023893	Rozkošská 2329, Havlíčkův Brod 580 01	MŠ – 150 ZŠ - 91	MŠ – ZŠ - 27
Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola Lipnice nad Sázavou	600087042	Lipnice nad Sázavou 213, 582 32	MŠ – 30 ZŠ – 200 ZUŠ - 100	MŠ – 21 ZŠ – 83 ZUŠ - 70
Základní škola Příbyslav	600086747	Česká 31, Příbyslav 582 22	650	492
Základní škola Skuhrov, okres Havlíčkův Brod	600086933	Skuhrov 18, 582 41	50	38
Základní škola Havlíčkův Brod, V Sadech 560	600086674	V Sadech 560, Havlíčkův Brod 580 01	800	697
Základní škola Havlíčkův Brod, Konečná 1884	600086798	Konečná 1884, Havlíčkův Brod 580 01	300	197
Základní škola a Praktická škola, U Trojice 2104, Havlíčkův Brod	600023885	U Trojice 2104, Havlíčkův Brod 580 01	88	72
Základní škola Havlíčkův Brod, Štáflova 2004	600086666	Štáflova 2004, Havlíčkův Brod 580 01	500	367
Základní škola Havlíčkův Brod, Nuselská 3240	600086844	Nuselská 3240, Havlíčkův Brod 580 01	550	213
Soukromá základní umělecká škola spol. s r.o.	600002900	Nuselská 3240, Havlíčkův Brod 580 01	460	440
Základní umělecká škola J. V. Stamice Havlíčkův Brod	691003777	Smetanovo náměstí 31, Havlíčkův Brod 580 01	550	546
AZ CENTRUM Havlíčkův Brod - Středisko volného času, příspěvková organizace	691001782	Rubešovo náměstí 171, Havlíčkův Brod 580 01	12 750	785

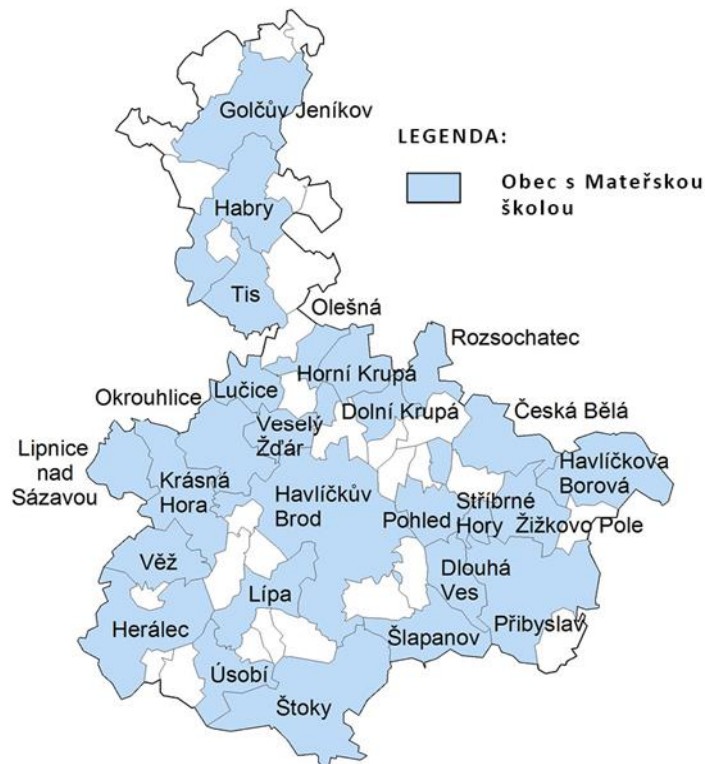
Zdroj: webové stránky škol, údaje od zřizovatelů škol a školských zařízení

3.1.4.1 Předškolní vzdělávání

Jedním ze základních parametrů vzdělávací soustavy je počet mateřských a základních škol v řešeném území, ale především počet dětí a žáků v jednotlivých segmentech a jejich vývoj. Oblast předškolního vzdělávání je ovlivněna nárůstem počtu narozených dětí v nedávné minulosti.

Obrázek 3: Přehled mateřských škol v ORP Havlíčkův Brod

Mateřské školy v ORP Havlíčkův Brod

Zdroj: vlastní zpracování - MAS Královská stezka

Mateřské školy se nacházejí v 46,43 % obcí v SO ORP Havlíčkův Brod. Rodiče z ostatních obcí (s absencí předškolního vzdělávacího zařízení), využívají zařízení v okolních obcích. Většina mateřských škol je tedy významná pro mnohé rodiče z hlediska jejich **spádovosti**.

Z celkového počtu mateřských škol značná část působí ve městě Havlíčkův Brod, ve kterém působí 4 mateřské školy:

- Mateřská škola Korálky Havlíčkův Brod (9 odloučených pracovišť).
- Mateřská škola Na Svahu (součást Základní a Mateřské školy Havlíčkův Brod, Wolkerova 2941).
- Základní a mateřská škola při zdravotnických zařízeních Kraje Vysočina.
- Mateřská škola Domeček (soukromá).

Odloučená pracoviště mateřských škol se nacházejí ještě ve městě Přibyslav (2 MŠ) a obci Herálec (MŠ v Herálci a 1 odloučené pracoviště v Úsobí).

V území SO ORP Havlíčkův Brod se nachází celkem 30 mateřských škol, z toho 26 je zřizováno obcí (+ 1 odloučené pracoviště v Úsobí), 2 mateřské školy jsou soukromé (Mateřská škola Domeček (Havlíčkův Brod) a Mateřská škola Slunečnice (Okrouhlice)), mateřská škola je také v území zřízena při zdravotnickém zařízení Kraje Vysočina (Havlíčkův Brod):

Mateřská škola Domeček

Mateřská škola Domeček je soukromá mateřská škola, která vznikla v roce 2015 a nachází se v rodinném komplexu v centru města Havlíčkův Brod. Tato mateřská školka nabízí místa především rodičům s dětmi, kterým ještě nebyly tři roky. Náplň činností v Domečku je podobná jako v jiných mateřských školkách. Zaměřuje se na program „Začít spolu“, každý den tak začíná debatou dětí a učitelek v kroužku. Podobný jiným školkám je i samotný režim. Dopoledne si děti hrají, povídají nebo se zabývají výtvarnou činností, případně jdou na zahradu nebo na vycházku. Po obědě je krátký odpočinek a po něm aktivity podobné dopoledni. Specialitou Domečku jsou hodiny jógy pro děti a speciálního pohybového cvičení.

Ve školce je pro děti možnost denní nebo půldenní docházky (podle toho se liší i výše školného). V roce 2015 za celodenní docházku rodiče zaplatili 2 250 Kč měsíčně; za půldenní docházku, kdy se děti vyzvedávají po obědě, 1 500 Kč měsíčně. Mateřská škola má vlastní školní výdejnu.

Mateřská škola a Základní škola Slunečnice

Mateřská a Základní škola Slunečnice zahájila svou činnost v roce 2012 a nachází se v obci Okrouhlice. Zaměřují se na ucelený a propracovaný výchovně vzdělávací program pedagogiku M. Montessori. Základem tohoto vzdělávacího programu je partnerský přístup, vzájemný respekt a úcta ke každému dítěti. Harmonogram dne je zaměřen např. na angličtinu, němčinu, hudební výchovu, tvoření, ale i na program „Šance pro vaše dítě“, který je zaměřen na přípravu dětí předškolního věku na školní vzdělávání a na podporu a pomoc rodičům při domácí práci s dítětem (každou skupinu tvoří 10 dětí a jejich rodiče pod vedením 3 lektorů). Jednotlivé vývojové tabulky poukazují na existenci kapacitních problémů předškolního vzdělávání. Školné za měsíc na jedno dítě je 1 500 Kč, školné za sourozence ve školce je 800 Kč. Je zde možnost stravování.

Základní škola a Mateřská škola při zdravotnických zařízeních Kraje Vysočina

Mateřská škola a Školní družina jsou určeny dětem, které jsou hospitalizovány v **psychiatrické nemocnici v Havlíčkově Brodě**. Cílovou skupinu tvoří děti v předškolním a raném školním věku. Obě zařízení fungují současně. Provozní doba herny je od 7.00 do 16.00 hod. a dohled zde zajišťují učitelka MŠ a vychovatelka ŠD. Děti zde mají k dispozici různé druhy hraček a pomůcek potřebných k jejich rozvoji. Zaměřují se i na výtvarné a pracovní činnosti. S dětmi se chodí na různé procházky po okolí, na dětské hřiště, případně se navštěvují různé akce probíhající ve městě. V letním období pořádají výlety mimo město (př. Záchraná stanice Pavlov, ZOO Jihlava, Hasičské muzeum v Přibyslavi apod.) Děti se pravidelně účastní canisterapie, hippoterapie, plavání v bazénu.

Mateřská škola a Školní družina na dětském oddělení nemocnice Havlíčkův Brod poskytuje výchovu a vzdělávání dětem a žákům, kteří jsou v nemocnici dočasně hospitalizováni. Pracuje zde učitelka mateřské školy a vychovatelka školní družiny, které pro děti připravují každodenní program, zejména zábavnou a hravou formou. V zařízení se také organizují výtvarné, pracovní, hudební a literární činnosti.

Tabulka 13: Přehled soukromých mateřských škol v ORP Havlíčkův kraj za školní rok 2014/2015

Název školy	Místo školy	Ulice školy	Počet tříd	Počet žáků	*Kapacita	z Počtu žáků		Přepočítaný počet pracovníků za školu		Mzdové náklady v tis. za školu		Náklady na hlavní činnost za organizaci celkem v tis.	
						zdrav. handicapovaní	**s vpuch	Pedagogové	Nepedagogové	Pedagogové	Nepedagogové	celkem	z toho mzdové náklady
Mateřská škola a Základní škola Slunečnice (Mateřská škola)	Okrouhlice	Okrouhlice 113	1	6	10	1	0	0,50	0,00	-	-	1177,06	845,53
Mateřská škola Domeček	Havlíčkův Brod	Na Losích 738	2	34	72	0	0	1,07	0,00	-	-	734,66	324,70
Základní škola a Mateřská škola při zdravotnických zařízeních Kraje Vysočina (MŠ)	Havlíčkův Brod	Rozkošská 2329	6	44	-	-	-	6,83	1,35	2326,60	-	8284,81	5249,97

Poznámka: * nejvyšší možný povolený počet dětí v MŠ

**s vývojovými poruchami učení a chování

Zdroj: Výroční zpráva o školství ke 2015 Kraje Vysočina

Ve správním obvodu ORP Havlíčkův Brod se dále nacházejí sloučené organizace pouze typu základní škola a mateřská škola. Těchto sloučených organizací je v území celkem 21.

V území se nacházejí jak starší mateřské školky, tak i školky poměrně nové. K nově vybudovaným (otevřeným) patří mateřská škola v obci Tis (vznik v roce 2011) a v obci Olešná (v roce 2012), ale i odloučené pracoviště MŠ Tyršova, která vznikla v roce 2012, jako odloučené pracoviště MŠ Přibyslav (MŠ Bezručova). Mezi nově otevřené školky se řadí i již výše zmiňované soukromé mateřské školy, které vznikly v roce 2012 (Mateřská škola Slunečnice) a v roce 2015 (Mateřská škola Domeček). V roce 2013 však došlo také k zániku soukromé Anglické mateřské školy The Tiny, v.o.s. působící v Havlíčkově Brodě. Tyto události mají vliv i na samotné hodnoty v jednotlivých letech v níže uvedených tabulkách.

V posledních několika letech dochází v území ORP Havlíčkův Brod k nárůstu počtu narozených dětí a tím se zvyšují i kapacitní nároky na mateřské školy v území. Především starší školky by vedle nutné rekonstrukce zázemí vyžadovaly i navýšení kapacity. Z celkového počtu 30 mateřských škol je u šesti z nich plně využita kapacita dětí a 9 mateřských škol má pouze jedno či dvě volná místa pro nově přichozí děti.

Tabulka 14: Vývoj počtu MŠ v ORP Havlíčkův Brod dle různých kritérií (ve školních letech 2009/2010 - 2015/2016)

Školní rok	Mateřská škola						
	Celkový počet MŠ	Zřizovatel		Počet tříd			
		Obec	Soukromník	Běžných (obec)	Speciálních (obec)	Běžných (soukromník)	Speciálních (soukromník)
2009/2010	25	24	1	66	1	2	0
2010/2011	25	24	1	73	1	2	0
2011/2012	26	25	1	74	1	2	0
2012/2013	28	26	2	77	1	5	0
2013/2014	27	26	1	79	1	3	0
2014/2015	27	26	1	79	1	3	0
2015/2016	28	26	2	78	1	5	0

Poznámka: v tabulce není započítána MŠ při zdravotnickém zařízení, odloučené pracoviště v Úsobí je počítáno společně se školským zařízením v Herálci, v roce 2013 však došlo také k zániku soukromé Anglické mateřské školy The Tiny, v.o.s. působící v Havlíčkově Brodě

Zdroj: data od zřizovatelů škol a školských zařízení, vlastní výpočty

V území ORP Havlíčkův Brod se nachází pouze jedna mateřská škola, která provozuje i speciální třídu pro navštěvující děti. Jde o Mateřskou školu Korálky Havlíčkův Brod, která působí ve městě Havlíčkův Brod, kde provozuje 9 odloučených pracovišť (MŠ Nad Tratí, MŠ Nádražní, MŠ Nuselská, MŠ Prokopa Holého, MŠ Příčná, MŠ Šmolovy, MŠ Zahradnického I., MŠ Zahradnického II., MŠ Žižkova). Jedna speciální třída je provozována v odloučeném pracovišti MŠ Zahradnického II. Speciální třída funguje od roku 2005 do současnosti. Ve školním roce 2015/2016 tuto speciální třídu navštěvuje 12 dětí. Tato třída má upravený vzdělávací program pro děti se zdravotním postižením (zrakové a sluchové vady, DMO, autismus, ADHD s poruchou pozornosti a soustředění, poruchy chování, rozštěp, breptavost, koktavost, opožděný vývoj řeči, vývojová dysfázie, dyslálie atd.)².

Počet tříd se ve sledovaném období postupně zvyšoval podle počtu dětí ve třídách v mateřských školách v jednotlivých školních letech. Ve školním roce 2015/2016 je 1 858 dětí v běžných třídách a 12 dětí ve třídách speciálních, což představuje 94,1 % obsazenosti všech mateřských škol ve správním obvodu ORP Havlíčkův Brod.

Tabulka 15: Vývoj počtu dětí MŠ v ORP Havlíčkův Brod dle různých kritérií (ve školních letech 2009/2010 - 2015/2016)

Školní rok	Mateřská škola								
	Celkový počet dětí v MŠ	Celková kapacita	Celková obsazenost (%)	Počet dětí v MŠ podle zřizovatele		Počet dětí ve třídách			
				Obec	Soukromník	Běžné třídy (obec)	Speciální třídy (obec)	Běžné třídy (soukromník)	Speciální třídy (soukromník)
2009/2010	1 587	1 804	88,0	1 538	49	1 526	12	49	0
2010/2011	1 702	1 826	93,2	1 653	49	1 642	11	49	0
2011/2012	1 785	1 883	94,8	1 736	49	1 724	12	49	0
2012/2013	1 872	1 978	94,6	1 803	69	1 791	12	69	0
2013/2014	1 861	2 028	94,2	1 841	20	1 829	12	20	0
2014/2015	1 859	2 036	93,7	1 839	20	1 827	12	20	0
2015/2016	1 870	2 040	94,1	1 806	64	1 794	12	64	0

Zdroj: data od zřizovatelů škol a školských zařízení, vlastní výpočty

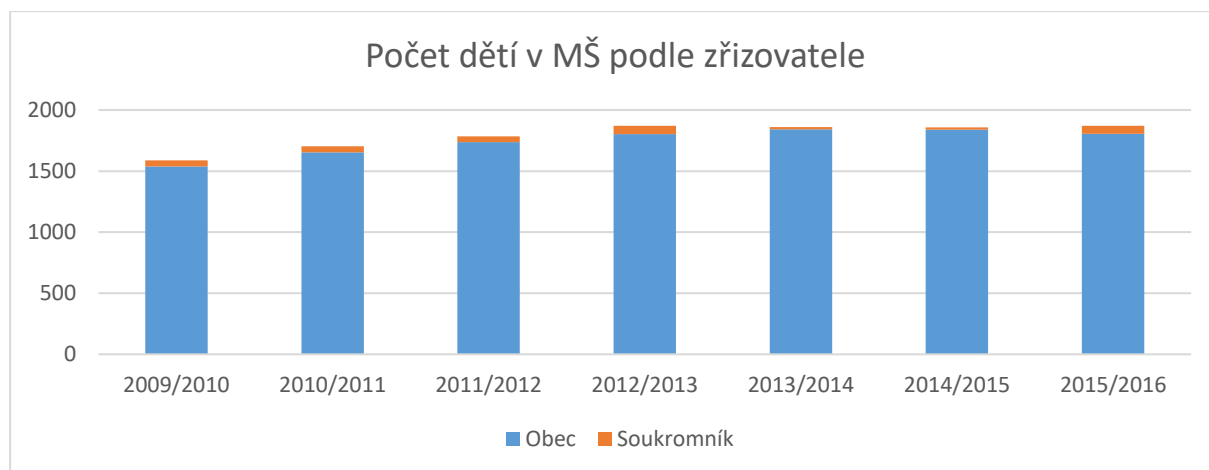
Populační nárůst v minulých letech způsobil nedostatečné kapacity mateřských škol, které jsou v území SO ORP Havlíčkův Brod zastoupeny nerovnoměrně. Kapacitní nároky na nová místa v mateřských školách ovšem nejsou a lze předpokládat, že v následujících letech ani nebudou v SO ORP Havlíčkův Brod rozprostřeny pravidelně. Především v některých velkých městech a v jejich okolí mohou vznikat kapacitní nedostatky. Vzhledem k demografickému vývoji mají zejména malé obce problémy s udržení potřebného počtu dětí ve školách. Je zde silná tendence posílat děti do lépe vybavených městských škol nebo jde jenom o proces, kdy dítě jede do školy s rodiči do místa jeho pracoviště. Dojíždění se však stává palčivým problémem nejen pro obce, rodiče a děti, ale i pro nejbližší města, která nemají ve svých školách dostatečnou kapacitu. V okolí velkých měst a příměstských oblastech je akutní otázkou k řešení otázka přeplněnosti mateřských škol. Důležitým faktorem, který má významný vliv na kapacitní potřeby v mateřských školách, je míra účasti jednotlivých věkových jednotek na výuce v těchto školách. Obvyklou věkovou skupinou navštěvující mateřské školy je věková skupina dětí 3 - 5 letých. Kapacitní potřeby však výrazně ovlivňují dvě věkové skupiny dětí – děti starší 5 let a děti dvouleté. V posledních letech se tedy zvyšuje počet dětí navštěvující mateřské školy již od 2 let – jde

² <http://zahradnickeho-ii.mskoralky.cz/>

především o děti, jejichž rodiče se po mateřské dovolené vracejí do svého zaměstnání či využívají v době nezaměstnanosti nových pracovních příležitostí a nabídek (nejčastěji z důvodu jejich nepříznivé finanční situace).

Kvalitu předškolního vzdělávání ovlivňuje v některých lokalitách nedostatek míst v mateřských školách. Vliv státu je v tomto případě omezený, protože odpovědnost za zřizování mateřských škol mají obce a je třeba v tomto ohledu poukázat na nezastupitelný vliv obecních samospráv na uspokojování předpokládané potřeby umístění dětí v mateřských školách v souvislosti s územními plány daného území, zejména s plánovanou výstavbou nových bytových kapacit.

Graf 6: Vývoj počtu dětí v MŠ podle zřizovatele

Zdroj: data od zřizovatelů škol a školských zařízení, vlastní zpracování

Z výše uvedeného grafu je patrné, že počet dětí v mateřských školách v posledních letech stoupal a zůstává relativně stálý. Počet dětí mírně stoupal i v soukromých mateřských školách v území (ke snížení počtu dětí došlo v roce 2013, kdy zanikla soukromá Anglická mateřská škola The Tiny, v.o.s. působící v Havlíčkově Brodě). Během sledovaného období nevznikla v území SO ORP Havlíčkův Brod žádná církevní mateřská škola. V území působí pouze krajská mateřská škola při zdravotnickém zařízení Kraje Vysočina v Havlíčkově Brodě.

Graf 7: Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ v ORP Havlíčkův Brod

Poznámky: ■ Reálný vývoj počtu dětí, ■ Prognózovaný vývoj počtu dětí

Zdroj: ČSÚ 2009 - 2015, vlastní data

Oblast předškolního vzdělávání je ovlivněna počtem narozených dětí za poslední roky. Výše uvedený graf ukazuje, že počet dětí v mateřských školách od roku 2010 rapidně vzrostl, což bylo ovlivněno kladným a zvyšujícím se počtem narozených dětí. Lze tedy předpokládat, že v následujících letech počet dětí v MŠ zůstane ve vyšších hodnotách (díky rostoucí porodnosti v minulých letech). Do budoucna lze však opět očekávat opětovný pokles počtu dětí v MŠ.

Značný úbytek v počtu dětí v mateřských školách se předpokládá od roku 2022 na dalších cca 10 let. V současnosti v některých mateřských školách zůstávají volná místa a maximální kapacita není naplněna. V některých obcích do budoucna bude třeba kapacitu navýšit, jinde bude dostačující (s ohledem např. na výstavbu rodinných parcel v předchozích letech).

Podle časových řad sledujících porodnost a vývoj počtu obyvatel je zřejmé, že v mateřských školách vrchol počtu dětí nastal ve školním roce 2013/2014 a přetrval až do dalšího školního roku 2014/2015.

Důležitým faktorem, který má významný vliv na kapacitní potřeby v mateřských školách, je míra účasti jednotlivých věkových skupin, jak je již zmiňováno výše v textu. Obvyklou věkovou skupinou navštěvující mateřské školy je věková skupina dětí od 3 do 6 let. Zásadním ovlivněním kapacitních potřeb je míra účasti dvou okrajových věkových skupin, a to věkové skupiny dětí starších 6 let, a věkové skupiny dětí ve věku 2 let. V některých obcích dochází k nárůstu počtu dětí v MŠ např. Příbyslav, Stříbrné Hory, Golčův Jeníkov, Havlíčkova Borová a Lípa. Některé mateřské školy tedy plánují navýšení kapacity (vzhledem i k nárůstu počtu dvouletých dětí v MŠ v posledních letech). Vzhledem k navýšení kapacity pouze v některých mateřských školách je předpokladem, že kapacita do r. 2023 se nezmění, pouze dojde k mírnému snížení počtu dětí ve správním obvodu ORP Havlíčkův Brod.

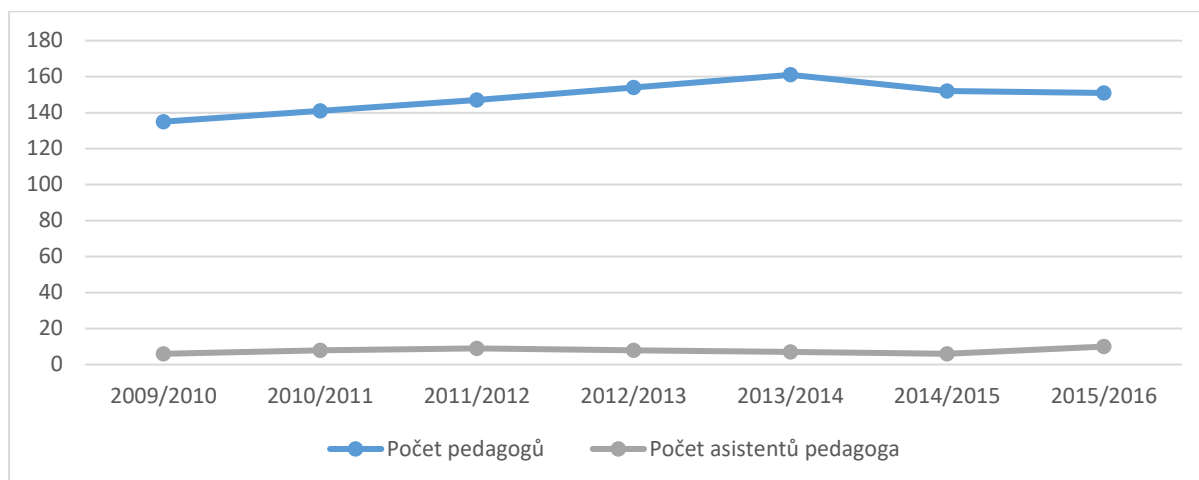
V minulých letech byly v regionu zřizovány i nové mateřské školy (obec Tis, obec Olešná, soukromá Mateřská škola Domeček a Mateřská a Základní škola Slunečnice) v důsledku reakce na nízké kapacity MŠ ve větších obcích a městech.

Tabulka 16: Počet pedagogů a asistentů pedagogů v MŠ (zřizované obcemi i soukromé) v školních letech 2009/2010 - 2015/2016

Školní rok	Mateřská škola						
	Počet pedagogů	Přepočtený počet pedagogů (úvazky)	Počet asistentů pedagoga	Asistenti pedagoga - úvazky	Přepočtený počet nep. pracovníků	Počet tříd	Počet dětí na 1 třídu
2009/2010	135	127,09	6	3,00	41,72	68	23,3
2010/2011	141	134,12	8	4,00	-	75	22,7
2011/2012	147	139,76	9	4,50	42,01	76	23,5
2012/2013	154	145,91	8	3,75	44,69	82	22,8
2013/2014	161	143,58	7	3,50	44,24	82	22,7
2014/2015	152	147,52	6	3,00	45,58	82	22,7
2015/2016	155	147,07	11	6,00	-	83	22,5

Zdroj: data od zřizovatelů škol a školských zařízení, vlastní výpočty

Z tabulky je patrné, že hodnota přepočteného počtu pedagogů (úvazky) se za sledované období velice rychle navyšuje, což je v souladu s hodnotami s navyšujícím se počtem dětí a tříd v mateřských školách. Vzhledem ke stále se zvyšujícím potřebám dětí se speciálními vzdělávacími potřebami se v posledních letech navyšuje i počet asistentů pedagogů v mateřských školách. Data (přepočtení pedagogové celkem) byla převzata z podkladů od jednotlivých mateřských škol v území. Na území ORP Havlíčkův Brod jsou především mateřské školy zřizované obcemi a pouze 2 soukromé mateřské školy.

Graf 8: Vývoj počtu pedagogů a asistentů pedagoga v MŠ v průběhu posledních 7 školních let

Zdroj: data od zřizovatelů škol a školských zařízení, vlastní zpracování

Snahou jednotlivých zřizovatelů mateřských škol je školky v obci zachovat a udržet i v budoucích letech, neboť školka přispívá nejen k rozvoji samotného dítěte, ale i společenského života v obci a napomáhá i rodičům propojit a usnadnit pracovní život s rodinným životem. Pro zajištění kvalitního vzdělávání je potřeba zkvalitnit technický stav zázemí jednotlivých mateřských škol, ale i zkvalitnění výuky a samotných pedagogů.

V území se nenacházejí **žádné jesle** a zařízení pro děti mladší tří let. V případě potřeby rodiče dvouletých dětí mohou dát své dítě do některých mateřských škol v území. Některé mateřské školy v ORP Havlíčkův Brod přijímají i děti dvouleté.

Stravovací zařízení v MŠ

Stravovací zařízení pro mateřské školy se nachází ve 25 obcích. V některých obcích se nacházejí pouze školní jídelny, v některých pouze školní výdejny a někde se nacházejí oba dva typy stravovacího zařízení. V území ORP Havlíčkův Brod se nachází 17 školních jídelen, 5 školních výdejen a 6 školních zařízení, které mají školní jídelnu i výdejnu (údaje jsou ovlivněny počtem mateřských škol, které jsou součástí základních škol).

MŠ Na Svahu je součástí organizace ZŠ a MŠ Havlíčkův Brod, Wolkerova, ale má vlastní školní jídelnu. Mateřská škola Korálky Havlíčkův Brod má 9 odloučených pracovišť, ale z toho pro pracoviště MŠ Nuselská vaří školní jídelna ZŠ Nuselská. ZŠ a MŠ Česká Bělá vaří pro MŠ Pohled. Školní jídelna ZŠ a MŠ Rozsochatec vaří pro MŠ Horní Krupá a MŠ Olešná. ZŠ a MŠ Okrouhlice vaří i pro soukromou MŠ Okrouhlice (Slunečnice). Součástí ZŠ a MŠ Herálec je i MŠ Úsobí, což odloučené pracoviště ZŠ a MŠ Herálec; školní jídelna v ZŠ a MŠ Herálci má tedy i dvě pracoviště. Ve městě Přibyslav je samostatná MŠ, která má dvě pracoviště (Bezručova a Tyršova); MŠ Bezručova vaří pro MŠ Tyršova od září 2012.

Tabulka 17: Přehled stravovacích zařízení v MŠ a jejich vývoj

Mateřská škola	Počet dětí v MŠ ve školním roce 2015/2016	MŠ součást ZŠ	Školní jídelna	Školní výdejna	Počet zapsaných strávníků dle zahajovacích statistických výkazů k 31. 10.						
					2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
ZŠ a MŠ Česká Bělá	47	A	A	-	44	46	50	53	59	56	47
ZŠ a MŠ Dlouhá Ves	19	A	A	-	21	19	20	20	20	20	19
ZŠ a MŠ Dolní Krupá	22	A	A	-	25	25	23	25	24	24	23
ZŠ a MŠ Golčův Jeníkov	89	A	A	A	78	77	78	78	83	89	88
ZŠ a MŠ Habry	58	A	A	A	60	60	60	56	56	60	58
ZŠ a MŠ Havlíčkova Borová	39	A	A	A	35	35	39	39	37	39	39
ZŠ a MŠ Havlíčkův Brod (MŠ Na Svahu je součástí)	53	A	A (vlastní jídelna)	-	54	54	54	54	54	54	52
Mateřská škola Korálky Havlíčkův Brod	718	-	A	-	618	651	653	650	649	649	644
ZŠ a MŠ Herálec + MŠ Úsobí	61	A	A	-	43	58	63	66	68	63	60
MŠ Horní Krupá	24	-	-	A (vaří MŠ a ZŠ Rozsochatec)	24	24	24	24	24	24	24
ZŠ a MŠ Krásná Hora	24	A	A	-	18	19	22	23	24	25	24
ZŠ a MŠ Bohuslava Reynka, Lípa	86	A	A	A	57	65	65	65	87	85	86
MŠ Olešná	28	-	-	A (vaří MŠ a ZŠ Rozsochatec)	-	-	-	28	28	28	28
MŠ Pohled	26	-	-	A (vaří MŠ a ZŠ Česká Bělá)	24	28	28	27	25	28	26
MŠ Přibyslav	160	-	A	A	122	134	140	160	156	155	160
MŠ Stříbrné Hory	25	-	A	-	19	24	22	21	22	24	25
MŠ Tis	18	-	A	-	-	-	15	18	18	18	18
MŠ Žižkovo Pole	20	-	A	-	15	19	24	25	22	24	20
ZŠ, ZUŠ a MŠ Lipnice nad Sázavou	21	A	A	-	34	34	40	26	25	24	20
ZŠ a MŠ Lučice	26	A	A	-	27	25	25	24	27	24	25
ZŠ a MŠ Okrouhlice	46	A	A	-	35	30	44	44	48	45	46
ZŠ a MŠ Rozsochatec	27	A	A	-	27	28	28	27	27	25	26
ZŠ a MŠ Šlapanov	28	A	A	-	26	40	39	38	40	35	28
ZŠ a MŠ Štoky	89	A	A	A	76	84	86	90	100	92	87
ZŠ a MŠ Veselý Žďár	24	A	A	-	24	24	24	24	26	22	24
ZŠ a MŠ Věž	28	A	A	-	25	28	28	28	28	28	24
Mateřská škola Domeček (Havlíčkův Brod)	40	-	-	A	-	-	-	-	-	-	-
Mateřská škola Slunečnice (Okrouhlice)	24	A	-	A (vaří MŠ a ZŠ Okrouhlice)	-	-	-	-	-	-	-
Celkem	1870	19	23	11	1531	1631	1694	1733	1777	1760	1721

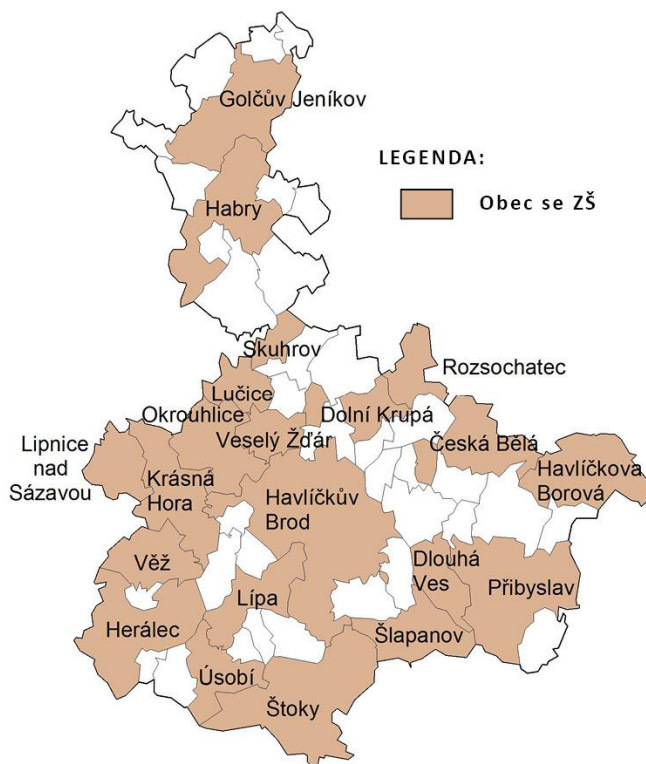
Zdroj: data od zřizovatelů škol a školských zařízení, vlastní výpočty

3.1.4.2 Základní vzdělávání

Základní školy se v území SO ORP Havlíčkův Brod nacházejí v 37,50 % obcích (v obci Úsobí je odloučené pracoviště (1. stupeň) ZŠ Herálec). Žáci z obcí, ve kterých nepůsobí ZŠ, dojíždějí do ZŠ v okolních obcích (téměř všechny ZŠ v území jsou školy spádové). Z hlediska spádovosti pro žáky jsou významné především ZŠ v centrálním městě ORP – město Havlíčkův Brod, ale i ZŠ v menších městech a obcích (př. Přibyslav, Golčův Jeníkov, Habry, Štoky apod.), které jsou navštěvované především žáky z příměstských částí a okolních obcí.

Obrázek 4: Přehled základních škol v ORP Havlíčkův Brod

ZŠ v ORP Havlíčkův Brod

Zdroj: vlastní zpracování - MAS Královská stezka

Z celkového počtu ZŠ (28) značná část působí ve městě Havlíčkův Brod, ve kterém působí 7 ZŠ:

- Základní škola a Mateřská škola Havlíčkův Brod, Wolkerova 2941.
- Základní škola Havlíčkův Brod, V Sadech 560.
- Základní škola Havlíčkův Brod, Konečná 1884.

- Základní škola Havlíčkův Brod, Štáflova 2004.
- Základní škola Havlíčkův Brod, Nuselská 3240.
- Základní škola a Praktická škola, U Trojice 2104, Havlíčkův Brod (krajská).
- Základní škola a Mateřská škola při zdravotnických zařízeních Kraje Vysočina (krajská).

Na území ORP Havlíčkův Brod se nachází celkem 28 základních škol, z čehož 24 základních škol je zřizováno obcemi (+ 1 odloučené pracoviště 1. stupně ZŠ Herálec), 1 základní škola je soukromá a 2 ZŠ jsou zřizované Krajem Vysočina.

Základní škola a Praktická škola, U Trojice 2104, Havlíčkův Brod

Tato základní a praktická škola je zřizována Krajem Vysočina. Její činnost započala v roce 2005. Tuto příspěvkovou organizaci tvoří: Základní škola Praktická, Základní škola speciální, Praktická škola jednoletá, Praktická škola dvouletá, školní družina s kapacitou 30 dětí a Speciální pedagogické centrum. Žáci v této škole jsou děti, kterým z různých důvodů nevyhovuje docházka na běžnou základní školu. V současné době má škola 10 tříd, do kterých jsou děti rozděleny podle věku i podle způsobu vzdělávání. Jednotlivé třídy se otvírají podle počtu dětí v jednotlivých školních letech (škola měla ve školním roce 2013/2014 11 tříd, ale naopak ve školních letech 2009/2010 a 2010/2011 měla škola otevřených pouze 6 tříd. Mimo vzdělávání nabízí škola i mimoškolní kroužky (př. sportovní turistický, novinářský kroužek).

Tabulka 18: Vývoj počtu žáků a přehled tříd v ZŠ a PŠ U Trojice, Havlíčkův Brod v letech 2009 - 2016

Základní škola a Praktická škola, U Trojice 2104, Havlíčkův Brod															
školní rok	žáci celkem	počet tříd celkem	1.tř. tříd/žáci	2. tř./žáci	3.tř./žáci	4. tř./žáci	5.tř./žáci	6. tř./žáci	7.tř./žáci	8. tř./žáci	9.tř./žáci	10.tř./žáci	kapacita ZŠ	zapsaní žáci ŠD	kapacita ŠD
2009/2010	64	6	1/5	0/5	1/9	0/6	0/2	1/9	1/12	1/8	1/8	0/0	-	-	-
2010/2011	66	6	1/6	0/6	1/5	1/10	0/6	0/2	1/12	1/11	1/8	0/0	-	-	-
2011/2012	95	10	0/6	1/9	2/9	0/7	1/11	1/8	0/8	3/19	2/17	0/1	-	-	-
2012/2013	87	9	0/3	0/5	1/9	2/10	1/9	1/11	0/8	1/10	2/17	1/5	-	-	-
2013/2014	91	11	2/9	0/6	1/11	0/6	2/14	1/10	2/13	1/9	1/8	1/5	-	-	-
2014/2015	82	9	0/3	2/9	0/2	2/12	1/7	1/11	0/11	2/14	1/11	0/2	-	-	-
2015/2016	72	8	0/3	2/9	0/1	1/10	2/6	1/11	0/9	2/12	1/9	0/2	88	21	30

Zdroj: data od zřizovatelů škol a školských zařízení, vlastní výpočty

Mateřská škola a Základní škola Slunečnice (Okrouhlice)

Základní škola Slunečnice zahájila svou činnost ve školním roce 2015/2016 a nachází se v obci Okrouhlice. Škola se nachází v pronajatých přízemních prostorách Obecního úřadu Okrouhlice uprostřed obce. Ve školním roce 2015/2016 bylo přijato 6 žáků. Žáci jsou z 1. ročníku (3 žáci), 2. ročníku (1 žák) a 3. ročníku (2 žáci) spojeni do jedné třídy. Základní škola Slunečnice má v prvním školním roce svého působení mezi žáky také jednoho žáka se speciálními vzdělávacími potřebami, který má individuální vzdělávací plán. Výuka ve škole probíhá podle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání „Učíme se pro život“ (ŠVP ZV). Škola se zaměřuje i na osobnostní rozvoj jednotlivých žáků škola - nabízí aktivity ve dvou zájmových kroužcích (anglický jazyk, šachy). Základní škola disponuje školní družinou - školní družina organizuje zájmové vzdělávání v jednom oddělení, ke své činnosti

využívá všechny prostory školy. Škola nemá vlastní školní jídelnu (žáci se stravují ve školní jídelně Základní školy a mateřské školy Okrouhlice, okres Havlíčkův Brod.

Tabulka 19: Vývoj počtu žáků a přehled tříd v Mateřské škole a Základní škole Slunečnice v letech 2009 - 2016

Základní škola a Mateřská škola při zdravotnických zařízení Kraje Vysočina											
školní rok	žáci celkem	počet tříd - celkem	počet pedagogů – fyzické osoby	počet pedagogů – přepočet na úvazky	počet pedagoga – asistentů – fyzické osoby	počet pedagog. asistentů – přepočet na úvazky	kapacita ZŠ	ŠD kapacita	ŠD zapsaní žáci	ŠD počet vychovatelů – fyzické osoby	ŠD počet vychovatelů – přepočet na úvazky
2009/2010	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2010/2011	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2011/2012	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2012/2013	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2013/2014	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2014/2015	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2015/2016	7	1	1	1,00	1	0,50	10	10	7	0	0,50

Zdroj: data od zřizovatelů škol a školských zařízení, vlastní výpočty

Základní škola a Mateřská škola při zdravotnických zařízeních Kraje Vysočina

Základní škola se nachází na dětském oddělení Psychiatrické nemocnice v Havlíčkově Brodě a funguje od roku 2007. Škola svoji činnost provozuje v pronajaté části budovy (v pronájmu jsou 4 učebny, sborovna, ředitelna, kabinet a sociální zařízení). Škola může také využívat tělocvičnu a venkovní hřiště, které jsou v majetku nemocnice. Škola také disponuje školní družinou s kapacitou 170 dětí.

Do školy jsou přijímáni žáci všech ročníků základní školy, ZŠ praktické a ZŠ speciální, hospitalizovaní na dětském oddělení, s bydlištěm v různých místech České republiky. Jsou zde žáci se specifickými poruchami učení a chování, žáci s psychickými poruchami a chorobami. Žáci jsou rozděleni do pěti tříd, takže v jedné třídě probíhá souběžně výuka více ročníků. Žáci jsou vyučováni 20 až 22 hodin týdně v návaznosti na probírané učivo v kmenových školách. Škola disponuje rozsáhlým skladem učebnic a pracovních sešitů, audiovizuální technikou a počítači. Ve škole pracuje 5 speciálních pedagogů a jeden asistent pedagoga. Žáci se mohou účastnit různých kulturních akcí, exkurzí, projektových dnů, ale i kroužku hry na zobcovou flétnu.

Přehled tříd:

- I. třída - 1., 2. ZŠ, 1. - 3. ZŠ praktická
- II. třída - 3. - 5. ZŠ, 4., 5. ZŠ praktická
- III. třída - 6. - 9. ZŠ
- IV. třída - 6. - 9. ZŠ praktická
- V. třída - 1. - 10. ZŠ speciální

Tabulka 20: Vývoj počtu žáků a přehled tříd v Základní škole a Mateřské škole při zdravotnických zařízeních Kraje Vysočina v letech 2009 - 2016

Základní škola a Mateřská škola při zdravotnických zařízeních Kraje Vysočina						
školní rok	žáci celkem	1. stupeň: žáci k 30. 9. /průměrný počet žáků	2. stupeň: žáci k 30. 9. /průměrný počet žáků	kapacita ZŠ - všechny ZŠ při zdravotnických zařízeních	zapsaní žáci ŠD	kapacita ŠD - všechny ZŠ při zdravotnických zařízeních
2009/2010	15	8/9	7/10	-	-	-
2010/2011	18	10/13	8/8	-	-	-
2011/2012	25	14/9	11/8	-	-	-
2012/2013	23	11/8	12/13	-	-	-
2013/2014	28	9/8	19/14	-	-	-
2014/2015	21	9/8	12/14	-	-	-
2015/2016	27	11/6	16/14	91	80	170

Zdroj: data od zřizovatelů škol a školských zařízení, vlastní výpočty

V území není žádná **církevní škola** nebo církevní školské zařízení. V obci Horní Krupá funguje SEM Slunečnice (sdružení evangelické mládeže) pod Farním sborem Českobratrské církve evangelické. Pro děti a mládež pořádá zájmové kroužky. Účast v kroužcích není ale podmíněna vírou. Do kroužku se může přihlásit jakékoli dítě.

Tabulka 21: Přehled soukromých a krajských škol v ORP Havlíčkův kraj za školní rok 2014/2015

Název školy	Místo školy	Ulice školy	Počet tříd	Počet žáků	*Kapacita	z Počtu žáků		Přepočítaný počet pracovníků za školu		Mzdové náklady v tis. za školu		Náklady na hlavní činnost za organizaci celkem v tis.	
						zdrav. handicapovaní	**s vpuch	Pedagogové	Nepedagogové	Pedagogové	Nepedagogové	celkem	z toho mzdové náklady
Základní škola a Mateřská škola při zdravotnických zařízeních Kraje Vysočina (ZŠ)	Havlíčkův Brod	Rozkošská 2329	5	29	-	-	-	6,83	1,35	2326,60	-	8284,81	5249,97
Základní škola a Praktická škola, U Trojice 2104, Havlíčkův Brod	Havlíčkův Brod	U Trojice 2104	8	72	88	61	10	21,80	4,69	6280,11	1244,15	16767,53	10225,85

Poznámka: * nejvyšší možný povolený počet dětí v MŠ

**s vývojovými poruchami učení a chování

Mateřská škola a Základní škola Slunečnice vznikla až ve školním roce 2015/2016, tudíž není uvedena v tabulce.

Zdroj: Výroční zpráva o školství ke 2015 Kraje Vysočina

V území SO ORP Havlíčkův Brod jsou základní školy pouze staré. Mezi nově vzniklé patří pouze jedna soukromá Mateřská škola a Základní škola Slunečnice v Okrouhlici, která byla zřízena teprve v roce 2015.

Základní školy v SO ORP Havlíčkův Brod existují samostatně (6), také sloučeného typu Základní škola a Praktická škola (1), ale nejvíce jsou v území zastoupeny školy sloučeného typu Základní a Mateřská škola v počtu 20 zařízení.

Z hlediska rozmístění základních škol v území lze situaci hodnotit průměrně. Z hlediska kapacitního lze situaci hodnotit naopak kladně. Základní školy jsou v území zastoupeny rovnoměrně, ale je zde nízké zastoupení základních škol s 2. stupněm. Naopak maximální kapacita jednotlivých základních škol je však dostačující. V území je hlavním problémem (co se týče základních škol) stáří jednotlivých budov. Mnohé školy mají velice špatný technický stav budovy (okna, střechy, sociální zařízení, způsoby vytápění, bezbariérovost, venkovní prostranství, tělocvična apod.), ale i samotného vybavení škol

(vybavení ICT, vybavení odborných učeben – cizí jazyky, chemie, fyzika, dílny, ale i vybavení knihoven, školních družin a školních klubů, školní jídelny a školní kuchyně). Mnohé školy se potýkají i s nedostatečným počtem tříd ve školách. U značného počtu škol zcela chybí vlastní prostory pro sportovní aktivitu žáků (tělocvična, školní hřiště/herní prvky).

Tabulka 22: Vývoj počtu ZŠ v ORP Havlíčkův Brod dle různých kritérií (ve školních letech 2009/2010 - 2015/2016)

Školní rok	Základní škola									
	Celkový počet ZŠ*	Zřizovatel		Počet tříd v ZŠ					Počet ZŠ	
		Obec	Kraj, Soukromník	Běžných (obec)	Speciálních (obec)	Přípravná třída	Běžných (kraj, soukromník)	Speciálních (kraj, soukromník)	Úplné	Neúplné
2009/2010	26	24	2	209	5	0	1	10	17	10
2010/2011	26	24	2	207	5	1	1	10	17	10
2011/2012	26	24	2	209	5	1	1	14	17	10
2012/2013	26	24	2	209	6	1	1	13	17	10
2013/2014	26	24	2	213	6	1	1	15	17	10
2014/2015	26	24	2	217	5	0	1	13	17	10
2015/2016	27	24	3	220	5	1	2	13	17	10

* 1. stupeň v Úsobí je počítáno společně se ZŠ Herálec, jako jeho odloučené pracoviště

Zdroj: data od zřizovatelů škol a školských zařízení, vlastní výpočty

V území SO ORP Havlíčkův Brod se nachází pouze jedna běžná základní škola, která zřizuje vedle běžných tříd i třídy speciální pro navštěvující žáky. Jde o Základní školu Havlíčkův Brod, Konečná 1884, která v průběhu let zřizovala 5 – 6 speciálních tříd. Speciální třídy jsou zřizovány ve spolupráci s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Havlíčkově Brodě. Specializované třídy jsou zřízeny pro žáky se specifickými poruchami učení (ve školním roce 2015/2016 od 3. do 9. ročníku, kromě 4., 6. a 8. ročníku). V Havlíčkově Brodě také funguje Základní škola U Trojice, která zahrnuje speciální školu a praktickou školu - ZŠ je zřizována Krajem Vysočina. Na škole nejsou žádné běžné třídy pouze speciální třídy. Jedna speciální a 3 praktické třídy jsou zřizovány při zdravotnickém zařízení Kraje Vysočina ve městě Havlíčkův Brod, kterou zřizuje Kraj Vysočina (s kapacitou oboru základní speciální školy (16) a základní školy (75).

Dle výročních zpráv se v některých dalších základních školách v ostatních obcích, integrovali žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (kombinované postižení, smyslové postižení, autismus, vývojové poruchy učení). Pro všechny integrované žáky byly zpracovány individuální vzdělávací programy.

Tabulka 23: Speciální třídy a přípravné třídy ZŠ v ORP Havlíčkův Brod (ve školních letech 2009/2010 - 2015/2016)

Školní rok	Základní škola Havlíčkův Brod, Konečná									Základní škola Havlíčkův Brod, Nuselská
	speciální třídy									přípravná třída
	1. třída/žáci	2. třída/žáci	3. třída/žáci	4. třída/žáci	5. třída/žáci	6. třída/žáci	7. třída/žáci	8. třída/žáci	9. třída/žáci	Počet dětí
2009/2010	-	-	0/3	1/5	1/7	1/11	-	1/7	1/12	-
2010/2011	-	1/4	0/4	0/2	1/5	1/7	1/13	-	1/6	9
2011/2012	-	-	1/6	1/4	0/3	1/6	1/10	1/12	-	9
2012/2013	0/1	1/3	0/2	1/5	0/3	1/7	1/7	1/8	1/10	12
2013/2014	0/3	1/5	1/5	0/3	1/7	-	1/9	1/9	1/8	14
2014/2015	0/2	0/3	1/4	1/5	0/3	1/10	-	1/9	1/10	-
2015/2016	-	0/4	1/6	0/4	1/6	0/4	1/11	-	1/10	12

Zdroj: data od zřizovatelů škol a školských zařízení, vlastní výpočty

V území ORP Havlíčkův Brod se téměř vůbec nenacházejí přípravné třídy. V území je provozována pouze jedna přípravná třída pro děti a to na Základní škole Havlíčkův Brod, Nuselská; jde o nepovinnou součást základního školství. Do přípravné třídy jsou zařazovány děti před zahájením školní docházky, nebo které mají odklad povinné školní docházky a u kterých je předpoklad, že zařazení do přípravné třídy vyrovná jejich vývoj. Docházka do přípravného ročníku je na této škole bezplatná (platí se pouze stravné a pobyt ve ŠD). Zájem o přípravnou třídu se v posledních letech postupně zvyšuje.

Počet tříd se ve sledovaném období postupně zvyšoval i přes skutečnost, že počet žáků ve třídách se v jednotlivých školních letech postupně snižoval. Ve školním roce 2015/2016 je 4 417 žáků v běžných třídách, což představuje 96,86 % obsazenosti všech základních škol ve správním obvodu ORP Havlíčkův Brod.

Tabulka 24: Počet malotřídních běžných ZŠ v ORP Havlíčkův Brod (ve školních letech 2009/2010 - 2015/2016)

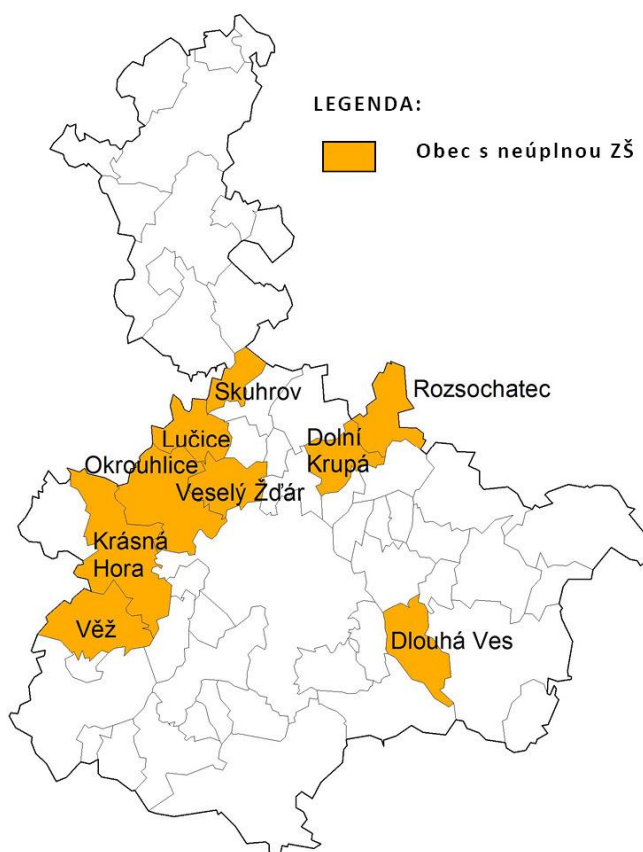
Školní rok	Základní škola běžná (malotřídní 1. – 5. třída)					
	Celkový počet ZŠ	z toho počet tříd/žáci v daném věku na školu				
		1. třída/žáci	2. třída/žáci	3. třída/žáci	4. třída/žáci	5. třída/žáci
2009/2010	9	4/54	3/57	4/62	3/55	5/47
2010/2011	9	4/57	4/54	3/59	4/60	4/49
2011/2012	9	4/60	5/57	3/50	4/56	3/48
2012/2013	9	4/55	4/61	5/54	2/47	4/50
2013/2014	9	7/64	3/53	4/59	6/54	0/37
2014/2015	9	8/69	3/64	3/52	3/58	3/46
2015/2016	9	6/59	4/61	4/59	3/61	3/51

Zdroj: data od zřizovatelů škol a školských zařízení, vlastní výpočty

Neúplné běžné základní školy v ORP Havlíčkův Brod s ročníky jen I. stupněm se nacházejí v těchto obcích: Dlouhá Ves, Dolní Krupá, Krásná Hora, Lučice, Okrouhlice, Rozsochatec, Skuhrov, Veselý Žďár a Věž. Úplných běžných základních škol je celkem 15 a to v obcích: Česká Bělá, Golčův Jeníkov, Habry, Havlíčkova Borová, Havlíčkův Brod, Herálec, Lipnice nad Sázavou, Lípa, Přibyslav, Šlapanov a Štoky. Základní školy s 1. stupněm se nacházejí v 9 obcích ORP Havlíčkův Brod, základní školy pouze s 2. stupněm se v ORP vůbec nenacházejí.

Obrázek 5: Přehled neúplných základních škol v ORP Havlíčkův Brod

Neúplné ZŠ v ORP Havlíčkův Brod

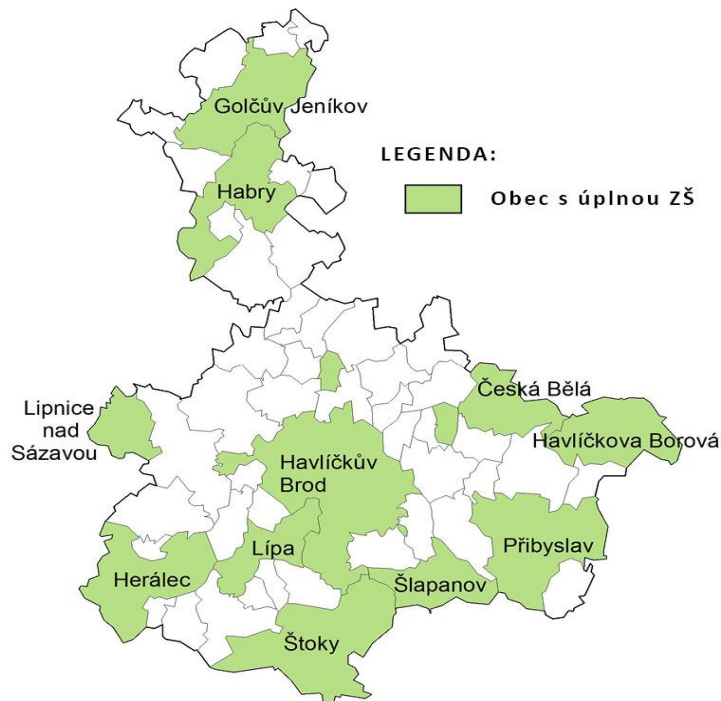
Zdroj: vlastní zpracování - MAS Královská stezka

Značné zastoupení mají úplné základní školy se všemi ročníky, které se nacházejí ve 12 obcích, přičemž 5 z nich se nachází ve městě Havlíčkův Brod. Při srovnání počtu základních škol s 2. stupněm (12) a počtu obcí (56) v ORP Havlíčkův Brod (přičemž 5 škol z nich je ve městě Havlíčkův Brod), lze říci, že z hlediska dojíždění je tato situace pro rodiče a žáky značně nepříznivá.

V území se nacházejí také úplné základní školy (ne se všemi ročníky) v obcích: Česká Bělá, Lipnice nad Sázavou a Šlapanov. Tyto školy v sobě zahrnují 1. i 2. stupeň základní školy, ale v průběhu školních let neotevírají všechny třídy (ve školním roce 2015/2016 v těchto základních školách nebyly otevřeny následující třídy: Česká Bělá – 5. třída, Lipnice nad Sázavou – 3. a 5. třída, Šlapanov – 4. a 5. třída).

Obrázek 6: Přehled úplných základních škol v ORP Havlíčkův Brod

Úplné ZŠ v ORP Havlíčkův Brod

Zdroj: vlastní zpracování - MAS Královská stezka

Mezi vícetřídní základní školy lze zařadit i Základní školu a Praktickou školu, U Trojice 2104, Havlíčkův Brod zřizována Krajem Vysočina, která ve školním roce 2015/2016 zřizovala 2., 4., 5., 6., 8. a 9. třídu.

Z výše uvedené tabulky je patrné, že počet žáků na 1. stupni běžných malotřídních škol v průběhu školních let 2009/2010 – 2015/2016 kolísá, ale stále se drží v poměrně stejných hodnotách. V posledním sledovaném školním roce je však oproti počátečnímu roku patrný nárůst počtu žáků v běžných malotřídních školách v území ORP Havlíčkův Brod.

Mezi malotřídní školy lze také řadit soukromou Mateřskou školu a Základní školu Slunečnice (Okrouhlice), která od roku 2015 zřizuje pouze 1 třídu pro 6 žáků, ale i Základní školu a Mateřskou školu při zdravotnických zařízeních Kraje Vysočina, která od roku 2007 zřizuje 5 tříd (3 praktické, 1 běžnou a 1 speciální).

Školy v ORP Havlíčkův Brod nejčastěji vyučují dle vlastního školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. V rámci jednotlivých vzdělávacích oblastí školního vzdělávacího programu a projektových dnů jsou na školách realizovány řady přednášek, exkurzí, vzdělávacích akcí, výstavy, naučné výlety apod. Některé ze škol se zapojují i do rozvojových a mezinárodních programů. Úspěchem sloučených organizací ZŠ a MŠ je plynulý přechod dětí z mateřských škol do základních škol. Dalším úspěchem obecních škol je přechod žáků na plně organizované školy či přechod žáků do dalšího stupně

vzdělání, uplatňování žáků v různých soutěžích či olympiádách a při reprezentaci své školy na veřejných vystoupeních.

Tabulka 25: Počet běžných malotřídních ZŠ v jednotlivých obcích SO ORP Havlíčkův Brod ve školním roce 2015/2016

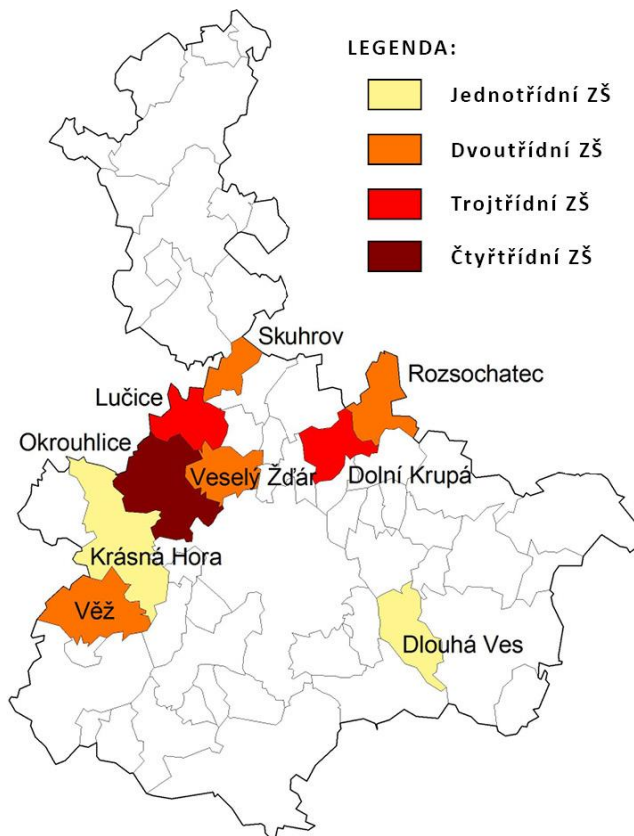
Obce v ORP Havlíčkův Brod	Malotřídní ZŠ					ZŠ (1. a 2. stupeň) ne všechny třídy	ZŠ - 1. až 9. třída
	jednotřídní	dvoutřídní	trojtřídní	čtyřtřídní	pětítřídní		
Česká Bělá	0	0	0	0	0	1	0
Dlouhá Ves	1	0	0	0	0	0	0
Dolní Krupá	0	0	1	0	0	0	0
Golčův Jeníkov	0	0	0	0	0	0	1
Habry	0	0	0	0	0	0	1
Havlíčková Borová	0	0	0	0	0	0	1
Havlíčkův Brod	0	0	0	0	0	0	5
Herálec*	0	0	0	0	0	0	1
Krásná Hora	1	0	0	0	0	0	0
Lípa	0	0	0	0	0	0	1
Lipnice nad Sázavou	0	0	0	0	0	1	0
Lučice	0	0	1	0	0	0	0
Okrouhlice	0	0	0	1	0	0	0
Přibyslav	0	0	0	0	0	0	1
Rozsochatec	0	1	0	0	0	0	0
Skuhrov	0	1	0	0	0	0	0
Šlapanov	0	0	0	0	0	1	0
Štoky	0	0	0	0	0	0	1
Veselý Žďár	0	1	0	0	0	0	0
Věž	0	1	0	0	0	0	0
SO ORP Havlíčkův Brod	2	4	2	1	0	3	12

* 1. stupeň se nachází v obci Úsobí, 2. stupeň se nachází v obci Herálec

Zdroj: data od zřizovatelů škol a školských zařízení, vlastní výpočty

Malotřídní základní školy se zaměřují na společné vzdělávání žáků v malém kolektivu, ve kterém jsou zastoupeny různé věkové kategorie žáků. Dochází zde tedy ke spojení ročníků, tzn., že se zde setkávají a spolupracují mladší se staršími, schopnější s méně schopnými, žáci nadaní i žáci se specifickými poruchami učení. Tímto přirozeným složením žakovského kolektivu žáci získávají nezaměnitelné sociální dovednosti, při každodenní práci se učí toleranci, samostatnosti i odpovědnosti za práci ostatních. Učitel vždy pracuje jen s jednou skupinkou žáků a ostatní musí pracovat samostatně.

Obrázek 7: Přehled jednotlivých malotřídních škol v ORP Havlíčkův Brod

**Malotřídní ZŠ v jednotlivých obcích ORP
Havlíčkův Brod**

Zdroj: vlastní zpracování - MAS Královská stezka

Malotřídní školy jsou záležitostí především venkovských sídel (sídla do 2000 obyvatel). Je to dáno především demografickou strukturou obce (málo obyvatel znamená méně dětí a představitelé obcí se rozhodují, zda zřídí školu malotřídní či zda budou žáci dojíždět do spádových obcí). V některých obcích malotřídní školy zanikají, protože nejsou prostředky k udržení jejich chodů a peníze jsou potřeba na jiné, pro obec podstatnější věci. Představitelé obcí se však snaží malotřídní školy v obcích udržet a pro jejich záchranu vynaložit nemalé úsilí.

Tabulka 26: Vývoj počtu žáků ZŠ v ORP Havlíčkův Brod dle různých kritérií (ve školních letech 2009/2010 - 2015/2016)

Školní rok	Základní škola								
	Celkový počet žáků v ZŠ	Celková kapacita	Celková obsazenost (%)	Počet žáků v ZŠ podle zřizovatele		Počet žáků ve třídách			
				Obec	Kraj, soukromník	Běžné třídy (obec)	Speciální třídy (obec)	Běžné třídy (kraj, soukromník)	Speciální třídy (kraj, soukromník)
2009/2010	4 207	7 365	57,12	4 128	79	4 091	45	3	68
2010/2011	4 150	6 885	60,28	4 066	84	4 035	41	3	71
2011/2012	4 233	6 885	61,48	4 113	120	4 086	41	4	102

2012/2013	4 257	6 885	61,83	4 147	110	4 112	46	6	93
2013/2014	4 386	6 885	63,70	4 267	119	4 108	49	8	102
2014/2015	4 462	6 885	64,80	4 359	103	4 322	46	5	89
2015/2016	4 561	6 895	66,14	4 455	106	4 405	50	13	93

Zdroj: data od zřizovatelů škol a školských zařízení, vlastní výpočty

Z níže uvedené tabulky je patrné, že počet žáků na 1. stupni základních škol v posledních letech postupně roste, naopak na 2. stupni počet žáků v průběhu let postupně klesá. Pokles žáků na 2. stupni základních škol je však značně ovlivněn skutečností, že stále velký počet žáků přechází na gymnázia (v ORP Havlíčkův Brod se nachází pouze jedno gymnázium ve městě Havlíčkův Brod – žáci tedy dojíždějí za studiem na gymnázium mimo území ORP Havlíčkův Brod). Počet žáků ve speciálních třídách v průběhu sledovaných let kolísavě rostl. Doposud nejsou v území SO ORP Havlíčkův Brod žádné církevní základní školy. Celkový počet žáků, na všech základních školách v území, během sedmi sledovaných školních let postupně roste. Zvyšuje se tedy i obsazenost základních škol. Počet žáků se zvyšuje především na běžných základních školách, ale i ve školách zřizovaných krajem.

Tabulka 27: Vývoj počtu žáků na 1. a 2. stupni základních škol v ORP Havlíčkův Brod

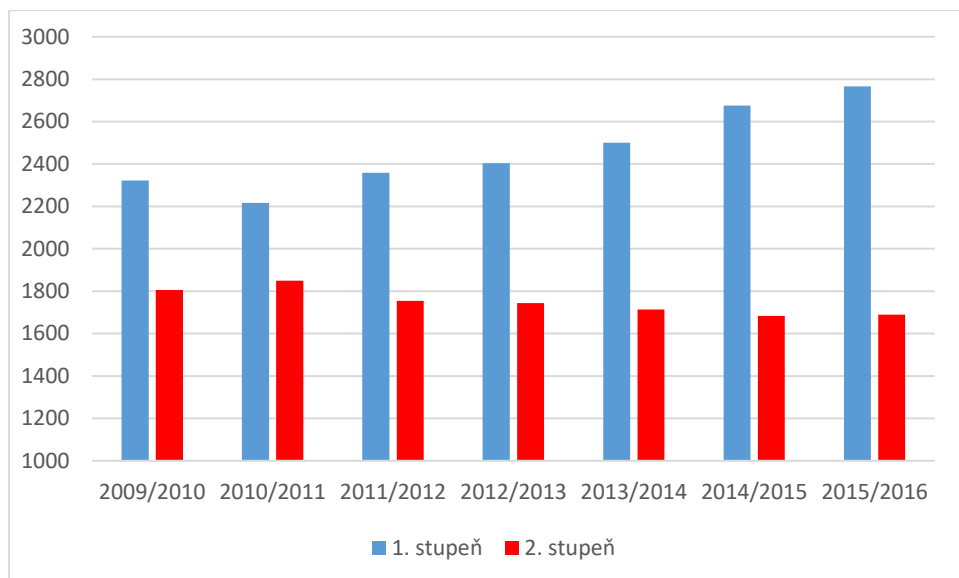
Školní rok	Základní škola (zřizovatel obec)*			
	První stupeň (1. - 5. třída)		Druhý stupeň (6. - 9. třída)	
	Počet ZŠ	Počet žáků	Počet ZŠ	Počet žáků
2009/2010	27	2 357	17	1 850
2010/2011	27	2 260	17	1 890
2011/2012	27	2 415	17	1 818
2012/2013	27	2 450	17	1 807
2013/2014	27	2 546	17	1 840
2014/2015	27	2 717	17	1 745
2015/2016	27	2 813	17	1 748

* 1. stupeň v Úsobí je počítáno společně se ZŠ Herálec, jako jeho odloučené pracoviště

Zdroj: data od zřizovatelů škol a školských zařízení, vlastní výpočty

I přes zvyšující se počet žáků na 1. stupni základních škol jsou kapacity základních škol úplných a neúplných v ORP Havlíčkův Brod dostačující. Z hlediska vývoje počtu narozených dětí, vývoje počtu dětí v MŠ, vývoje počtu žáků v ZŠ, lze však v nejbližších letech předpokládat nárůst počtu žáků především na 1. stupni základních škol. Je tedy pravděpodobné, že kapacita škol se v budoucnosti stane nedostačující a to především v souvislosti malotřídních škol a 1. stupně základních škol. Problém se zajištěním školní docházky a vyšší kapacity škol souvisí také s rozrůstající se novou bytovou zástavbou především v menších obcích, kde rodinám s dětmi není k dispozici mateřské či základní vzdělávání.

Graf 9: Vývoj počtu žáků na 1. stupni a 2. stupni základních škol v ORP Havlíčkův Brod

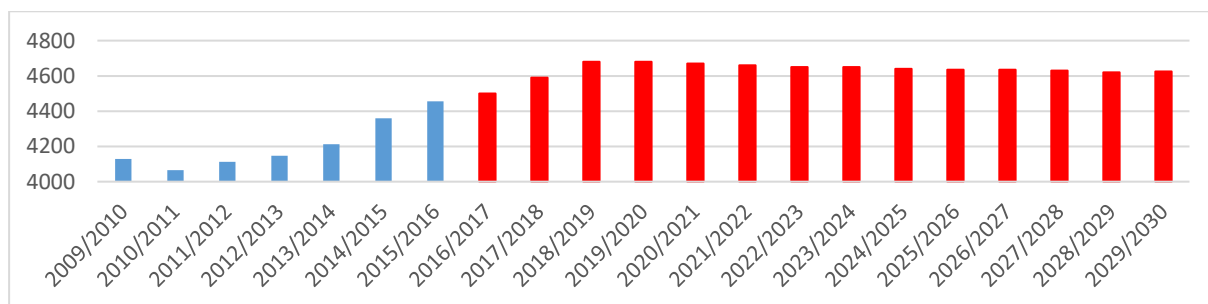

Zdroj: data od zřizovatelů škol a školských zařízení, vlastní zpracování

Současný populační nárůst v oblasti předškolního vzdělávání ovlivní i oblast základního vzdělávání. Od školního roku 2009/2010 je patrný celkový nárůst počtu žáků na 1. stupni ZŠ. Tento trend bude kontinuálně pokračovat až do školního roku 2019/2020, kdy počet žáků na 1. stupni ZŠ převyší současný stav o více než 5 % žáků. Na 2. stupni ZŠ jsme svědky opačného trendu od školního roku 2011/2012.

Vzhledem k tomu, že dle očekávaného vývoje počet dětí v MŠ bude od roku 2022 postupně ubývat, začne se mírně snižovat i počet žáků v základních školách (za předpokladu, že odchod žáků na gymnázia zůstane podobný, jako v minulých letech).

Graf 10: Předpokládaný vývoj počtu dětí v ZŠ

Poznámky: ■ Reálný vývoj počtu dětí, ■ Prognózovaný vývoj počtu dětí

Zdroj: data od zřizovatelů škol a školských zařízení, vlastní zpracování

Z celkového počtu základních škol (celkem 27) je 7 ZŠ soustředěno ve městě Havlíčkův Brod. Vzhledem k tomu, že od roku 2009/2010 se mírně zvyšuje počet tříd (především na 1. stupni základních škol), zvýšil se i počet úvazků pedagogů v ZŠ. Toto navýšení však není výrazné neboť i počet žáků na jednu třídu zůstává poměrně v podobných hodnotách. Během sledovaného období lze zaznamenat velice mírný nárůst počtu žáků/1třídu na 1. stupni ZŠ; opačný trend v podobě úbytku počtu žáků/1třídu na 2. stupni ZŠ.

Ve školním roce 2015/2016 mají asistenty pedagoga pro žáky v 8 základních školách. Asistenty pedagoga mají tyto základní školy (v počtu): ZŠ a MŠ Habry (1), ZŠ Havlíčkův Brod, Konečná (5), ZŠ

Havlíčkův Brod, Nuselská (3), ZŠ a MŠ Havlíčkův Brod, Wolkerova (3), ZŠ a MŠ Bohuslava Reynka, Lípa (1), ZŠ, ZUŠ a MŠ Lipnice nad Sázavou (1), ZŠ Příbyslav (4), ZŠ a MŠ Věž (1).

Vzhledem k velkým finančním nárokům na provoz škol a výplatu mezd pedagogických pracovníků mnoho zřizovatelů škol (především v menších obcích) omezuje počet nepedagogických pracovníků ve školách a školských zařízeních. Pokles počtu nepedagogických pracovníků je razantní již od roku 2009/2010, kdy došlo k nejrazantnějšímu propadu v počtu nepedagogických pracovníků.

Tabulka 28: Počet pedagogů a asistentů pedagogů v ZŠ (zřizované obcemi) ve školních letech 2009/2010 - 2015/2016

Školní rok	Základní škola									
	Počet*	Počet pedagogů	Přepočtený počet pedagogů (úvazky)	Počet asistentů pedagoga	Asistenti pedagoga - úvazky	Přepočtený počet nep. pracovníků	Počet tříd (1. Stupeň)	Počet žáků na 1 třídu	Počet tříd (2. Stupeň)	Počet žáků na 1 třídu
2009/2010	24	312	296,65	17	9,14	92,08	123	18,88	86	21,00
2010/2011	24	308	293,53	17	9,56	-	122	18,17	85	21,75
2011/2012	24	311	293,53	20	10,85	83,72	124	19,02	85	20,64
2012/2013	24	313	290,76	15	8,81	83,60	123	19,54	86	20,28
2013/2014	24	315	297,27	16	9,44	85,15	129	19,38	84	20,39
2014/2015	24	319	298,83	18	11,04	85,91	133	20,11	84	20,05
2015/2016	24	315	305,84	19	11,38	-	135	20,49	90	18,77

* 1. stupeň v Úsobí je počítáno společně se ZŠ Herálec, jako jeho odloučené pracoviště

Zdroj: data od zřizovatelů škol a školských zařízení, vlastní výpočty

Ve školním roce 2015/2016 ukončilo studium na základních školách v SO ORP Havlíčkův Brod celkem 438 žáků (absolventů). Vývoj počtu absolventů základních škol ve sledovaném období je ovlivněn především vývojem počtu žáků, kteří přecházejí na víceletá gymnázia. Na vývoj má však také vliv snižující se počet žáků v jednotlivých základních školách v území ORP Havlíčkův Brod. Nejnižší počet absolventů je patrný ve školním roce 2014/2015, kdy počet absolventů byl je těsně nad hodnotou 400 žáků/absolventů.

Tabulka 29: Počet absolventů ZŠ v ORP Havlíčkův Brod ve školních letech 2005/2006 – 2014/2015

SO ORP Havlíčkův Brod/školní rok	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Počet žáků v ZŠ	4 207	4 150	4 233	4 257	4 386	4 462	4 560
Žáci, kteří ukončili docházku v běžných třídách	518	429	440	418	426	383	410
Žáci, kteří ukončili docházku ve speciálních třídách	19	19	12	11	24	24	28
Počet žáků, kteří ukončili docházku v základních školách - celkem	537	448	452	429	450	407	438

Zdroj: data od zřizovatelů škol a školských zařízení, vlastní výpočty

Stále přetrvávajícím problémem základního vzdělávání ovlivňujícím kvalitu vzdělávání především na 2. stupni základních škol je odchod žáků ze základních škol do různých výběrově zaměřených tříd a vysoký podíl žáků, kteří pokračují v plnění povinné školní docházky v nižších stupních na 6 a 8 letých gymnáziích.

Tabulka 30: Vývoj počtu žáků v ZŠ, kteří ukončili školní docházku předčasně a přechod žáků na gymnázium a do různých výběrových tříd

Žáci, kteří ukončili školní docházku		2009/2010		2010/2011		2011/2012		2012/2013		2014/2015	
		běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy
z toho	v 1. - 5. ročníku	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	v 6. ročníku	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	v 7. ročníku	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	v 8. ročníku	8	1	7	3	10	0	8	1	5	1
	v 9. ročníku	510	19	422	19	430	12	410	11	426	24
	v 10. ročníku	0	1	0	8	0	0	0	3	2	2
Celkem		518	21	429	30	440	12	418	15	433	27
Žáci, kteří přešli na gymnázium		2009/2010		2010/2011		2011/2012		2012/2013		2014/2015	
z toho	z 5. ročníku	40	0	39	0	30	0	38	0	37	0
	ze 7. ročníků	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Celkem		40	0	39	0	30	0	39	0	37	0

Zdroj: data od zřizovatelů škol a školských zařízení, vlastní výpočty

Z tabulky je patrný postupný úbytek žáků odcházejících z 9. ročníku základní školy. Počet žáků přecházejících ze základních škol na gymnázia a do různých výběrových tříd je za poslední roky poměrně stabilní.

Stravovací zařízení v ZŠ

Tabulka 31: Přehled stravovacích zařízení v ZŠ a počet strávníků (žáků ZŠ) v ORP Havlíčkův Brod

Základní škola	Počet dětí v ZŠ ve školním roce 2015/2016	Školní jídelna	Školní výdejna	Kapacita jídelny	Kapacita výdeje	Počet zapsaných strávníků (žáků ZŠ) dle zahajovacích statistických výkazů k 31. 10.						
						2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
ZŠ a MŠ Česká Bělá	140	A	-	300	-	146	136	135	132	140	136	136
ZŠ a MŠ Dlouhá Ves	17	A	-	41	-	17	18	16	16	16	18	17
ZŠ a MŠ Dolní Krupá	52	A	-	120	-	45	44	50	45	43	51	50
ZŠ a MŠ Golčův Jeníkov	293	A	A	400	90	216	210	200	189	296	231	232
ZŠ a MŠ Habry	189	A	A	290	65	167	167	171	170	176	172	162

ZŠ a MŠ Havlíčko va Borová	122	A	A	175	40	98	114	116	111	114	114	112
ZŠ a MŠ Havlíčků v Brod Wolkerova	730	A	-	1065	-	499	534	591	613	620	655	703
Základní škola Havlíčků v Brod, Konečná	242	-	A	-	450	204	205	189	207	193	195	177
ZŠ a MŠ Herálec + MŠ Úsobí	111	A	-	265	-	107	104	108	111	110	108	109
Základní škola Havlíčků v Brod, Nuselská (+ přípravná třída)	225*	A	-	560	-	273	273	241	250	237	205	216
ZŠ a MŠ Krásná Hora	11	A	-	40	-	12	12	8	10	7	7	11
ZŠ a MŠ Bohusla va Reynka, Lípa	191	A	A	500	93	170	159	164	171	169	173	188
Základní škola Havlíčků v Brod, Štáflova	367	A	-	1150	-	330	310	340	336	339	341	349
Základní škola Havlíčků v Brod, V Sadech	697	A	-	800	-	654	644	640	632	659	681	695
ZŠ Přibysla v	492	A	-	582	-	366	364	388	386	410	424	455
ZŠ Skuhrov	38	-	A	-	32	32	27	31	34	31	38	38
ZŠ, ZUŠ a MŠ Lipnice nad Sázavou	83	A	-	160	-	63	55	54	66	63	64	67
ZŠ a MŠ Lučice	40	A	-	130	-	23	30	32	33	39	41	38
ZŠ a MŠ Okrouhlice	58	A	-	220	-	59	56	56	52	50	51	64

ZŠ a MŠ Rozsochatec	21	A	-	110	-	17	24	23	24	24	24	21
ZŠ a MŠ Šlapanov	102	A	-	300	-	85	82	75	72	67	78	88
ZŠ a MŠ Štoky	196	A	A	356	100	126	133	145	154	162	176	188
ZŠ a MŠ Veselý Žďár	21	A	-	56	-	35	35	31	28	29	29	21
ZŠ a MŠ Věž	29	A	-	60	-	17	13	12	19	20	21	26
Celkem	4 242	22	7	7680	870	3 761	3 749	3 816	3 861	4 014	4 033	4 163

Zdroj: data od zřizovatelů škol a školských zařízení, vlastní výpočty

Stravovací zařízení pro základní školy se nachází ve 20 obcích. V některých obcích se nacházejí pouze školní jídelny, v některých pouze školní výdejny a někde se nacházejí oba dva typy stravovacího zařízení. V území ORP Havlíčkův Brod se nachází 17 školních jídelen, 2 školní výdejny (do těchto zařízení jsou obědy dováženy) a 5 školních zařízení, které mají školní jídelnu i výdejnu (údaje jsou ovlivněny počtem sloučených ZŠ a MŠ).

Základní a Mateřská škola Havlíčkův Brod, Wolkerova vaří i pro Základní školu Havlíčkův Brod, Konečná. Základní a Mateřská škola Lučice vaří pro Základní školu Skuhrov. Značný počet základních škol vaří i pro značný počet mateřských škol v území ORP Havlíčkův Brod. Na základě hodnot z výše uvedené tabulky je patrné, že kapacita školních jídelen je v území ORP dostačující. Za sledované období se počet strávníků zvýšil v 17 základních školách.

V souvislosti se školními jídelnami a školními výdejny není problém v kapacitě zařízení, ale značný problém představuje nejen špatný technický stav prostor a vybavení, ale i nedostatečné vybavení kuchyní, školních jídelen a výdejen.

Tabulka 32: Celkový přehled školních jídelen a výdejen MŠ a ZŠ v ORP Havlíčkův Brod a jejich vývoj

ORP Havlíčkův Brod	Počet školních jídelen*	Počet školních výdejen	Počet zapsaných strávníků a stravovaných dle zahajovacích statistických výkazů k 31. 10.			
			Žáci ZŠ	Děti MŠ	Zaměstnanci	Cizí strávníci
2009/2010	26	11	3 758	1 531	760	842
2010/2011	26	11	3 740	1 631	777	779
2011/2012	27	11	3 807	1 717	797	811
2012/2013	27	13	3 852	1 778	795	767
2013/2014	27	13	4 001	1 845	792	774
2014/2015	27	13	4 034	1 829	812	730
2015/2016	27	13	4 152	1 791	827	698

* 1. stupeň v Úsobí je počítáno společně se ZŠ Herálec, jako jeho odloučené pracoviště

Zdroj: data od zřizovatelů škol a školských zařízení, vlastní výpočty

Zařízení školního stravování se nachází ve 26 obcích. Celkový počet školních stravovacích zařízení v území ORP Havlíčkův Brod je 27 (z toho 6 stravovacích zařízení je v Havlíčkově Brodě a 2 v Přibyslavi), z toho 15 zařízení vaří i pro cizí strávnický (ZŠ Havlíčkův Brod, V Sadech vaří pro veřejnost od roku 2012/2013, naopak ZŠ a MŠ Herálec v roce 2011/2012 přestalo pro veřejnost vařit). Obědy z řad veřejnosti odebírají především senioři, ale i maminky na mateřské dovolené. Počet strávníků z řad veřejnosti však postupem času stále více ubývá. Naopak přibývá strávníků z řad žáků základních škol –

pro mnoho rodičů je důležité, aby jejich děti během školní výuky a pobytu ve školní družině měly dostatečný příjem energie.

Tabulka 33: Vývoj školních družin a školních klubů v běžných základních školách v ORP Havlíčkův Brod

ORP Havlíčkův Brod	Počet ŠD*	Kapacita ŠD	Zapsaní žáci ve ŠD	Obsazenost (%)	ŠD počet vychovatelů - fyzické osoby	ŠD počet vychovatelů - přepočet na úvazky	Počet ŠK	Kapacita ŠK	Zapsaní žáci ve ŠK	Obsazenost (%)
2009/2010	23	1 565	1 382	88,31	56	45,90	6	484	420	86,78
2010/2011	23	1 582	1 381	87,29	56	45,98	6	484	404	83,47
2011/2012	23	1 612	1 444	89,58	59	47,19	6	484	377	77,89
2012/2013	23	1 612	1 497	92,87	60	47,29	6	484	421	86,98
2013/2014	23	1 612	1 489	92,37	59	47,67	6	484	458	94,63
2014/2015	23	1 650	1 555	94,24	64	52,43	6	484	440	90,91
2015/2016	23	1 681	1 576	93,75	66	54,08	6	484	457	94,42

* 1. stupeň v Úsobí je počítáno společně se ZŠ Herálec, jako jeho odloučené pracoviště

Zdroj: data od zřizovatelů škol a školských zařízení, vlastní výpočty

V ORP Havlíčkův Brod mají obecní základní školy zřízeny především školní družiny (23), některé mají zřízeny i školní kluby (6). Školní družinu nemá pouze Základní a Mateřská škola Dlouhá Ves. Školní klub zřizují vedle školní družiny Základní škola Havlíčkův Brod, Konečná, Základní škola Havlíčkův Brod, Nuselská, Základní škola Havlíčkův Brod, Štáflova, Základní škola Havlíčkův Brod, V Sadech, Základní a Mateřská škola Havlíčkův Brod, Wolkerova a Základní škola Přibyslav. Školní družiny jsou také ve školských zařízeních zřizovaných krajem (Základní škola a Praktická škola, U Trojice 2104, Havlíčkův Brod, Základní škola a Mateřská škola při zdravotnických zařízeních Kraje Vysočina) a na soukromé škole Mateřská a Základní škola Slunečnice.

Tabulka 34: Situace ve školních družinách v soukromých a krajských základních školách v ORP Havlíčkův Brod ve školním roce 2015/2016

ORP Havlíčkův Brod	Kapacita ŠD	Zapsaní žáci ve ŠD	Obsazenost (%)	ŠD počet vychovatelů - fyzické osoby	ŠD počet vychovatelů - přepočet na úvazky
Základní škola a Praktická škola U Trojice 2104, Havlíčkův Brod	30	21	70,00	-	-
Základní škola a Mateřská škola při zdravotnických zařízeních Kraje Vysočina	170	80	47,06	-	-
Mateřská škola a Základní škola Slunečnice	10	7	70,00	0	0,50

Zdroj: data od zřizovatelů škol a školských zařízení, vlastní výpočty

Údaje za Základní a Mateřskou školu při zdravotnických zařízeních Kraje Vysočina jsou za všechny ZŠ při zdravotnických zařízeních. Všechny krajské a soukromé školy v ORP Havlíčkův Brod mají školní družiny, jejichž obsazenost byla ve sledovaném školním roce dostačující.

Vzhledem k pracovní vytíženosti většiny rodičů se v posledních letech značně navýšil počet dětí navštěvujících školní družiny, ale i školní kluby. Obsazenost ve školním roce 2015/2016 přesahuje 90 %, což signalizuje potřebu navýšení kapacity v téměř ve všech školních klubech a školních družinách v území ORP Havlíčkův Brod. Zvyšující se počet dětí v ŠD a ŠK s sebou přináší i zvyšující nároky na personální podporu ve školních klubech a školních družinách.

Tabulka 35: Přehled zařízení, která jsou součástí MŠ a ZŠ, zhodnocení jejich stavu a stavu vybavenosti těchto zařízení

Školské zařízení	Zařízení související s pohybovou aktivitou součástí ZŠ a MŠ	Zhodnocení technického stavu a stavu vybavenosti školského zařízení včetně investičních a neinvestičních potřeb
ZŠ a MŠ Česká Bělá	hřiště, herní prvky	- chybí venkovní učebna, nedostatečné vybavení odborných učeben, nedostatečné a zastaralé pomůcky na zájmové kroužky (př. keramika) - zájem o školení: specifické poruchy učení, programy prevence, ekologické aktivity, vzdělávání nadaných dětí
ZŠ a MŠ Dlouhá Ves	hrací koutek, tělocvična (ve třídě)	- potřeba přístavby MŠ, nedostatečnost parkoviště před ZŠ, potřeba zateplení a fasády budovy, chybí bezbariérový vstup, špatný stav chodníků kolem školy, plotu, špatný stav hřiště - zájem o školení: cizí jazyky, počítačová gramotnost, konzultace s projekty a semináři
ZŠ a MŠ Dolní Krupá	školní zahrada, herní prvky	- špatný stav vybavení tříd a celé školy, špatný technický stav celé budovy, nízká kapacita školní družiny včetně nízkého počtu pedagogů, potřeba venkovní učebny/pergoly
ZŠ a MŠ Golčův Jeníkov	hřiště, herní prvky	- potřeba výstavby tělocvičny a zřízení školního klubu, potřeba vybavení ICT pro žáky, tak i pro učitele, potřeba elektronických žákovských čteček, chybí venkovní altán pro výuku, potřeba rekonstrukce MŠ, zateplení staré školy, potřeba výstavby nové MŠ, dostavba nových učeben k přístavbě - zájem o školního psychologa
ZŠ a MŠ Habry	hřiště, herní prvky	- špatný stav a vybavení výdejny v MŠ a vývařovny v ZŠ, špatný stav sociálních zařízení v ZŠ, špatný technický stav hřiště kolem MŠ a herních prvků - zájem o speciálního pedagoga, školního psychologa, cizí jazyky (rodilý mluvčí sdílený s jinými školami), zájem o doučování žáků ohrožených školním neúspěchem - příspěvek pro sociálně slabší děti (př. příspěvek na obědy)
ZŠ a MŠ Havlíčkova Borová	přírodní venkovní učebna v MŠ, tělocvična ZŠ	- chybí bezbariérovost a venkovní výuka v ZŠ, rekonstrukce podlah, výmalby tříd, teplovod, nutné zateplení - zájem o školního psychologa, vzdělávání pedagogů v oblasti jazyků - interaktivní výuka
Mateřská škola Korálky Havlíčkův Brod	hřiště	- venkovní učebny, oplocení areálu, zřízení přírodní zahrady, potřeba zabezpečení školek, parkovací plocha (MŠ Nádražní), pořízení interaktivních tabulí a magic boxů, venkovní úpravy chodníků a komunikací v areálu školy, rekonstrukce šaten a chodby v 1. podlaží, oprava střechy na vzdělávacím pavilonu, rekonstrukce sociálního zařízení, oprava podhledu, vybudování wifi systému 100%, obnova PC a učebny informatiky, rekonstrukce podlah na chodbách, rekonstrukce školní jídelny a kuchyně - zájem o vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřené na inkluzi, semináře pro pedagogy i zákonné zástupce, externí mentoring, koučování práce ředitele, vzájemná spolupráce pedagogů MŠ, sdílení zkušeností pedagogů, školní speciální pedagog, školní psycholog, doučování žáků ohrožených školním neúspěchem
Mateřská škola Domeček (soukromá)	herní prvky	- koupě objektu, ve kterém sídlí + jeho následná rekonstrukce, vybudování multifunkční učebny, nákup edukačních pomůcek, nové dětské hřiště, interaktivní tabule a tablety + další ICT pomůcky, chybí bezbariérový přístup - zájem o vzdělávání pedagogických pracovníků
Základní škola a Praktická škola, U Trojice 2104, Havlíčkův Brod	-	- potřeba finančních prostředků na svoz dětí, nové svozové vozidlo - zájem o vzájemné supervize a podpory psychoterapeutické skupiny
Základní škola Havlíčkův Brod, Štáflova 2004	školní zahrada, hřiště, tělocvična	- nové sociální zařízení, vybavení odborných učeben, pořízení bezbariérového výtahu, zřízení učeben, přírodní učebny, potřeba vybudování dětského hřiště (2-3 prvky), zvýšení kapacity školní družiny - zájem o podporu rodilého mluvčího pro výuku jazyků
Základní škola a Mateřská škola Havlíčkův Brod, Wolkerova 2941	školní hřiště, tělocvična	- rozšíření environmentální výchovy, málo interaktivních tabulí, školní družina je přeplněna včetně nedostatečného počtu pedagogů v nich - zapojení do metody CLIL, sdílení rodilého mluvčího a školního psychologa

Základní škola Havlíčkův Brod, Konečná 1884	školní hřiště	- velice špatný technický stav budovy - potřeba výstavby nové, chybí venkovní učebna - zájem o speciálního speciálního pedagoga, výjezdy pedagogů za vzděláváním do zahraničí (výuka jazyků)
Základní škola Havlíčkův Brod, V Sadech 560	2x tělocvična	- nedostatečné a zastaralé vybavení odborných učeben, škola není zcela bezbariérová, nedostatečné vybavení pro ICT - zájem o vzdělávání pedagogů pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, podpora psychologů do škol a dalších asistentů do škol, podpora nadaných dětí ve škole
Základní škola Havlíčkův Brod, Nuselská 3240	tělocvična	- chybí venkovní sportoviště, zcela chybí oplocení areálu školy, nedostatečné vybavení jazykové učebny, nedostatečné vybavení interaktivními tabulemi
Základní škola a Mateřská škola při zdravotnických zařízeních Kraje Vysočina	herní prvky	- budovy, ve kterých působí, nejsou v jejich vlastnictví - zájem o vzdělávání pedagogů a sdílení zkušeností s podobným režimem (např. jiná pracoviště v kraji)
Základní škola a mateřská škola Herálec (+ odloučené pracoviště v Úsobí)	tělocvična, herní prvky	- chybí tělocvična v Herálci, potřeba přístavby, špatný stav ICT vybavení, chybějící odborné učebny (jazyková a dílny) - zájem o školního psychologa
Mateřská škola Horní Krupá	-	- potřeba rozšíření kapacity MŠ, potřeba vytvoření dalšího patra z půdy, nedostatečnost herních prvků a úprava prostranství, chybí bezbariérovost, nutná potřeba - lednice do výdejny
Základní škola a Mateřská škola Krásná Hora	dětské hřiště	- nutnost vytvoření nové třídy pro družinu a pro výuku, ale i tělocvičny (nyní v herně), přestavba podkroví na učebnu či multifunkční místnost (možné i na komunitní centrum)
Základní škola a Mateřská škola Bohuslava Reynka, Lípá	tělocvična, školní zahrada, hřiště, herní prvky	- nedostatečná kapacita školní družiny, nedostatečná kapacita předškolního vzdělávání do 2 let, špatný technický stav sociálního zařízení, potřeba vybudování odborných učeben a propojení jednotlivých školních budov (spojovací krčky, bezbariérovost), revitalizace areálu školy, přírodní zahrady, hřiště u MŠ, školní hřiště) - zájem o vzdělávání ve věcech praktických směrem ke gramotnosti čtenářské, matematické, kritické myšlení, kritické čtení, celotýmové vzdělávání, zájem o programy prevence, semináře pro učitele z regionu
Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola Lipnice nad Sázavou	školní zahrada	- potřeba hřiště pro MŠ, chybějící tělocvična, nedostatečné vybavení odborné učebny informatiky, nutné zabezpečení školy, špatný stav vstupních hlásičů, špatný technický stav a vybavenost školní jídelny a sociálního zázemí, nutnost stavebních úprav a opravy střechy, úprava dvorku, nedostatečné vybavení (stojany, modely, keramika), potřeba interaktivních tabulí, postýlky do MŠ
Základní škola a mateřská škola Lučice	školní zahrada	- obnova zahrádek na školních pozemcích
Mateřská škola a Základní škola Slunečnice (Okrouhlice)	herní prvky	- nedostatečná kapacita ZŠ, vytvoření odborných učeben (polytechnických, logopedie, dílny)
Základní škola a mateřská škola Okrouhlice	školní zahrada se sportovním vybavením	- potřeba přístavby školského areálu (učebny, družina, tělocvična, odborné učebny) - podpora polytechnického vzdělávání a dílen, semináře a vzdělávání přímo v regionu, semináře pro pedagogy, podpora výjezdů do zahraničí – pro pedagogy
Mateřská škola Olešná	herní prvky	- potřeba obložení stropu a odhlučení, potřeba zvýšení bezpečnosti (kamera ke vchodu), nová světla, nedostatečné vybavení v altánu - zájem o vzdělávání, sociální inkluzi
Mateřská škola Pohled	hřiště s herními prvky	- potřeba interaktivní tabule, nedostatečné vybavení v MŠ, chybějící tělocvična (přestavba půdy na tělocvičnu), chybí bezbariérovost - zájem o chůvu – personální podpora, prevence logopedických vad
Mateřská škola Přibyslav	školní zahrada	- špatný technický stav budov (podlahy, sociální zařízení, vytápění) a chodníků v zahradě, potřeba nové herní plochy, nedostatečné vybavení
Základní škola Přibyslav	tělocvična	- vybudování školních dílen, špatný technický stav interaktivního vybavení a dataprojektorů - zájem o sdílení rodilého mluvčího či sdílení školního psychologa požadavek na pravidelné dílny

Základní škola a mateřská škola Rozsochatec	tělocvična, hřiště	- špatný technický stav budovy (podlaha, fasáda, zateplení, výměna kotle), v MŠ je potřebná veškerá rekonstrukce - podpora polytechnické výchovy, potřeba asistenta pedagoga
Základní škola Skuhrov	-	- nedostatečné vybavení ZŠ, potřeba přístavby, nedostatečné vybavení interaktivními tabulemi, notebooky, čtečkami, tablety, nedostatečné vybavení pro odbornou učebnu
Mateřská škola Stříbrné Hory	školní hřiště	- špatný technický stav budovy MŠ (zdí, fasáda, podezdívka, a hlavně chodba, podlahy), potřeba interaktivní tabule a vybavení do tříd, špatná stav sociálního zařízení pro dospělé - zájem o školení: práce s dvouletými dětmi, logopedie, matematická a čtenářská gramotnost, cizí jazyky, individualizace vzdělávání, chůva (personální podpora)
Základní škola a mateřská škola Štoky	sportovní hala, školní hřiště	- nízká úroveň kvality školního hřiště pro tělesnou výchovu, zateplení oken v ZŠ - v hodinách využívat vzájemné hodnocení a sebehodnocení žáků, vzájemná hospitace pedagogů v hodinách
Mateřská škola Tis	-	- nedostatečnost didaktických materiálů a pomůcek pro handicapované, potřeba pořízení interaktivní tabule a tabletů - podpora počítačové gramotnosti, výuka cizích jazyků, podpora polytechnické výuky
Základní škola a mateřská škola Veselý Žďár	venkovní hřiště, tělocvična (ve třídě)	- potřeba vhodného vybavení pro ICT, tablety, interaktivní tabule, chybí venkovní výuka, nedostačující tělocvična (vytvořená ze třídy), nevyhovující stav a nedostatečná velikost školní jídelny a kuchyně - zájem o cizí jazyky a čtenářskou gramotnost
Základní škola a Mateřská škola Věž	hřiště s herními prvky	- chybí venkovní zahrada a víceúčelové hřiště s umělým povrchem - zájem o výuku cizích jazyků od rodilého mluvčího
Mateřská škola Žižkovo Pole	školní zahrada s herními prvky	- špatný stav školní zahrady a herních prvků

Zdroj: vlastní šetření, internetové stránky škol

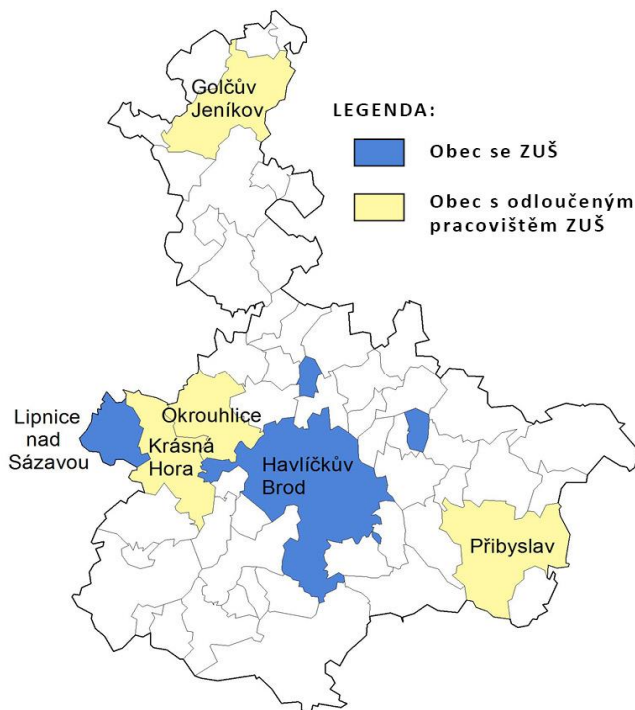
Nejčastěji se v ORP Havlíčkův Brod vyskytují školní hřiště, která jsou především u základních škol a sloučených základních a mateřských škol. Tělocvičny a herní prvky jsou v území SO ORP Havlíčkův Brod při základních školách a mateřských školách rovněž velice významné (zejména na menších venkovských obcích). Školy v území často využívají obecní hřiště, sportoviště, tělocvičny, ale často využívají i místní sokolovny pro pohybové aktivity dětí.

Školská zařízení se v území SO ORP Havlíčkův Brod nejčastěji potýkají se špatným technickým stavem budov a zázemí, ale i nedostatečným a zastaralým vybavením škol, ale i jednotlivých odborných učeben.

3.1.4.3 Základní umělecké vzdělávání, jeho dostupnost a rozbor v řešeném území

V území SO ORP Havlíčkův Brod se nacházejí 3 základní umělecké školy, které mají své pobočky ve 4 dalších obcích.

Obrázek 8: Přehled ZUŠ v ORP Havlíčkův Brod

ZUŠ v ORP Havlíčkův Brod

Zdroj: vlastní zpracování - MAS Královská stezka

V území se nachází základní školy zřizované obcemi, ale i jedna soukromá základní umělecká škola.

Tabulka 36: Přehled Základních uměleckých škol dle zřizovatelů v SO ORP Havlíčkův Brod

Obec	ZUŠ	z toho zřizovaných		
		obec	kraj	soukromá
Havlíčkův Brod	Základní umělecká škola J. V. Stamice Havlíčkův Brod	1	0	0
Lipnice nad Sázavou	Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola Lipnice nad Sázavou	1	0	0
Havlíčkův Brod	Soukromá základní umělecká škola spol. s.r.o.	0	0	1

Zdroj: vlastní šetření

Základní umělecká škola J. V. Stamice Havlíčkův Brod

Hudební škola Bedřicha Smetany v Havlíčkově Brodě byla založena v roce 1949. Zřizovatelem Základní umělecké školy J. V. Stamice Havlíčkův Brod, Smetanovo náměstí 31, příspěvková organizace byl do 31. 12. 2011 Kraj Vysočina a od 1. 1. 2012 je zřizovatelem Město Havlíčkův Brod. Na Základní umělecké škole J. V. Stamice v Havlíčkově Brodě se vyučují čtyři umělecké obory: hudební, výtvarný, taneční

a literárně – dramatický obor. V rámci ZUŠ J. V. Stamice Havlíčkův Brod je také zřízeno odloučené pracoviště příspěvkové organizace v Příbyslavi – na této pobočce je vyučován hudební obor.

Výuka ve všech uměleckých oborech je zaměřena na:

- v přípravném studiu pro děti ve věku 5 - 7 let,
- v základním studiu I. stupně pro děti a mládež ve věku 7 - 14 let,
- v základním studiu II. stupně pro mládež ve věku 14 - 19 let,
- ve studiu pro dospělé od 19 let (věková hranice neomezena).

ZUŠ J. V. Stamice Havlíčkův Brod využívá pro svoji činnost dvě různá pracoviště, která jsou standardně vybavena hudebními nástroji, audiovizuální a multimediální výpočetní technikou. Výtvarný obor má k dispozici hrnčířský kruh a keramickou pec. Všechny učebny jsou plně využity pro výuku včetně koncertního sálu, baletního sálu a výtvarných ateliérů. Škola disponuje základním inventářem hudebních nástrojů, které si mohou žáci bezplatně na dobu kratší jednoho roku vypůjčit.

ZUŠ má již mnoho let zcela naplněnou povolenou kapacitu 550 žáků (v roce 2014 i 2015), zájem však převyšuje možnosti přijetí. V roce 2014 měla ZUŠ 22 interních učitelů (19,2 přepočítáno na úvazky) a v roce 2015 byl počet interních učitelů navýšen na 25 (19,26 přepočítáno na úvazky).

Hospodaření ZUŠ (od roku 2014):

2014: Celkové příjmy – 11 379 351,25,- Kč

Neinvestiční výdaje – 11 353 898,36,- Kč

Kladný hospodářský výsledek – 25 452,89,- Kč

2015: Celkové příjmy – 10 737 626,00,- Kč

Neinvestiční výdaje – 10 698 136,98,- Kč

Kladný hospodářský výsledek – 39 489,02,- Kč

Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola Lipnice nad Sázavou

Zřizovatelem ZUŠ je obec Lipnice nad Sázavou. Tato základní umělecká škola poskytuje vzdělávání ve třech uměleckých oborech – hudební obor, výtvarný obor a literárně-dramatický obor (v současné době nevyučován). Kapacita ZUŠ je od roku 2014 100 žáků (z toho kapacita 70 žáků hudební obor, 20 žáků výtvarný obor a 10 žáků literárně-dramatický obor). Obsazenost hudebního oboru se udržuje na maximální výši 70 žáků, stejně tomu je v případě výtvarného oboru (20 žáků).

Základní umělecká škola se zaměřuje i na žáky s podpůrnými opatřeními vč. mimořádně nadaných žáků (péče o nadané žáky) – rozšířené vyučování. K žákům s podpůrnými opatřeními se přistupuje individuálně – pokud má žák při vzdělávání takové obtíže, že je nezbytné jeho vzdělávání podpořit prostředky pedagogické intervence (změny v metodách a výukových postupech, změny v organizaci výuky žáka, úpravy v hodnocení, atd.) je úprava věcí individualizace výuky a práce pro jednoho pedagoga, případně je vytvořen individuální vzdělávací plán, v případě žáků nadaných je postup obdobný tedy změny v metodách a výukových postupech, změny v organizaci výuky, nabídky rozšířeného vyučování, nabídka soutěží, vystoupení apod.

V ZUŠ od roku 2014 pracují 4 pedagogové (v průměrném přepočteném úvazku 2,8).

Hudební obor umožňuje žákům výběr z několika různých zaměření (hra na zobcovou flétnu, hra na el. klávesové nástroje, hra na elektrickou kytaru, sólový zpěv, sborový zpěv, hra na akordeon a hra na trubku). Základní umělecká škola Lipnice nad Sázavou má 4 pracoviště z toho jsou 3 pracoviště odloučená.

Na pobočkách je však výuka zaměřena různě:

- Základní škola, Mateřská škola a Základní umělecká škola Lipnice nad Sázavou (nabízí výuku všech předmětů).
- Základní škola a Mateřská škola Dolní Město (hra na zob. flétnu, el. klávesy, kytaru, trubku).
- Základní škola a Mateřská škola Krásná Hora (hra na zob. flétnu, sól. zpěv).
- Základní škola a Mateřská škola Okrouhlice, Okrouhlice 59 (všechny předměty).

Hospodaření ZUŠ (od roku 2014):

2014: Celkové příjmy – 1 100 184,- Kč

Celkové výdaje – 927 792,- Kč

2015: Celkové příjmy – 1 130 242,- Kč

Celkové výdaje – 1 016 302,- Kč

Soukromá základní umělecká škola spol. s.r.o. (Havlíčkův Brod)

Soukromá základní umělecká škola, spol. s r.o. vznikla v roce 1994. Sídlo školy je v prostorách ZŠ Nuselská v Havlíčkově Brodě. ZUŠ nabízí vzdělávání ve třech uměleckých oborech – hudebním, tanečním a výtvarném. Ke studiu jsou přijímány děti standardně od pěti let. V posledních letech jsou však přijímány i děti mladší. Do přípravné hudebně-pohybové výchovy jsou přijímány děti od čtyř let. V roce 2014 měla škola 425 žáků a v roce 2015 měla ZUŠ 440 žáků – počet žáků se tedy postupně zvyšuje. Během posledních let se zvýšil i počet pracovníků v ZUŠ. V roce 2014 měla ZUŠ 15 pedagogů (10,4 přepočítáno na úvazky) a v roce 2015 došlo k navýšení na 18 pedagogů (11 přepočítáno na úvazky).

Hospodaření ZUŠ (od roku 2014):

2014 a 2015: Celkové příjmy – 16 919 376,- Kč

Celkové výdaje – 16 835 282,- Kč

Tabulka 37: Přehled školného v Soukromé základní umělecké škole spol. s.r.o. (Havlíčkův Brod)

Obor	Poznámka	Školné za jedno pololetí
Přípravná hudebně-pohybová výchova	pro děti od 4 let	1.000,-Kč
Hudební obor	Přípravná hudební výchova	1.000,-Kč
	Přípravná hudební výchova + nástroj nebo zpěv	1.250,-Kč
	skupina 2 - 4 děti	1.250,-Kč
	individuální výuka	1.750,-Kč
Taneční obor	Přípravná taneční výchova	1.000,-Kč
	od 1. ročníku	1.250,-Kč
Výtvarný obor	Přípravná výtvarná výchova	1.000,-Kč
	od 1. ročníku	1.250,-Kč

Zdroj: <http://www.szushb.cz/content.php?druh=skolne> - 2016

Jak je patrné z následující tabulky, tak se počet dětí a žáků navštěvující základní umělecké školy v ORP Havlíčkův Brod v průběhu několika let postupně navyšuje. S postupným nárůstem počtu dětí a žáků také souvisí i zvyšující se počet úvazků pedagogických pracovníků na těchto uměleckých školách. Postupný nárůst počtu dětí a žáků v jednotlivých ZUŠ s sebou do budoucna přináší nároky na postupné navyšování kapacit jednotlivých škol a poboček ZUŠ.

Tabulka 38: Vývoj počtu žáků a počty pedagogů na ZUŠ v ORP Havlíčkův Brod ve sledovaném období

ZUŠ/školní rok		školní rok							Celkem
		2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	
Základní umělecká škola J. V. Stamice Havlíčkův Brod	Děti a žáci celkem	472	483	508	542	547	543	546	3641
	Kapacita	550	550	550	550	550	550	550	3850
	Počet pedagogů	22	21	22	22	22	22	25	156
	Počet pedagogů - úvazky	16,1	16,4	17,6	18,5	18,8	19,2	19,6	126,1
Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola Lipnice nad Sázavou	Děti a žáci celkem	41	41	70	66	68	70	70	426
	Kapacita	100	100	100	100	100	100	100	700
	Počet pedagogů	3	3	3	3	4	4	4	24
	Počet pedagogů - úvazky	1,9	1,9	2,2	2,4	2,8	2,8	2,9	16,8
Soukromá základní umělecká škola spol. s.r.o.	Děti a žáci celkem	421	415	413	401	417	425	440	2932
	Kapacita	460	460	460	460	460	460	460	3220
	Počet pedagogů	16	16	16	16	15	15	18	112
	Počet pedagogů - úvazky	10,5	10,8	11	10,8	9,9	10,4	11	74,4

Zdroj: data od zřizovatelů škol a školských zařízení, vlastní výpočty

V území SO ORP Havlíčkův Brod působí i Základní umělecká škola Světlá nad Sázavou, která má svoji pobočku v Golčově Jeníkově. Tato pobočka byla zřízena, v prostorách místní školy v roce 1990. Je zde vyučován hudební obor, který zajišťuje 5 pedagogických pracovníků.

Tabulka 39: Zhodnocení technického stavu a stavu vybavenosti základních uměleckých škol v ORP Havlíčkův Brod

ZUŠ	Zhodnocení technického stavu a stavu vybavenosti jednotlivých ZUŠ včetně investičních a neinvestičních potřeb
Základní umělecká škola J. V. Stamice Havlíčkův Brod	- kompletní rekonstrukce učebny pro výuku sboru HN, včetně odhlučení a vybavení technikou, rekonstrukce sálu na koncerty včetně sociálního zázemí - špatné a nedostačující vybavení tříd, potřeba zavedení školního systému elektronické evidence známek (25 PC, síť program), špatný technický stav sálu na koncerty, potřeba odhlučení místnosti pro výuku na bici, potřeba nahrávacího studia včetně počítačového vybavení (audio, video), potřeba vybavení nové budovy odloučeného pracoviště v Přibyslavi - sociální inkluze prostřednictvím stavebních úprav budov a učeben – stavba 2 výtahů – zajištění kompletní bezbariérovosti - podpora výjezdů dětí a pedagogů po ČR i zahraničí

Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola Lipnice nad Sázavou	- ZUŠ má ve škole určenou pouze jednu učebnu, jinak využívá učebny kmenové - potřeba vybavení pro keramiku, stojany, modely - špatný stav některého materiálního vybavení v ZUŠ (př. výtvarný obor) - potřeba rozšíření prostor pro ZUŠ (ZUŠ je součástí základní školy, obě sídlí v jedné budově) pro všechny vyučované obory + bezbariérový přístup - zajištění digitálních technologií pro výuku, vystoupení a pro práci pedagogů (ozvučení, PC, software, notebooky pro vyučující apod.)
Soukromá základní umělecká škola spol. s r.o.	- špatný stav některých hudebních nástrojů (např. klavír – křídlo) – potřeba pořízení nového klavíru a oprava 2 stávajících klavíru, nákup 2 akordeonů, špatný stav některého vybavení v ZUŠ

Zdroj: vlastní šetření

3.1.4.4 Neformální a zájmové vzdělávání, jeho dostupnost a rozbor v řešeném území

Zájmové vzdělávání

Zájmové vzdělávání se uskutečňuje především ve střediscích volného času, domovech dětí a mládeže, školních družinách a školních klubech.

V území SO ORP Havlíčkův Brod se nachází jedno středisko volného času a to v samotném městě Havlíčkův Brod.

AZ Centrum Havlíčkův Brod - SVČ

AZ Centrum Havlíčkův Brod (Středisko volného času) se nachází ve městě Havlíčkův Brod. Zařízení je příspěvkovou organizací, která je zřizována Městem Havlíčkův Brod od 1. 7. 2010. SVČ má pobočky v Příbyslavi, Šlapanově a Golčově Jeníkově. AZ CENTRUM je středisko nejrozličnějších volnočasových aktivit. Zaměřuje se nejen na volný čas dětí, ale i na pořádání různých akcí pro rodiče a další zájemce - sport, výtvarná výchova, přírodověda, dramatická výchova, keramika a výpočetní technika. Centrum nabízí i pobyty, především na turistické základně ve Zdobnici v Orlických horách, kterou vlastní, ale organizuje i letní a příměstské tábory pro děti. SVČ provozuje i vzdělávací aktivity pro dospělé ve výpočetní technice (WINDOWS, OFFICE, Internet, Digitální technologie, Tvorba plakátů, Střih filmů). AZ Centrum Havlíčkův brod je střediskem Microsoftu pro Vysočinu.

Zájmové útvary SVČ:

- Jazykové a umělecké zájmové útvary (př. angličtina, kytara, flétna, keramika).
- Sportovní zájmové útvary (př. šachy, střelba, cheerleading, mažoretky, jóga).
- Technické zájmové útvary (počítače, modeláři).
- Přírodovědné zájmové útvary (rybářský kroužek).

V rámci AZ Centra také působí loutkařský soubor se jménem Kráťa.

Tabulka 40: Přehled vývoje SVČ AZ Centrum Havlíčkův Brod včetně počtu pedagogů

AZ Centrum Havlíčkův Brod - SVČ					
školní rok	kapacita	pedagog interní	pedagog externí	účastníci pravidelná čin., děti a žáci	počet zájmových útvarů
2009/2010	12750	5	39	809	72
2010/2011	12750	5	41	660	60
2011/2012	12750	5	35	644	74
2012/2013	12750	5	42	697	70
2013/2014	12750	5	47	727	67

Podpora vzdělávání – MAP ORP Havlíčkův Brod

Partner projektu: Město Havlíčkův Brod

Registrační číslo projektu: CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_005/0000286

2014/2015	12750	5	46	732	70
2015/2016	12750	5	50	785	83

Zdroj: data od zřizovatelů škol a školských zařízení, vlastní výpočty

Z tabulky je patrné, že SVC AZ Centrum Havlíčkův Brod využívá ve volném čase značný počet dětí, žáků a je významným střediskem volného času nejen pro děti, ale i pro jejich rodiče a pro všechny dospělé.

Tabulka 41: Zhodnocení technického stavu a stavu vybavenosti zájmového vzdělávání v ORP Havlíčkův Brod

Neformální a zájmové vzdělávání	Zhodnocení technického stavu a stavu vybavenosti neformálního a zájmového vzdělávání včetně investičních a neinvestičních potřeb
AZ CENTRUM Havlíčkův Brod - Středisko volného času, příspěvková organizace	potřeba klimatizace v divadelním sále, výměna metody svícení na čidla, chybí nová pec na keramiku, nedostatečné vybavení dílny pro technické obory, potřeba rozšíření digitálních kompetencí

Zdroj: vlastní šetření

Školní družiny

Školní družiny jsou školská zařízení, která poskytují zájmové vzdělávání přednostně žákům 1. stupně. S přibývajícím počtem žáků na 1. stupni v současné době a několika příštích letech je žádoucí řešit odpovídající kapacity školních družin v souladu s podmínkami pro naplňování vzdělávacích programů školních družin. Ne vždy mají školní družiny pro svoji činnost dostatečné prostory.

Školní kluby

Školní kluby jsou stejně jako školní družiny školská zařízení pro zájmové vzdělávání. Činnost školních klubů je na rozdíl od školních družin určena přednostně žákům druhého stupně základní školy.

Školní kluby jsou dle školského rejstříku zřízeny u těchto základních škol: ZŠ Havlíčkův Brod, Konečná, ZŠ Havlíčkův Brod, Nuselská, ZŠ Havlíčkův Brod, Štáflova, ZŠ Havlíčkův Brod, V Sadech, ZŠ a MŠ Havlíčkův Brod, Wolkerova, ZŠ Přibyslav.

Neformální vzdělávání

Aktivity zájmového vzdělávání v ORP Havlíčkův Brod doplňuje řada organizací neformálního vzdělávání. Jedná se o organizované výchovně vzdělávací aktivity pro děti mimo rámec zavedeného oficiálního školského systému, tyto aktivity bývají zpravidla dobrovolné. Organizátory jsou většinou nestátní neziskové organizace (NNO), příspěvkové organizace obcí (např. sbory dobrovolných hasičů), neformální sdružení občanů v dané obci apod.

V menších městech a na vesnicích většinou fungují pouze volnočasové kroužky pro děti a mládež – sportovní kroužky pro děti, hasiči pro mládež, tělocvičná (tělovýchovná) jednota, rybářský kroužek apod. V území je nedostatečné zastoupení dramatických, výtvarných, literárních, tanečních kroužků, ale i dalších. Nejčastěji jsou tyto kroužky provozovány při školách samotnými pedagogy, dojíždějícími lektory a instruktory. V několika obcích zcela chybí volnočasové kroužky pro děti a mládež – děti a žáci musejí dojíždět do jiných obcí, což s sebou přináší problémy, především v podobě dopravního spojení, finanční nákladnosti, apod.

Důležitým článkem neformálního vzdělávání jsou také knihovny - knihovny jsou přirozenou součástí infrastruktury systému školního a mimoškolního vzdělávání v regionu. Jedná se jak o městské knihovny, tak o obecní knihovny, které jsou zřízeny v téměř každé obci regionu (např. Krajská knihovna Vysočiny v Havlíčkově Brodě, která představuje středisko vzdělávání prostřednictvím Univerzity volného času).

Příklady organizací neformálního vzdělávání v území ORP Havlíčkův Brod:

- Kulturně vzdělávací centrum Harmonie (Přibyslav)
- Český červený kříž
- Junák (český skaut)
- SEM Slunečnice Horní Krupá
- TJ Sokol Česká Bělá
- Pionýr, z.s. - Pionýrská skupina Jiřího Wolker (Havlíčkův Brod)
- Jezdecký spolek Havlíčkův Brod
- Orel jednota Havlíčkův Brod

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

3.1.4.5 Hospodaření škol a školských zařízení

Tabulka 42: Celkové provozní výdaje v hlavní činnosti v SO ORP Havlíčkův Brod na ZŠ, MŠ a v jiných zařízeních zřizovaných obcemi v Kč

ZŠ/MŠ a jiné (zaokr.na sta)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Základní škola (1. a 2. stupeň)	21 499 500 Kč	21 323 600 Kč	21 811 300 Kč	27 178 400 Kč	27 791 700 Kč	34 202 000 Kč	32 818 600 Kč
z toho opravy budov	- Kč	- Kč	- Kč	4 230 200 Kč	2 295 700 Kč	8 038 200 Kč	5 279 500 Kč
Základní škola (jen 1. stupeň)	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
Mateřská škola	9 053 800 Kč	10 161 300 Kč	10 863 800 Kč	12 688 700 Kč	15 481 500 Kč	15 682 400 Kč	14 954 200 Kč
z toho opravy budov	- Kč	- Kč	- Kč	358 300 Kč	2 701 100 Kč	3 188 400 Kč	1 673 900 Kč
Sloučené organizace (např. ZŠ a MŠ)	8 086 600 Kč	8 483 800 Kč	8 763 200 Kč	10 297 300 Kč	11 165 500 Kč	13 327 700 Kč	11 940 400 Kč
z toho opravy budov	- Kč	- Kč	- Kč	690 600 Kč	1 004 300 Kč	1 474 800 Kč	1 349 900 Kč
ZUŠ **	- Kč	- Kč	- Kč	1 307 600 Kč	1 931 300 Kč	2 217 300 Kč	1 365 500 Kč
z toho opravy budov				- Kč	687 500 Kč	892 800 Kč	- Kč
SVČ*	0	901 500 Kč	2 548 500 Kč	3 504 400 Kč	3 487 400 Kč	3 178 700 Kč	3 193 400 Kč
z toho opravy budov	0	0	0	0	0	0	0

Pozn.: * zřizovatelská kompetence k této organizaci byla na Město Havlíčkův Brod převedena k datu 1. 7. 2010 - celkové provozní výdaje se týkají pouze období, kdy Město Havlíčkův Brod mělo zřizovatelskou kompetenci k této organizaci

Pozn.: ** zřizovatelská kompetence k této organizaci byla na Město Havlíčkův Brod převedena k datu 1. 1. 2012 - celkové provozní výdaje se týkají pouze období

Zdroj: Městský Úřad Havlíčkův Brod, Odbor sociálních věcí a školství

Jelikož se nepodařilo získat srovnatelná data od všech dotčených obcí (zařízení), tak pro vyplnění této tabulky byly použity data za celé ORP Havlíčkův Brod poskytnuté Odborem sociálních věcí a školství Městského Úřadu Havlíčkův Brod. Od již zmíněného zdroje jsou získané i dvě následující tabulky.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Tabulka 43: Celkové příjmy v SO ORP Havlíčkův Brod na ZŠ, MŠ a v jiných zařízeních zřizovaných obcemi v Kč (vč. provozního příspěvku zřizovatele, dotací na přímé náklady ve školství a ostatních účelových dotací)

ZŠ/MŠ a jiné (zaokr.na sta)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Základní škola (1. a 2. stupeň)	89 197 800 Kč	93 407 300 Kč	90 488 300 Kč	95 039 800 Kč	95 961 300 Kč	102 200 500 Kč	104 452 200 Kč
Základní škola (jen 1. stupeň)	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč		- Kč	- Kč
Mateřská škola	32 275 500 Kč	33 944 000 Kč	36 053 000 Kč	39 903 300 Kč	43 724 300 Kč	44 932 400 Kč	45 115 700 Kč
Sloučené organizace (např. ZŠ a MŠ)	31 995 500 Kč	31 393 100 Kč	32 444 000 Kč	35 313 500 Kč	38 374 300 Kč	42 032 800 Kč	41 253 800 Kč
ZUŠ **	- Kč	- Kč	- Kč	9 949 900 Kč	11 084 500 Kč	11 379 400 Kč	10 738 000 Kč
SVČ*	- Kč	2 474 800 Kč	6 061 800 Kč	6 538 800 Kč	6 957 400 Kč	6 711 800 Kč	5 861 000 Kč

Pozn.: * zřizovatelská kompetence k této organizaci byla na Město Havlíčkův Brod převedena k datu 1. 7. 2010 - celkové provozní výdaje se týkají pouze období, kdy Město Havlíčkův Brod mělo zřizovatelskou kompetenci k této organizaci

Pozn.: ** zřizovatelská kompetence k této organizaci byla na Město Havlíčkův Brod převedena k datu 1. 1. 2012 - celkové provozní výdaje se týkají pouze období

Zdroj: Městský Úřad Havlíčkův Brod, Odbor sociálních věcí a školství

Tabulka 44: Celkové provozní příspěvky poskytnuté zřizovatelem Městem Havlíčkův Brod zřizovaným ZŠ, MŠ, ZUŠ a SVČ

ZŠ/MŠ a jiné (zaokr.na sta)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Základní škola (1. a 2. stupeň)	13 506 900 Kč	13 894 700 Kč	13 668 000 Kč	12 466 000 Kč	12 382 400 Kč	12 365 100 Kč	12 376 700 Kč
Základní škola (jen 1. stupeň)	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
Mateřská škola	4 989 064 Kč	5 534 800 Kč	5 483 100 Kč	5 865 200 Kč	5 873 000 Kč	5 809 800 Kč	5 821 300 Kč
Sloučené organizace (např. ZŠ a MŠ)	4 516 800 Kč	5 054 800 Kč	4 918 000 Kč	4 716 200 Kč	4 715 700 Kč	4 875 100 Kč	4 856 500 Kč
ZUŠ **	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
SVČ *	- Kč	260 700 Kč	472 800 Kč	1 079 000 Kč	1 201 000 Kč	1 130 000 Kč	1 130 000 Kč

Pozn.: * zřizovatelská kompetence k této organizaci byla na Město Havlíčkův Brod převedena k datu 1. 7. 2010 - celkové provozní výdaje se týkají pouze období, kdy Město Havlíčkův Brod mělo zřizovatelskou kompetenci k této organizaci

Pozn.: ** zřizovatelská kompetence k této organizaci byla na Město Havlíčkův Brod převedena k datu 1. 1. 2012 - celkové provozní výdaje se týkají pouze období

Zdroj: Městský Úřad Havlíčkův Brod, Odbor sociálních věcí a školství

V následující tabulce jsou představeny přímé náklady na vzdělávání jednotlivých škol a školských zařízení za rok 2015 nacházejících se v ORP Havlíčkův Brod. Jednotlivé údaje v tabulce jsou včetně pojistného, odvodů FKSP a ONIV.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Tabulka 45: Přímé náklady na vzdělávání škol a školských zařízení v ORP Havlíčkův Brod za rok 2015

Organizace	Přímé náklady na vzdělávání za rok 2015 (v tis. Kč)							limit zaměst.
	NIV celkem	MP celkem	z toho		z NIV celkem orientačně			
			platy	OPPP	Odvody pojistné	Odvody FKSP	ONIV celkem	
Mateřská škola Korálky Havlíčkův Brod	29 277	21 455	21 415	40	7 295	214	313	95,59
Mateřská škola Horní Krupá, okres Havlíčkův Brod	961	705	695	10	240	7	9	2,68
Mateřská škola Pohled	1 108	813	763	50	276	8	11	3,09
Mateřská škola Přibyslav	6 323	4 635	4 601	34	1 576	46	66	20,00
Mateřská škola Stříbrné Hory	1 105	811	805	6	276	8	10	3,05
Mateřská škola Tis, příspěvková organizace	920	675	668	7	230	6	9	2,80
Mateřská škola Žižkovo Pole, okres Havlíčkův Brod	1 127	827	817	10	281	8	11	3,15
Mateřská škola Olešná, příspěvková organizace	1 108	813	787	26	276	8	11	3,09
Základní škola Havlíčkův Brod, Konečná 1884	12 295	8 877	8 720	157	3 018	87	313	29,90
Základní škola Havlíčkův Brod, Nuselská 3240	11 517	8 335	8 231	104	2 834	81	267	33,60
Základní škola Havlíčkův Brod, Štáflova 2004	16 085	11 606	11 456	150	3 946	115	418	45,50
Základní škola Havlíčkův Brod, V Sadech 560	25 124	18 061	17 981	80	6 141	180	742	67,00
Základní škola Přibyslav	18 351	13 220	13 040	180	4 495	130	506	47,20
Základní škola Skuhrov, okres Havlíčkův Brod	1 941	1 398	1 278	120	476	13	54	3,00
Základní škola a Mateřská škola Česká Bělá	9 236	6 708	6 593	115	2 281	66	181	26,50
Základní škola a mateřská škola Dlouhá Ves, okres Havlíčkův Brod	2 000	1 455	1 370	85	494	14	37	5,00
Základní škola a mateřská škola Dolní Krupá, okres Havlíčkův Brod	3 650	2 641	2 611	30	898	26	85	9,80
Základní škola a Mateřská škola Golčův Jeníkov, příspěvková organizace	14 828	10 728	10 648	80	3 648	106	346	41,30
Základní škola a Mateřská škola Habry	11 149	8 078	8 047	31	2 747	80	244	29,50
Základní škola a Mateřská škola Havlíčkova Borová	7 914	5 743	5 683	60	1 953	57	161	21,44
Základní škola a Mateřská škola Havl. Brod, Wolkerova 2941	28 056	20 215	20 075	140	6 873	201	767	74,50

Podpora vzdělávání – MAP ORP Havlíčkův Brod
Partner projektu: Město Havlíčkův Brod
Registrační číslo projektu: CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_005/0000286

Základní škola a mateřská škola Herálec	8 736	6 352	6 342	10	2 159	63	162	25,50
Základní škola a Mateřská škola Krásná Hora, příspěvková organizace	1 702	1 245	1 205	40	423	12	22	5,00
Základní škola a Mateřská škola B. Reynka, Lípa, příspěvková organizace	12 160	8 835	8 785	50	3 003	87	235	32,93
Základní škola a mateřská škola Lučice	3 421	2 479	2 470	9	843	25	74	9,10
Základní škola a mateřská škola Okrouhlice, okres Havlíčkův Brod	4 822	3 497	3 466	31	1 189	35	101	14,90
Základní škola a mateřská škola Rozsochatec, okres Havlíčkův Brod	2 812	2 045	1 999	46	695	20	52	7,80
Základní škola a Mateřská škola Šlapanov, příspěvková organizace	6 473	4 701	4 680	21	1 598	47	127	18,04
Základní škola a mateřská škola Štoky, příspěvková organizace	12 688	9 219	9 119	100	3 134	91	244	33,50
Základní škola a mateřská škola Veselý Žďár	2 702	1 963	1 828	135	667	18	54	6,90
Základní škola a Mateřská škola Věž	2 980	2 168	2 168	0	737	21	54	7,40
Základní škola, ZUŠ a Mateřská škola Lipnice nad Sázavou	7 018	5 112	5 087	25	1 738	51	117	21,20
Základní umělecká škola J. V. Stamice Havlíčkův Brod	8 692	6 407	6 407	0	2 178	64	43	21,50
AZ CENTRUM Havlíčkův Brod - Středisko volného času, příspěvková organizace	2 390	1 736	1 616	120	590	16	48	5,80
CELKEM	280 671	203 558	201 456	2 102	69 208	2 011	5 894	777,26

Zdroj: Městský Úřad Havlíčkův Brod, Odbor sociálních věcí a školství

3.1.5 Zajištění dopravní dostupnosti škol v území

Dopravní dostupnost škol je pro ORP Havlíčkův Brod velice významným tématem – z celkového počtu 56 obcí musí děti a žáci dojíždět do škol z 82,14 % všech obcí v ORP Havlíčkův Brod. Pozitivní a příznivá situace z hlediska dopravní dostupnosti škol je tedy očekávána nejen ze strany škol, ale především samotných rodičů dětí a žáků. Základní a mateřské školy jsou dostupné především prostřednictvím autobusové dopravy – všechny vzdělávací zařízení v ORP Havlíčkův Brod jsou dostupné autobusovou dopravou. Dominantní z hlediska dopravní dostupnosti dětí a žáků do škol je tedy pro ORP Havlíčkův Brod **autobusová doprava**. Některá vzdělávací zařízení (pouze v 9 obcích) jsou dostupná i vlakovým spojením.

Z hlediska autobusové dopravy je však rozdílnost v četnosti spojů v jednotlivých obcích. Vyšším počtem spojů disponují města a jejich místní části, ale i větší obce ležící v blízkosti silnic I. a II. tříd. V těchto obcích místní spoje doplňují i spoje dálkové. Menší až minimální počet spojů je v obcích malých, které neleží na hlavních silničních spojnicích a také obcích periferně situovaných. Nedostatek spojů v menších obcích je výraznější v odpoledních hodinách, kdy jsou děti ještě na doučování, ve školních družinách a školních klubech, ale i různých zájmových kroužcích a volnočasových aktivitách.

Nejvýznamnějším centrem školní dojížděky je město Havlíčkův Brod.

Z hlediska dostupnosti je významná i vlastní automobilová doprava, kdy rodiče dopravují své děti do školek a škol sami – především pokud jejich děti navštěvují vzdělávací zařízení v obcích jejich pracovní dojížděky.

Tabulka 46: Přehled vyjíždějících žáků a studentů do škol v ORP Havlíčkův Brod

Obec	MŠ nebo ZŠ v obci	Obec, do které děti nejčastěji dojíždějí do školy	Vyjíždějící žáci a studenti denně mimo obec			Způsob dopravy do škol
			celkem (do jiné obce v rámci okresu)	do 14 minut	15 - 29 minut	
Bačkov	-	Habry	10	7	1	autobus
Bartoušov	-	Havlíčkův Brod	7	1	5	autobus
Boňkov	-	Herálec, Věž	1	1	1	autobus
Břevnice	-	Havlíčkův Brod	8	5	3	autobus, vlak
Dlouhá Ves	ZŠ a MŠ	Havlíčkův Brod, Přibyslav	28	7	14	autobus
Dolní Krupá	ZŠ a MŠ	Havlíčkův Brod	25	4	16	autobus
Herálec	ZŠ, MŠ	Havlíčkův Brod, Úsobí	26	18	29	autobus, vlak
Horní Krupá	MŠ	Havlíčkův Brod, Horní Krupá, Chotěboř	41	9	20	autobus
Hurtova Lhota	-	Havlíčkův Brod	23	9	9	autobus
Chrtín	-	Habry	15	7	5	autobus
Kámen	-	Havlíčkův Brod, Habry	16	12	3	autobus
Knyk	-	Havlíčkův Brod	34	22	8	autobus
Kochánov	-	Havlíčkův Brod	10	10	4	autobus
Kojetín	-	Havlíčkův Brod	10	4	4	autobus
Krásná Hora	ZŠ a MŠ	Havlíčkův Brod, Lipnice nad Sázavou, Světlá nad Sázavou	32	16	17	autobus
Krátká Ves	-	Havlíčkův Brod	15	8	5	autobus
Květinov	-	Havlíčkův Brod	10	5	6	autobus, vlak
Kyjov	-	Havlíčkův Brod	8	2	3	autobus

Leškovice	-	Habry	3	1	-	autobus
Lučice	ZŠ a MŠ	Lučice	18	3	12	autobus
Michalovice	-	Havlíčkův Brod, Lípa	12	7	4	autobus
Modlíkov	-	Přibyslav	9	7	4	autobus
Nová Ves u Leštiny	-	Golčův Jeníkov	3	1	4	autobus, vlak
Okrouhlice	ZŠ a MŠ	Havlíčkův Brod, Světlá nad Sázavou	66	8	34	autobus, vlak
Okrouhlička	-	Havlíčkův Brod, Lípa, Štoky	14	6	7	autobus
Olešenka	-	Přibyslav, Havlíčkův Brod	28	22	2	autobus
Olešná	MŠ	Havlíčkův Brod	20	3	15	autobus
Podmoky	-	Golčův Jeníkov	3	2	2	autobus
Pohled	MŠ	Havlíčkův Brod, Česká Bělá, Přibyslav	64	20	36	autobus, vlak
Radostín	-	Havlíčkův Brod	5	4	1	autobus
Rozsochatec	ZŠ a MŠ	Havlíčkův Brod, Chotěboř	34	17	12	autobus, vlak
Rybníček	-	Habry	-	-	-	autobus
Skorkov	-	Štoky, Herálec	2	-	-	autobus
Skryje	-	Golčův Jeníkov	15	6	7	autobus
Skuhrov	ZŠ	Havlíčkův Brod	14	4	9	autobus
Slavnič	-	Herálec, Lípa	8	3	5	autobus, vlak
Stříbrné Hory	MŠ	Přibyslav, Havlíčkův Brod	24	18	8	autobus, vlak
Tis	MŠ	Havlíčkův Brod, Habry	17	2	13	autobus
Úhořilka	-	Štoky, Lípa	6	4	1	autobus
Úsobí	MŠ	Herálec, Havlíčkův Brod	20	5	13	autobus
Veselý Žďár	ZŠ a MŠ	Havlíčkův Brod	28	14	12	autobus
Věž	ZŠ a MŠ	Havlíčkův Brod	16	3	28	autobus
Vysoká	-	Havlíčkův Brod	9	5	3	autobus
Zvěstovice	-	Golčův Jeníkov	8	-	8	autobus
Ždírec	-	Havlíčkův Brod	10	4	4	autobus
Žižkovo Pole	MŠ	Přibyslav	43	22	9	autobus
Celkem	-	-	818	338	406	autobus (46), vlak (9)

Zdroj: SLDB 2011, vlastní šetření, www.IDOS.cz

3.1.6 Sociální situace

3.1.6.1 Sociálně patologické jevy v prostředí škol ORP Havlíčkův Brod

V souvislosti se školní docházkou nelze opomenout problémy, které přímo či nepřímo ovlivňují sociální vývoj dětí a případné odstartování jejich kariéry. Jde zejména o záškoláctví, povalečství, toxikomanii, vandalismus, šikanu, výtržnictví ve škole i mimo ni. Tyto první projevy sociální patologie vedou v mnoha případech k zastavení výchovně vzdělávacího procesu. Prožívání volného času v dětství formuje postoj i k využívání času v dospělosti. Pro děti, které nejsou vedeny k plnění školních i drobných domácích povinností a k zájmové činnosti, které školu prožívají ve zřetelném nezájmu, se nestrukturovaný volný čas stává časovanou bombou, s jejímiž následky se mohou dříve nebo později setkat. Cílem je, aby se veškeré preventivní aktivity ve školách a školských zařízeních postupně začleňovaly do školních vzdělávacích programů orientovaných nejenom do oblasti školní, ale i mimoškolní, v nichž budou mít své důležité postavení i modifikované preventivní strategie zaměřené na výchovně problémové jedince, postižené děti, mladistvé a jinak rizikové skupiny dětí a mládeže. S tím souvisí i zvýšení účinnosti poradenských služeb, prohlubování spolupráce s rodiči dětí a mladistvých, včetně vypracování funkčního systému hodnocení účinnosti uplatňovaných preventivních aktivit.

Vzdělání

Právo všech dětí na vzdělání je zajištěno v Listině práv a svobod, která je svým článkem 33 součástí Ústavy České republiky. Vzdělávání v České republice legislativně upravuje zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném vzdělávání (školský zákon) ze dne 24. září 2004. Rámcové vzdělávací programy (RVP) vymezují závazné rámce vzdělávání pro jeho jednotlivé etapy - předškolní, základní a střední vzdělávání. Dle školních vzdělávacích programů (ŠVP) se uskutečňuje vzdělávání na jednotlivých školách.

Školní prostředí

Školní prostředí je vedle rodiny a lokálního prostředí významným socializačním činitelem. Tvoří soubor materiálních a sociálních podmínek. Škole patří a očekává se od ní nejvýraznější vliv na rozvoj lidského jedince. Jako sociální instituce má stanovené výchovné cíle, vlastní organizaci, metody i techniky práce. Je specifická tím, že je založena na interakci dvou generací, dětí a dospělých. Nejdůležitějším požadavkem kladeným na školu je zabezpečení vzdělávání.

Dítě je ve škole vystaveno nejen přímému výchovnému působení, které se uskutečňuje především ve vyučování, ale i nepřímému ovlivňování, jež závisí na sociálním klimatu školy. Žákům je ve školách nabídnuta řada zájmových kroužků, sportovních aktivit a akcí pořádaných školou. Soudržnost takové party vede k tomu, že dítě nebo žák může přijmout postoje zdánlivě neakceptovatelné, zcela přirozeně a samozřejmě.

Pedagogové musí disponovat nejen vědomostmi, ale i dovednostmi potřebnými pro efektivní komunikaci s problémovými jedinci, pro motivaci neukázněných dětí a mladistvých ke změně jejich chování a v neposlední řadě i pro navázání kvalitních sociálních vztahů se žáky. Učitel má možnost svými postoji, požadavky a svým jednáním ovlivňovat a měnit vztahy uvnitř třídy. Ty jsou závislé na individuálních vlastnostech a zkušenostech jednotlivých žáků. Pozice každého žáka ve třídě tvoří také ve značné míře jeho vztah ke školnímu prostředí. Celková atmosféra třídy rozhoduje o vytvoření určitých forem a vzorů chování.

Sociální vztahy

Sociální vztahy spoluvytvářejí prostředí školy a jednotlivých tříd. Osobnost učitele má velký vliv na žáka a jeho vztah ke školní práci. Také tendence patřit ke skupině vrstevníků a být jimi ceněn je přirozená. Tahle potřeba bývá často nečekaně silná a dokáže pak prolomit i poměrně kvalitně vystavěný hodnotový systém. Tlak vrstevníků, módní trendy a směry působí i v oblasti postojů k sociálně patologickým jevům. Skupina má celou škálu prostředků, kterými působí na jednotlivce. Jednak je to pozitivní působení lákavými cíli a uspokojováním rozmanitých potřeb, jednak skupina také kontroluje a postihuje své členy. Když některý jedinec neplní to, čeho je z hlediska skupiny zapotřebí, užívají ostatní rozmanité prostředky ke splnění úkolu, od opakovaného kladení požadavku a připomínání pozitivního přínosu skupiny, přes ironii, posměch a vyhrožování, až po fyzické násilí nebo vyloučení jednotlivce ze skupiny. Postup skupiny je někdy tak krutý a hluboce frustrující, vyvolává strach, až může přivést jednotlivce k nežádoucímu i protispolečenskému chování.

Z pedagogického hlediska je zájem o vrstevnické skupiny nutný. Oblast volného času je prostorem, který při dobré organizaci a nabídce atraktivních programů může výrazně ovlivnit aktivity a zaměření vrstevnických skupin.

Rodinné vztahy

V současné době stojí řada sportů či jiných hobby spoustu peněz a rodiče mají tendenci tyto věci odsouvat stranou. Je třeba si uvědomit, že i když je taková podpora zatěžující pro rodinný rozpočet, její preventivní účinek se vyplatí. Zaujetí určitým koníčkem a vazba na prostředí, které je s touto aktivitou spojené, je nejlepší prevencí vůči sociálně patologickým jevům. Podpora pozitivních aktivit nemusí být vyjádřena jen finančně. Je důležité ukázat i svůj zájem, třeba i na úkor svého vlastního volného času. Dítě tento postoj vnímá velmi intenzivně. Na druhé straně je ale třeba znát míru a ponechat dostatečný prostor pro projev dětské osobnosti. Rozpory v rodinné výchově a nedostatky v pedagogickém procesu mohou podmiňovat k drobným projevům nekázně, po kterých často následují závažnější – záškoláctví, šikana, konzumace alkoholu, kouření, užívání drog, trestná činnost. Dospívající se snaží vymanit z rodinné výchovy a nahrazuje ji vrstevnickými skupinami. I přestože skupina vrstevníků přináší možnost konfliktů, má podstatný význam pro rozvoj zralé osobnosti. Umožňuje potřebu být akceptován. Mínění vrstevnické skupiny je tak silné, že se dospívající raději dostane do konfliktu s rodiči či učiteli, než by se proti němu postavil.

Škola a rodina musí spolu komunikovat a kooperovat. To znamená, že rodiče nemají být jen pasivními pozorovateli toho, jak škola kultivuje jejich děti, ale mají se školou spolupracovat, pomáhat jí při edukaci. Tato spolupráce je ve většině škol často pouze formální a většinou vychází z nezájmu rodičů. Život v nevhodném nebo nepodnětném prostředí představuje riziko ve smyslu rozvoje nežádoucích způsobů chování.

Poruchy chování v dětském věku a dospívání

Poruchy chování lze charakterizovat jako odchylku v oblasti socializace, kdy jedinec není schopen respektovat normy chování na úrovni odpovídající jeho věku. Poruchy chování v dětském věku mohou mít přechodný charakter, ale mnohdy je lze chápat jako signál rozvíjející se poruchy osobnosti, která představuje zvýšené riziko trvalejší tendence k problematickým projevům. Příčiny vzniku poruchového chování mohou být různé, obvykle se zde sčítá nepříznivý vliv většího počtu různých rizik, to znamená, že jde o multifaktoriální podmínění. Tyto faktory mohou být biologické i sociální a působí ve vzájemné interakci.

Při hodnocení jednotlivých projevů poruchového chování je třeba brát v úvahu vývojové hledisko. U mladších dětí se může vyskytnout tzv. porucha opozičního vzdoru. Porucha se mnohdy rozvíjí na bázi

syndromu hyperaktivity (ADHD) a je častější u chlapců. Skupina dětí středního školního věku už dovede jednat jako celek, a odlišné či méně kompetentní dítě se stává terčem jejího útočného chování. To je důvodem, proč se v tomto období zvyšuje četnost šikany, případně i dalších skupinových prohřešků proti sociálním normám.

Ve školách a školských zařízeních ORP Havlíčkův Brod se lze setkávat se sociálně patologickými jevy, které řeší nejen pedagogové ve spolupráci s poradenskými zařízeními, středisky výchovné péče, výchovnými poradci a metodiky prevence sociálně patologických jevů, ale mnohdy i Policie České republiky. Nejčastějšími sociálně patologickými jevy jsou lhaní, záškoláctví, krádeže, agresivita, šikana.

3.1.6.2 Poruchy chování vyskytující se v prostředí škol ORP Havlíčkův Brod

Lhaní

Lhaní představuje způsob úniku z osobně nepříjemné situace, kterou dítě nedovede vyřešit jinak. Lež sama o sobě mívá spíše charakter zapírání (školních známek, poznámek, průšvihů). Se lhaním se setkávají všechny školy z ORP Havlíčkův Brod.

Záškoláctví, útěky a toulání

Záškoláctví mívá většinou charakter jednorázového selhání a může poukazovat na problémy školství, rodičů i samotných žáků. Záškoláctví se dopouštějí jedinci, kteří neplní nebo nejsou schopni plnit školní povinnosti a dostávají se do stresujících situací (i ze strachu z potrestání rodiči). Patří sem i skupina dětí, které škola prostě nebaví. Jde vlastně o porušení školního řádu (pravidel stanovených školou). Dítě buď předem neplánuje, že do školy nepůjde, ale reaguje náhle, nepromyšleně. Často se rozhodne až po cestě do školy nebo odejde v průběhu vyučování. Volí únik před hrozící nepříjemností. Nebo dítě předem plánuje odchod ze školy, vzdaluje se pod nejrůznějšími záminkami v době, kdy očekává zkoušení nebo kdy má mít neoblíbený předmět nebo neoblíbeného učitele. Záškoláctví je považováno za závažnější, zvláště pokud se jedná o záškoláctví opakované.

Útěky ze školy či z domova mohou být projevem jednak psychického onemocnění, častěji však bývají způsobeny špatnou adaptací dítěte, případně nevhodným prostředím, kde vyrůstá. Útěky jsou mnohdy impulzivního rázu, bez přípravy a plánu. U některých jedinců je to však i touha po dobrodružství či zviditelnění mezi vrstevníky.

Toulání je charakteristické dlouhotrvajícím opuštěním domova, které většinou navazuje na útěky. Bývá spojeno s dalšími variantami poruchového chování, které se stává prostředkem k zajištění živobytí.

Záškoláctví se vyskytuje v ORP Havlíčkův Brod v městských školách, nestává se v malotřídkách na menších obcích. Problém je poté řešen většinou domluvou s rodiči.

Podvádění

Na školách ORP Havlíčkův Brod se objevují snahy žáků dosáhnout velmi dobrých známek bez učení, tedy snaha „obejít“ stávající pravidla hry, podvést učitele a uspět při ústním nebo písemném zkoušení. O podvádění ve školách vědí žáci, jejich učitelé i rodiče, přičemž jejich postoje k této problematice mohou být různé, někteří proti podvádění bojují, někteří ho podporují a někteří jednoduše ignorují. Ve školách podvádí žáci a studenti napříč celým vzdělávacím spektrem, od žáků základních škol, po vysokoškolské studenty, žáci a studenti městských i vesnických škol, státních i soukromých, velkých i malých. Podvádí sami, se svými spolužáky, se svými rodiči a v některých případech dokonce i se svými učiteli. Podvádění ve škole zahrnuje širokou škálu aktivit, od tradičních forem, které žáci používají

odedávna (napovídání, opisování, apod.), po „modernější“ metody podvádění, při kterých jsou využívány nejrůznější dostupné technologické prostředky.

Krádeže

Krádež je obecně neoprávněné přisvojení si cizí věci či hodnoty. Už u dětí mladšího školního věku může být takové jednání dobře připraveno, promyšleno a odhalení pachatele či pachatelů může být obtížné. Pro posouzení závažnosti je důležitý způsob krádeže, cíl a motivace, která k ní vedla. Ve třídě by mělo být pravidlem uschovávat cenné věci před odchodem např. do tělocvičny u vychovatele a třídu zamykat. S menšími krádežemi se setkala všech 34 školských zařízení v území ORP Havlíčkův Brod, kromě dvou malotřídních škol.

Kriminalita a delikvence

Zcela nepochybně většina problémových dětí nedokáže kvalitně využívat volný čas, začleňuje se do různých part, nudí se, a proto také inklinuje k sociálně patologickým jevům, delikvenci a kriminalitě. Trestná činnost dětí a mladistvých se v mnoha ohledech liší od trestné činnosti ostatních věkových skupin pachatelů. To je dáno stupněm psychického a somatického vývoje, vlastnostmi, zkušenostmi i motivy k páčání trestné činnosti. Mládež páchá trestnou činnost častěji se spolupachateli a ve skupině. Příprava trestné činnosti je nedokonalá, častá je i nedostatečná příprava vhodných nástrojů ke spáchání trestného činu. Trestná činnost se vyznačuje devastací, ničením předmětů a znehodnocením zařízení. Pokud se týká morálky, tak pachatelé většiny trestných činů vědí velmi dobře, že to co provedli, dělat neměli. Tyto jevy nebyly na školách v ORP Havlíčkův Brod zaznamenány.

Agresivní chování

Lidská agresivita je v současné době ve společnosti velice aktuální. Vede se mnoho bouřlivých diskusí o vzrůstající agresi, především u dětí a mládeže. O tom, že se zvyšuje, není pochyb. Společnost je tímto faktem velice pobouřena. Agrese a její souvislosti je téma velice široké a pestré. Agresivita je jev značně složitý a na jeho vzniku se podílí jak faktory vnitřní, tak faktory společenské, tedy vnější (např. i média). Chování se může projevit jako reálný či symbolický útok či jako ublížení, např. bitím, nadávkami, omezováním, ničením. Nejčastěji jde o hrubé, necitelné, surové až kruté fyzické napadání slabších a rvačky vcelku rovnocenných vrstevníků. Specifickou variantou násilného jednání je šikana. Na rozdíl od často impulzivních rvaček bývá plánována a spojena s uspokojením z vlastní nadřazenosti a moci nad slabším jedincem. Vzhledem k tomu ji lze chápat jako závažnější poruchu chování.

Šikana

Šikanu lze definovat jako násilně ponižující chování jednotlivce nebo skupiny vůči slabšímu jedinci, který nemůže ze situace uniknout a není schopen se účinně bránit. Velmi významným a alarmujícím zjištěním je fakt, že k šikaně dochází nejčastěji přímo ve škole. Šikanující agresor obvykle bývá fyzicky nebo psychicky zdatný, ale neukázněný, s potřebou předvádět se a dokazovat svou převahu nad ostatními. Nemívá dostatečně rozvinuté sebevědomí a za své chování se necítí vinen. Šikanovaná oběť často bývá nějak znevýhodněna. Bývají to tiché, plaché, úzkostné a nejisté děti s nízkým sebevědomím. Jsou zvyklé se podřizovat. Šikana často představuje pro oběť ohrožení psychického i somatického zdraví.

Je možné, že šikana – a to i velmi závažná a nebezpečná – ve třídě nebo na škole existuje, děti jsou týrány, ponižovány, vydírány a zastrašovány, ale učitelé a vedení školy nevědí nic určitého, protože funguje obvyklé utajení pod hrozbou ještě horší agrese. Je možné, že se děti svěřily rodičům, ale rodiče obětí se bojí (nejednou právem), že škola buďto jejich stížnosti neuvěří, nebo nebude schopna

záležitost dovést do konce a jejich dítě pak bude vystaveno ještě krutějšímu násilí. Rodiče obětí bývají také pod silným tlakem svých dětí, aby si ve škole nestěžovali. Učitelé, kteří vědí o šikaně ve své třídě, mohou mlčet z bezradnosti nebo z obavy, že jim bude vytýkána neschopnost děti zvládnout. Ředitel tak může být paradoxně tím posledním, kdo se dozví, že na jeho škole bují šikana. Varianty šikany mohou být různé, skryté či zjevné. Jednotlivé projevy šikanování se liší i mírou nutné aktivity oběti.

Přímé známky šikany

1. Posměch: posměšné poznámky na adresu dítěte, přezdívká, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet.
2. Kritika dítěte, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávislným tónem.
3. Příkazy, které dítě dostává od jiných dětí.
4. Honění, strkání, šfouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
5. Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

Nepřímé známky šikany

1. Dítě je o přestávkách často samo, ostatní o ně nejeví zájem, nemá kamarády.
2. Při týmových sportech bývá dítě voleno do mužstva mezi posledními, o přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
4. Má-li dítě promluvit před třídou, je nejisté, ustrašené.
5. Působí smutně až depresivně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
6. Zhoršuje se jeho školní prospěch, někdy náhle.
7. Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
8. Zašpiněný nebo poškozený oděv.
9. Odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které dítě nedovede uspokojivě vysvětlit.

Důsledky šikany, úloha školy

Šikana je silným sociálním stresem. Důsledkem šikany může být aktuální ohrožení psychického i somatického zdraví oběti. Jednání s rodiči agresorů je často nutné, v závažnějších případech by je měl vést ředitel školy. Rozhovor s rodiči oběti má spočívat především v ujištění, že škola udělá pro dítě vše, co je v jejích silách.

Kyberšikana

Kyberšikana využívá k obtěžování či vydírání své oběti veškerých elektronických prostředků, jako jsou mobilní telefony, emaily, internetové blogy apod. Šikanování probíhá inkognito, kdy oběť nemusí mít a obvykle také nemá tušení, kdo za jejím terorizováním stojí a proč. Může jít o osobu z druhého konce světa, fyzicky slabou a neschopnou jiného druhu napadání než právě formou kyberšikany, stejně jako může jít o nejlepšího přítele, spolužáka apod. Odhalení původce kyberšikany bývá obvykle dílem náhody nebo jeho zvýšené neopatrnosti. Kyberšikanu je navíc velmi těžké skutečně prokázat. Jedním z nepřehlédnutelných problémů je i fakt, že mladí lidé a dokonce i děti dnes přicházejí do styku s počítačovou technologií velmi brzy a jejich znalosti a dovednosti často znatelně přesahují znalosti rodičů. Ti tak nemají možnost skutečné kontroly a jejich děti si s počítačem dělají, co chtějí. Své chování přitom často berou jako neškodnou hru a jeho důsledky si neuvědomují. Obvykle jde o zasílání obtěžujících nebo urážlivých SMS, nebo emailů, dále zasílání útočných, extrémně vulgárních a jinak ponižujících komentářů na webové stránky nebo osobní blogy oběti, apod. Velmi nebezpečnou formou se stává kyberšikana ve spojení s klasickou šikanou, např. fyzické týrání oběti nahrávané na mobilní

telefon a poté zveřejněné na internetu. Takové případy, nejsou-li odhaleny včas, často končí i tím nejhorším způsobem, kdy si zoufalá oběť sáhne na život. Kyberšikana není na školách v ORP Havlíčkův Brod problémem.

Prevence šikany

Základem prevence šikanování a násilí ve škole je podpora pozitivních vzájemných vztahů mezi žáky (a mezi žáky a učiteli). Škola při efektivní realizaci prevence šikanování usiluje o vytváření bezpečného prostředí. Pedagogičtí pracovníci by měli vést důsledně a systematicky žáky a studenty k osvojování norem mezilidských vztahů. Školy mají mimořádnou zodpovědnost za to, aby předcházely vzniku problému a aby se s tím odpovědně vyrovnávaly již při jeho vzniku.

Do preventivního programu proti kyberšikaně mezi dětmi a mládeží by se měli aktivně zapojit i rodiče. Snažit se nenásilnou formou o těchto věcech s dětmi mluvit, popř. nepodporovat zájem dítěte soustředícího se výlučně na sezení u počítače a internetu. Dobrým příkladem prevence kyberšikany je škola ZŠ Havlíčkův Brod v Sadech, kde prevence nespočívá pouze v přímém výchovném působení, ale i v technickém zabezpečení. Škola inovuje vnější zabezpečení pomocí videotelefonů, či zavádí bezpečnostní webfiltr pro kvalitnější a bezpečnější pohyb žáků na internetu.

Vandalismus

Pod vandalismus se řadí formy chování, které jsou namířené proti druhé osobě či skupině lidí a jejich majetku. Ve škole se jedná nejčastěji o poškozování školního majetku či věcí spolužáků. K nejčastějším projevům vandalismu patří i sprejství. Ničením věcí dochází nejen k finančním škodám, ale i k trvalým škodám či ztrátám na kulturních hodnotách. Nelze zavírat oči před prvotními náznaky vandalismu spočívající v rozbíjení hraček v kolektivu mateřské školy a omlouvat toto jednání slovy „vždyť jsou to jen malé a nerozumné děti“, následované „nevinným“ popsáním školní lavice, pokračující v rytí nožikem do laviček v parcích a končící podpalováním odpadkových košů. Nejen škola jako instituce, sociální klima školy (prostředí, atmosféra, kultura), učitelé a vychovatelé mohou být příčinou vandalismu u mladé generace, ale také do školního prostředí neoddělitelně patřící sociální klima školní třídy, vztahy mezi spolužáky, vrstevníky a vztahy s ostatními, věkem blízkými, žáky školy.

Vandalismus se vyskytuje převážně pouze na větších školách, hlavně ve městě Havlíčkův Brod.

Zneužívání návykových látek (drogové závislosti)

Hranice věku zneužívání návykových látek se v poslední době snižuje čím dál tím víc, takže zasahuje děti i mladistvé. Průměrný věk 1. vykouřené cigarety se dostává na hranici kolem 10 let, drogové závislosti začínají společnou konzumací drog v partě a je tomu tak i se začínajícími kuřáky. Závažným důsledkem závislostí jsou sociální problémy – od neschopnosti o sebe pečovat a naplňovat své sociální role, přes záškoláctví, až po krádeže. Vzniká jakási sociální izolovanost, odvykání sociálním návykům, proces socializace je přerušen, drogově závislý člověk ztrácí vztah s reálným světem, normální společností a žije ve světě stejně drogově závislých „kamarádů“. Pod vlivem drog se tak otvírá prostor pro páchaní vandalství. Kouření a alkohol ve škole se na základě výzkumu objevují sporadicky. Žáci jsou však viděni při kouření mimo školu, především ve školách v Havlíčkově Brodě. V tomto případě by měli pomoci rodiče.

Závislost na mobilních telefonech

Ten, kdo dnes nemá telefon, jako by nebyl. Mobilní telefon není otázka pouze dospělých lidí, ale čím dál mladších jedinců a dokonce i dětí. Mobilní telefony jsou proto stále větším strašákem pro učitele. Mobily nejen zvoní, ale kvůli mobilům studenti nedávají pozor v hodinách. Zneužívají je k opisování

a šikaně učitelů pomocí foťáku či kamery v mobilu, nejsou schopni se od něj vzdálit na dobu delší než několik minut. Učitelé mají plné právo na to, žákům telefon odebrat, pokud je používán tehdy, kdy nemá. Pak záleží na znění školního řádu, či na domluvě učitele a žáka, či učitele a rodiče, kdy jim ho vrátí zpět.

Netholismus, netomanie (závislost na internetu)

Závislost na internetu lze charakterizovat jako nadměrné používání internetu, které s sebou přináší do života jedince psychologické, sociální, pracovní nebo školní komplikace. Významná jsou i zdravotní rizika, mezi něž patří například poruchy pohybového systému, poruchy zraku, sluchu nebo také poruchy příjmu potravy. Jedná se o nekontrolovatelné nutkání opakovat své chování bez ohledu na jeho dlouhodobé důsledky. V tomto případě tedy o potřebu neustále kontrolovat internetový obsah a být online. Internet a jeho aplikace se postupně stávají středobodem života a pomalu z něj vytlačují reálný svět. Tento jev se na školách v ORP Havlíčkův Brod vyskytuje sporadicky, žáci pracují s internetem na počítači pouze v rámci výuky či výkladu daného předmětu. Nelze však zachytit všechny případy „surfování“ na internetu v mobilu během vyučovacích hodin.

Poruchy příjmu potravy (mentální anorexie a bulimie)

Jedná se o okruh onemocnění, kam patří mentální anorexie, mentální bulimie a také přejídání spojené s jinými psychickými poruchami, například se stresem. U poruch příjmu potravy jsou typické obavy z tloušťky, manipulace s jídlem, sloužící ke snížení hmotnosti a zkreslené vnímání vlastního těla. Jde o psychická onemocnění. To znamená, že chování spojené s anorexií či bulimií není od určitého stádia nemocný člověk schopen ovládat a tedy se i sám bez pomoci druhých nemoci zbavit. Nejčastěji se objevují během dospívání a rané dospělosti, ale můžou se rozvinout i v pozdějším věku nebo naopak v dětství. Poruchy příjmu potravy jsou na základních školách v ORP Havlíčkův Brod zaznamenány sporadicky.

Sexuální rizikové chování

Sexuální rizikové chování je souborem projevů chování, které doprovázejí sexuální aktivity a současně vykazují pro jedince rizika v různých oblastech (zdravotní, sociální atd.). Lze sem zařadit např. nechráněný pohlavní styk při náhodné známosti, výrazně promiskuitní chování, rizikové sexuální praktiky, kombinace užívání návykových látek a rizikového sexu, sexuální zneužívání ve všech jeho formách, zveřejňování intimních fotografií na internetu či jejich zasílání mobilním telefonem apod. S tímto jevem se setkávají žáci staršího dospívajícího věku v celém území.

Rizikové chování ve sportu a dopravě

Jde v první řadě o vědomé hazardování, o skutečné a dostatečně vysoké riziko smrti nebo zranění. Osoba záměrně vystavuje sebe nebo druhé nepřiměřeně vysokému riziku újmy na zdraví nebo dokonce přímému ohrožení života v rámci sportovní činnosti nebo v dopravě. Patří sem např. záměrné ježdění pod vlivem psychoaktivních látek, extrémní jízdy v nebezpečném terénu bez ochranných pomůcek. Všechny tyto aktivity jsou velmi nebezpečné a často končí tragicky nejenom pro samotné aktéry, ale i pro nevinné lidi, kteří byli v nesprávnou dobu na nesprávném místě. Pro aktéry těchto zábav je to dobrodružství, vzrušení, únik z nudy, vyhranění se proti "obyčejným" lidem. Mnoho z těchto aktivit je za hranicí zákona, velmi často přímo souvisí s kriminalitou mladistvých, drogami, apod.

Dalšími méně se vyskytujícími jevy jsou také rasismus, xenofobie (soubor projevů směřujících k potlačení zájmů a práv menšin. Jedná se o zastávání rasové nerovnocennosti v jakémkoli smyslu slova a podporování rasové nesnášenlivosti a netoleranci vůči menšinám a odlišnostem).

3.1.6.3 Prevence sociálně patologických jevů

Prevence na školách a v komunitě se považuje za jednu z neefektivnějších. Existuje řada nevhodných reakcí, které mohou způsobit to, že dítě původně připravené a ochotné komunikovat – se zabrzdí. Děti většinou dokážou rozlišit mezi dobrým a špatným lépe, než lze očekávat. Právě pevný hodnotový systém jim pomůže v zátěžových situacích správně jednat. Kvalitní náplň volného času má mládeži nabídnout pestrou činnost, která zmenší pravděpodobnost, že něco zničí, někoho zmlátí, opijí se nebo sáhnou po drogách. Aktivní trávení volného času je základním prvkem zdravého životního stylu. Jeho osvojení je závislé i na tom, jak je k aktivní formě přistupováno v rodině, ve škole a v ostatních subjektech uskutečňujících volnočasové aktivity dětí a mládeže. Školní sociální klima zahrnuje sociální vztahy učitelů a žáků navzájem, organizační rámec celé instituce, stejně tak jako jasné vymezení práv a povinností jak žáků, tak učitelů. Je též podmíněno materiálními podmínkami, ve kterých se práce školy uskutečňuje. Patří k nim budovy a jejich vybavení včetně učebních pomůcek, tepelné a světelné podmínky, zařízení pro stravování a relaxaci, zkrátka vše, co vede k dosažení výchovně vzdělávacích cílů.

Vybrané školy v území ORP Havlíčkův Brod mají zpracovaný Minimální preventivní program, což je dokument pro školy povinný, který se každoročně vyhodnocuje a aktualizuje.

Pro potřeby škol jsou ještě na určitých školách zpracovány další materiály, týkající se prevence úrazů, první pomoci, zdravého životního stylu, bezpečného prostředí, jsou dána pravidla používání školních sítí a mobilních zařízení v prostorách školy, opatření ředitelů škol k principům bezpečného školního prostředí. Nechybí ani téma krizové intervence, rasismus a xenofobie, bezpečné prostředí pro vzdělávání, nebezpečí požívání alkoholu u dětí a u mladistvých, náročné životní situace, rizikové chování žáků v návaznosti na virtuální prostředí. Vyskytují se i pravidla pro děti a rodiče k bezpečnějšímu užívání internetu.

V rámci prevence sociálně patologických jevů spolupracují školy s těmito orgány:

- a) Orgán sociálně právní ochrany dětí Městského úřadu Havlíčkův Brod.
- b) Policie ČR, Městská policie Havlíčkův Brod – systém besed.
- c) BAN – nízkoprahové centrum Havlíčkův Brod.
- d) Centrum multikulturního vzdělávání Jihlava.
- e) Pedagogicko-psychologické poradny (Havlíčkův Brod, Pelhřimov).
- f) Spektrum – centrum primární prevence a drogových služeb ve Žďáru nad Sázavou.
- g) Krajská knihovna Vysočiny.
- h) Bílý kruh bezpečí Jihlava.
- ch) NIDV Jihlava a další (rodiče, apod.).

Na prevenci se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci, obzvláště pak třídní učitelé, kteří nejlépe znají atmosféru v jednotlivých kolektivech a jsou schopni nejrychleji odhalit počínající problémy. Školní metodik prevence činnost učitelů koordinuje a využívá nabídek spolupracujících subjektů. V některých školách je k dispozici schránka důvěry. Velmi důležitá je i práce s rodinou. Vzhledem k významnosti vlivu rodiny je toto působení zaměřené na podporu adekvátního fungování rodiny v co nejranějším období. V pozdějším věku mohou pomoc poskytovat výchovní poradci, pedagogicko-psychologické poradny či střediska výchovné péče. Pomoc rizikovým rodinám poskytují i sociální kurátoři. Škola sama má velmi málo možností, jak problematickou rodinu zásadním způsobem ovlivnit. Její pravomoc je omezena na poradenskou činnost. Zvýšenou pozornost přirozeně vyžadují žáci se slabým prospěchem a méně podnětným sociálním zázemím.

V čem školy očekávají pomoc?

- finanční příspěvek na vedení zájmových kroužků mimo svou vyučovací povinnost,
- finanční zabezpečení na rozšíření školní družiny,
- finance k zaplacení externích lektorů na besedy a přednášky pro žáky k jednotlivým patologickým jevům,
- další vzdělávání pedagogů (poskytnout škole finance k zaplacení takových vzdělávacích akcí, např. týmových akcí, včetně vzdělávání v oblasti práva směřem k řešení sociálně patologických jevů a schopnosti předávat žákům praktické informace z oblasti práva týkající se dané problematiky),
- finance na pořádání přednášek pro rodiče žáků,
- finance na technická řešení (kamerový systém).

3.1.6.4 Výskyt sociálně vyloučené lokality

Gabalova studie z roku 2015 identifikovala v území ORP Havlíčkův Brod 2 sociálně vyloučené lokality. V území SO ORP Havlíčkův Brod se nacházejí 2 sociálně vyloučené lokality, obě ve městě Havlíčkův Brod. Dle Gabalovy analýzy z roku 2015 bylo sociálně vyloučených obyvatel v těchto SVL 0 – 100 obyvatel. Jiné hodnoty vykazuje Krajská analýza z roku 2015, která byla zpracována externí firmou v rámci projektu „Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit v Kraji Vysočina“. Podle této analýzy se v území ORP Havlíčkův Brod nachází 5 sociálně vyloučených lokalit s počtem sociálně vyloučených obyvatel 100 – 200. Rozdíly ve výsledcích jednotlivých analýz jsou způsobeny především tím, že krajská analýza pracovala s odlišnou definicí SVL. Oproti Gabalově analýze se krajská zaměřovala na SVL obývané příslušníky romských komunit a také na zmapování menších lokalit (včetně ubytoven).

V ORP Havlíčkův Brod, ale i v celém Kraji Vysočina se sociální vyloučení týká především romské menšiny. Zastřešujícím dokumentem, který se tuto problematiku snaží řešit je Strategie integrace sociálně vyloučených lokalit v Kraji Vysočina na období 2012 – 2017. V tomto dokumentu jsou uvedené i jednotlivé výsledkové hodnoty z provedených analýz, které jsou zmíněné výše v textu.

Mateřské školy v ORP Havlíčkův Brod jsou pro většinu obyvatel SVL dostupné. Děti ze SVL však mateřské školy zpravidla nenavštěvují, protože jejich rodiče jsou většinou nezaměstnaní. Většina vzdělávacích aktivit pro děti v předškolním věku je řešena prostřednictvím nestátních neziskových organizací (NNO), a to zejména **sociálně aktivizačními službami pro rodiny s dětmi**. Dětem ze SVL tak umožňují rovnocenný vstup do prvních tříd ZŠ. Potom může následovat docházka do nízkoprahových zařízení pro děti a mládež, která jsou primárně určena pro sociálně vyloučené děti a mládež. Ze strany škol je zde spolupráce s NNO, ale i poptávka po terénních programech pro obyvatele SVL. Z hlediska základního vzdělávání je zde především problém s nezájmem a nízkou motivací žáků ze SVL a jejich rodičů k procesu vzdělávání.

Sociálně vyloučená lokalita ve městě Havlíčkův Brod

Podle Gabalovy analýzy z roku 2015 jsou na území obce 2 SVL, podle Strategie integrace sociálně vyloučených lokalit v Kraji Vysočina – aktualizace pro období 2016 až 2020 jsou 4 lokality (2 bytové domy a dvě ubytovny: Mírová a Vagonová kolonie a ubytovna Sport a Čechovka).

SVL č. 1

Lokalita: Mírová Ulice - Vysočany

Jedná se o patrový dům s 5-ti bytovými jednotkami. Dům „vlastní“ romská komunita.

Počet obyvatel celkem: 26

Počet Romů: 25

Počet obyvatel majority: 1

Počet dospělých: 18

Počet dětí 0-15: 8

Počet obyvatel se velmi rychle mění. Hlavním problémem je kvalita bydlení a sousedské vztahy.

SVL č. 2

Lokalita: Vagónová kolonie - ulice Reynkova

Jedná se o městské byty, ve kterých bydlí obyvatelé ohrožení sociálním vyloučením.

Počet obyvatel celkem: 40

Počet Romů: 15

Počet obyvatel majority: 25

Počet dospělých: 12

Počet mladistvých 15-18: 12

Počet dětí v lokalitě 0-15let: 16

Počet obyvatel zde se téměř nemění.

Ubytovna Sport

Ulice: Leděčská

Jedná se o ubytovnu, jejímž vlastníkem je TJ Jiskra Havlíčkův Brod. Počet obyvatel lokality je 23 (kapacita ubytovny je 63 osob).

Počet Romů: 10

Počet obyvatel majority: 13

Počet dospělých: 20

Počet dětí 0-15: 3

Počet obyvatel se rychle mění, problémem jsou mezilidské vztahy na ubytovně.

Ve městě se dále evidují další místa s koncentrací sociálně vyloučených osob, či osob ohrožených sociálním vyloučením. V těchto se však podle dostupných informací nevyskytují ani mladiství ani děti.

Ve městě nabízí svoje služby Oblastní charita Havlíčkův Brod. Charitní azylový dům poskytuje služby pro matky s dětmi, kapacita služby je celkem 20 osob – 6 matek a 14 dětí.

MŠ - děti ze slabých rodin, či rodin ze SVL mohou navštěvovat předškolní zařízení zdarma, pokud požádají o osvobození od platby podle vyhlášky MŠMT.

ZŠ – žáci ze sociálně slabých rodin, či ze SVL jsou běžně zapisováni do všech místních základních škol. Praxe je ale taková, že děti z tohoto prostředí po prvním roce docházky na žádost rodičů odchází do místní Základní školy a Praktické školy (pro rodiče snazší cesta, nemusí se tolik věnovat dětem při učení). Na MŠ i ZŠ působí asistenti pedagogů, požadavek na asistenta pedagoga k žákovi se sociálním znevýhodněním nebyl zaznamenán, asistenti jsou zatím přidělováni k žákům se zdravotním postižením. Ve městě je od roku 2010/11 při ZŠ Nuselská otevírána přípravná třída.

SŠ - v současné době není známo, že by na místních SŠ byli studenti ze SVL.

Žáci základních škol mohou v rámci volnočasových aktivit navštěvovat školní družinu, kroužky na školách, nebo školní klub (podle vyhlášky MŠMT mohou rodiče žáků za SVL požádat o osvobození od platby). Nabídka volnočasových aktivit ve městě je velká, ale není dětmi ze SVL využívána vzhledem k finančním problémům rodičů.

Svoje služby nabízí **Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež BAN!** zřízené Oblastní Charitou HB - Kapacita služby je 20 klientů. Služba je poskytována dětem a mládeži ve věku 8-20let a to osobě, kterou ohrožuje její situace nebo způsob života: dělá něco rizikového, pohybuje se v prostředí, které ji může negativně ovlivňovat, je v kontaktu s lidmi, kteří se chovají rizikově, má doma nepříznivé podmínky atd. Pomáhá dětem a mládeži trávit přemíru volného času neorganizovaně. Průměrná návštěvnost klubu je 7 dětí denně. V zařízení pracují 3 sociální pracovníci, počet přepočtených úvazků je 3,68. Otevřeno je každý pracovní den i v dopoledních hodinách. Klub vytváří zázemí, kam se mohou mladí lidé obrátit v situaci, se kterou si neví rady. Poskytuje mladým lidem prostor, kde mohou trávit čas a setkávat se s vrstevníky tam, kde pro všechny platí stejná pravidla. Poskytují mladým lidem podporu v těžkých situacích a připravují je na situace, které mohou v životě přijít a se kterými by mohli mít potíže. Prostřednictvím zkušeností z prostředí klubu se učí i jiné způsoby, jak nové situace zvládat a řešit. Okruhu osob, kterým je služba určena se snaží být co nejpřístupnější, je poskytována zdarma, může být využívána anonymně, do žádných aktivit nikoho nenutí, není třeba pravidelná docházka, bez souhlasu uživatelů se o nich nesdělují žádné informace.

Pracovnice OSPODu MěÚ Havlíčkův Brod využívají ke své práci Systém včasné intervence a spolupracují s Oblastní charitou, kdy využívají služeb klubu BAN! a Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi.

Na území města nabízejí svoje **registrované služby** tyto organizace:

Oblastní charita Havlíčkův Brod: Charitní domov pro matky s dětmi, Občanská poradna, Středisko rané péče, Centrum osobní asistence, Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (viz výše), Sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi (ambulantní i terénní forma, zaměřuje se především na vývoj nezaopatřeného dítěte, přičemž je důležitá spolupráce s celou rodinou, služby výchovné, vzdělávací a aktivizační. Na přepočtené úvazky celkem 4,07).

Fokus Vysočina Havlíčkův Brod:

Sociálně terapeutická dílna - cílová skupina jsou osoby s chronickým duševním onemocněním, okamžitá kapacita ambulantní formy poskytování služby je 8 klientů, počet přepočtených úvazků zaměstnanců - 11,06.

Tým podpory v zaměstnání - cílová skupina jsou osoby s chronickým duševním onemocněním a osoby se zdravotním postižením, kapacita ambulantní formy služby jsou 2 klienti, kapacita terénní formy služby jsou také 2 klienti. Počet přepočtených úvazků je 2,00.

Komunitní tým- sociální rehabilitace, cílovou skupinou jsou osoby s chronickým duševním onemocněním. Kapacita ambulantní formy je 8 klientů, kapacita terénní formy je 8 klientů, počet přepočtených úvazků je 8,00.

Chráněné bydlení - cílovou skupinou jsou osoby s duševním onemocněním, kapacita je 20 klientů, počet přepočtených úvazků je 4,50.

ÚSVIT: Chráněné bydlení - osoby s kombinovaným postižením, osoby s mentálním postižením, kapacita pobytové služby je 20 klientů, počet přepočtených úvazků 0,8.

Denní stacionář - osoby s kombinovaným postižením, osoby s mentálním postižením, kapacita ambulantní služby je 20 klientů, počet přepočtených úvazků je 8,65.

Centrum J.J.Pestalozziho: Dům na půl cesty - cílová skupina osoby do 26 let věku opouštějící školská zařízení pro výkon ústavní péče, kapacita pobytové formy je 8 klientů, počet přepočtených úvazků 2,62.

Kolpingovo dílo ČR – Spektrum: kontaktní a poradenské centrum v oblasti drogové problematiky, cílová skupina – osoby ohrožené závislostí, nebo závislé na návykových látkách, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách, osoby, které vedou rizikový způsob života a jsou tímto způsobem života ohroženy, kapacita ambulantní i terénní formy služby je 30 klientů, počet přepočtených úvazků 3,16.

AL PASO Vysočina: terénní programy, cílová skupina jsou osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy, pachatelé trestné činnosti, okamžitá kapacita terénní formy služby je 5 klientů, počet přepočtených úvazků 2,41.

Centrum pro zdravotně postižené kraje Vysočina: odborné sociální poradenství, cílová skupina jsou osoby se zdravotním postižením, rodiny s dětmi, senioři, počet přepočtených úvazků je 0,75.

Příspěvková organizace města Havlíčkův Brod – Sociální služby města Havlíčkova Brodu:

Domov pro seniory – kapacita služby je 98 klientů, počet přepočtených úvazků 41,57.

Denní stacionář – cílovou skupinou jsou osoby se sluchovým a zrakovým postižením, osoby s tělesným postižením, senioři. Kapacita ambulantní služby 20 klientů, počet přepočtených úvazků 4,25.

Pečovatelská služba – cílovou skupinou jsou osoby s chronickým onemocněním, osoby se zdravotním postižením, rodiny s dětmi, senioři, kapacita ambulantní formy služby jsou 2 klienti, kapacita terénní formy je 14 klientů. Počet přepočtených úvazků 19,32.

Odlehčovací služby – cílová skupina jsou osoby s tělesným postižením, senioři, kapacita služby je 5 klientů, počet přepočtených úvazků 2,18.

Domov se zvláštním režimem – cílovou skupinou jsou osoby s chronickým duševním onemocněním, Kapacita služby je 28 klientů, počet přepočtených úvazků 15,17.

Další neregistrované služby v sociální oblasti:

Sociální firma SemiTam - snaží se o vytvoření a udržení si pracovních míst pro lidi znevýhodněné na trhu práce. Cílovou skupinou jsou osoby se zdravotním postižením včetně mentálního handicapu, mládež a mladí dospělí ohrožení sociálně patologickými jevy nebo opouštějící ústavní zařízení, věková skupina 15-26 let, osoby opouštějící zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy a osoby opouštějící výkon trestu odnětí svobody, osoby se zkušeností se závislostí na návykových látkách.

Potravinová banka Vysočiny – posláním potravinové banky je pomáhat člověku, aby se mohl najíst v duchu sdílení, současně bojovat proti plýtvání.

Informační a poradenské centrum – Informační a poradenské centrum Vysočina vzniklo v roce 2005 jako součást projektu „Modelový program podpory sladování profesního a rodinného života – Kraj Vysočina“.

Senior Point – kontaktní místo pro volnočasové aktivity pro seniory.

Family Point - kontaktní místo pro volnočasové aktivity pro rodiny s dětmi.

3.1.7 Návaznost na dokončené základní vzdělávání (úzká provázanost s KAP)

Smyslem celého programového období je zlepšit přenos informací, příkladů dobré praxe a efektivnější využití finančních prostředků cílenými investicemi z více zdrojů do několika priorit. Na úrovni území SO ORP Havlíčkův Brod je zpracováván MAP (Místní akční plán rozvoje vzdělávání), který je zaměřen na oblast včasné péče, předškolního a základního vzdělávání, zájmové a neformální vzdělávání. Na úrovni Kraje Vysočina je zpracováván KAP (Krajský akční plán rozvoje vzdělávání), který je zaměřen na intervence směřující ke zkvalitnění řízení středních a vyšších odborných škol a zvýšení kvality ve vzdělávání ve středních a vyšších odborných školách. Povinné priority MAP a KAP se vzájemně nepřekrývají, ale v rámci tvorby KAP je několik tzv. průřezových priorit, které se vedle SŠ a VOŠ týkají také oblastí ZŠ, případně i MŠ. Konkrétně jde o priority:

- Rozvoj podnikavosti a iniciativy dětí a žáků;
- Rozvoj kompetencí dětí a žáků v polytechnickém vzdělávání (podpora zájmu, motivace a dovedností v oblasti vědy, technologií, inženýringu a matematiky „STEM“, což zahrnuje i EVVO (environmentální vzdělávání, výchova a osvěta);
- Kariérové poradenství v základních školách.

V rámci volitelných témat KAP lze zvolit pro SŠ další priority (např. matematická gramotnost), které již mohou být shodné s prioritami MAP, které jsou ovšem určeny pro ZŠ nebo MŠ.

Základem MAP a společným jmenovatelem s KAP jsou potřeby škol a plány aktivit škol. Aby na sebe plánované aktivity pokud možno obsahově navazovaly, je důležitý včasný přenos informací o tom, co se kde připravuje. Pro tyto účely je vždy jeden člen realizačního týmu KAP zároveň členem řídicího výboru MAP. Tím by měl být zajištěn potřebný přenos informací mezi KAP a MAP na území Kraje Vysočina. A proto je potřeba tyto dva systémy provázat a vhodným způsobem na sebe napojit tak, aby byly v souladu.

V území SO ORP Havlíčkův Brod se také nacházejí školská zařízení umožňující střední a vyšší odborné vzdělávání; tyto střední školy a učiliště a vyšší odborná škola jsou soustředěny pouze v Havlíčkově Brodě. V Havlíčkově Brodě se tedy nachází:

- Gymnázium Havlíčkův Brod
- Střední průmyslová škola stavební akademika Stanislava Bechyně, Havlíčkův Brod, Jihlavská 628
- Obchodní akademie a Hotelová škola Havlíčkův Brod
- Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická Havlíčkův Brod

- Základní škola a Praktická škola, U Trojice 2104, Havlíčkův Brod

Studenti mají na výběr studium nejrůznějších oborů a zaměření. Mohou si zvolit tříleté střední vzdělání nematuritní či čtyřleté střední vzdělání maturitní. Střední školy a poskytované obory (jak střední školy s maturitou, tak výuční obory), jsou nastaveny dobře a nabídka oborů vzdělávání je široká. Možnost dalšího vzdělání nabízí studentům jedna zdravotnická vyšší odborná škola, která absolventům středních škol nabízí možnost dalšího zvyšování kvalifikace.

Absolventi těchto středních škol a vyšší odborné školy mají v území ORP Havlíčkův Brod šanci najít zaměstnání – především vzhledem k tomu, že se v území ORP nachází množství významných stavebních firem, hotelů, obchodních společností, ale i nemocnice v Havlíčkově Brodě.

Základní legislativa týkající se školství

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů vymezuje kompetence a úkoly jednotlivých orgánů ve školství, a to jak orgánů samosprávy, tak i orgánů vykonávajících státní správu
- Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, upravuje předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků, jejich pracovní dobu, další vzdělávání a kariérní systém. Vztahuje se na pedagogické pracovníky škol a školských zařízení, které jsou zapsány do rejstříku škol a školských zařízení a na pedagogické pracovníky v zařízeních sociálních služeb.
- Vyhlášky ke školskému zákonu
- Ostatní vyhlášky
- Vyhlášky k zákonu o pedagogických pracovnících

- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů územních samosprávných celků, jimiž jsou obce a kraje a stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky územních samosprávných celků. Upravuje také zřizování nebo zakládání právnických osob územních samosprávných celků. Ustanoveními tohoto zákona se řídí také hospodaření dobrovolných svazků obcí, pokud tento zákon nestanoví jinak, a zřizování příspěvkových organizací v oblasti školství svazkem obcí.
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), vymezuje uspořádání a rozsah finanční kontroly vykonávané mezi orgány veřejné správy, mezi orgány veřejné správy a žadateli nebo příjemci veřejné finanční podpory a uvnitř orgánů veřejné správy. Stanoví předmět, hlavní cíle a zásady finanční kontroly vykonávané podle tohoto zákona a podle zvláštních právních předpisů, pokud tak tyto předpisy stanoví.
- Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, v platném znění, upravuje výkon státní kontroly v České republice.
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, stanoví v souladu s právem Evropské unie rozsah a způsob vedení účetnictví, požadavky na jeho průkaznost a podmínky předávání účetních záznamů pro potřeby státu
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů upravuje rozpočtové určení daně z přidané hodnoty, daní spotřebních, daní z příjmů, daně z nemovitostí a daně silniční.

3.2 Specifická část analýzy

3.2.1 Témata MAP v řešeném území (Uplatnění klíčových témat dle metodiky MAP v řešeném území - jak se v dokumentu uplatňují a kde)

Témata MAP vycházejí z metodiky vydané pro potřeby MAP a jsou upravena dle konkrétních specifik řešeného území. Cílem místního akčního plánování (MAP) je podpora rozvoje potenciálu a osobnosti každého dítěte i žáka ve věku do 15 let. Hlavní důraz je pak kladen na podporu dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem. V souladu s metodikou je projekt MAP zaměřen na tři povinná (hlavní) opatření a na doporučená opatření MAP. MAP se dotýká i průřezových a volitelných opatření MAP.

Povinná opatření MAP:

- 1) Předškolní vzdělávání a péče: dostupnost – inkluze – kvalita.
- 2) Čtenářská a matematická gramotnost v základním vzdělávání.
- 3) Inkluzivní vzdělávání a podpora dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem.

Doporučená opatření MAP:

- 1) Rozvoj podnikavosti a iniciativy dětí a žáků.
- 2) Rozvoj kompetencí dětí a žáků v polytechnickém vzdělávání (podpora zájmu, motivace a dovedností v oblasti vědy, technologií, inženýringu a matematiky „STEM“, což zahrnuje i EVVO).
- 3) Kariérové poradenství v základních školách.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

3.2.1.1 Souhrnná SWOT analýza z analytické části MAP – vymezení klíčových problémů a problémových oblastí

SWOT analýza slouží k identifikaci silných a slabých stránek daného území (vnitřní vlivy z hlediska území), příležitostí a rizik (vnější vlivy z hlediska území). Na základě SWOT analýzy je komplexně vyhodnocena situace na území SO ORP Havlíčkův Brod. Daná SWOT analýza vymezuje jednotlivé klíčové problémy a problémové oblasti vyplývající z Analytické části MAP.

Tabulka 47: SWOT analýza z analytické části MAP

Silné stránky:	Slabé stránky:
- Výhodná dostupnost a poloha ORP v ČR	- Pokles počtu obyvatel ve věkové skupině 15 – 64 let a 65+
- Zvyšující se počet narozených dětí a počet obyvatel ve věku 0 - 14 let	- Zvyšující se index stárí za posledních 10 let
- Autobusové dopravní spojení v každé obci	- Nezaměstnanost a odliv kvalifikované pracovní síly
- Vzdělanostní struktura obyvatel na poměrně vysoké úrovni	- Absence vzdělávacích zařízení pro děti mladších 3 let
- Etablovaná síť škol předškolního a primárního vzdělávání v ORP	- Nerovnoměrné zastoupení a naplněnost MŠ
- Dostupnost MŠ, ZŠ, ZUŠ, SVČ, neformálního a zájmového vzdělávání	- Nedostatečná kapacita MŠ
- Rozvinutá vzdělanostní infrastruktura ve městech ORP Havlíčkův Brod	- Ekonomická náročnost některých školských budov
- Existence Praktické školy a Speciálně pedagogického centra v Havlíčkově Brodě	- Špatný a nevyhovující technický stav MŠ a ZŠ
- Dostupnost speciálních tříd a praktické třídy na školách	- Špatný a nevyhovující technický stav školních jídelen včetně kuchyní
- Návaznost na další (sekundární) vzdělávání v ORP Havlíčkův Brod	- Špatný technický stav a nedostatečné vybavení školních družin a školních klubů
- Uspokojivá síť a úroveň mateřských a základních škol	- Nedostatek speciálních tříd pro děti v MŠ
- Mateřské školy přijímají děti od 2 let	- Nízké zastoupení úplných ZŠ v ORP Havlíčkův Brod
- Dostatečná kapacita základních škol	- Nízké zastoupení sportovních a herních hřišť a tělocvičen u MŠ a ZŠ

- Dostatečný počet a kapacita stravovacích zařízení při školách	- Nedostatečný počet přípravných tříd
- Existence sociálních a dalších služeb zaměřených na děti, mládež a rodiče	- Úbytek žáků na 2. stupni ZŠ
- Zvyšující se počet kvalifikovaných pedagogů a asistentů pedagogů na školách	- Nedostatečný počet asistentů pedagoga na dítě při ZŠ (školních psychologů a speciálních pedagogů)
- Dostatečná aprobovanost pedagogů	- Nedostačující kapacita školních družin
- Vysoký podíl dětí navštěvujících před zahájením školní docházky mateřské školy	- Nevýhovující vybavení v ZUŠ
- Existence malotřídních základních škol v ORP a individuální přístup k dětem	- Nedostatečná dostupnost (nabídka) zájmových kroužků v obcích vs. největší nabídka zájmových kroužků (mimoškolních aktivit) ve městě Havlíčkův Brod
- Investiční akce škol do obnov a rekonstrukcí, včetně čerpání finančních prostředků z EU	- Špatná intenzita a návaznost dopravních spojů v menších obcích
- Optimální počet školních družin a školních klubů v základních školách	- Sociálně vyloučená lokalita ve městě Havlíčkův Brod
- Vybavenost ZŠ a MŠ hřištěm a herními prvky, školními zahradami a tělocvičnami (možnost využívat obecní hřiště a prostory)	- Zvyšující se počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- Existence ZUŠ, pestrých vzdělávacích kroužků v území ORP Havlíčkův Brod	- Nízké znalosti cizích jazyků učitelů na školách
- Dostatečná síť neformálního a zájmového vzdělávání v ORP s fungující výměnou zkušeností	- Nástup dětí do MŠ nelze uskutečnit v průběhu roku (zápis dětí do MŠ pouze na celý školní rok)
Příležitosti:	Hrozby:
- Řešení kapacitních problémů MŠ, ZŠ a ŠD, včetně vazby na sportoviště/tělocvičny či vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	- Neschopnost zajistit dostatečné kapacity škol předškolního a základního vzdělávání s negativními dopady na kvalitu vzdělávacího procesu
- Rozšiřování nabídky celoživotního učení v ORP Havlíčkův Brod, včetně vazby na potřeby trhu práce	- Zánik MŠ a ZŠ v obcích vlivem snižujícího se počtu dětí a žáků
- Využívání dotací (financování energetických úspor fondů EU, využití fondů EU a dotací pro zlepšení kvality výuky)	- Zánik malotřídních škol na malých obcích
- Budování odborných učeben (celkové zkvalitnění vybavenosti a technického stavu škol)	- Nízká motivace žáků základních a praktických škol ke vzdělávání
- Přítomnost iniciativních a kreativních učitelů	- Přejít dětí z neúplných základních škol do úplných základních škol
- Rozvoj venkovských (komunitních) škol v obcích pro zachování tradic a řemesel	- Zvyšování hrozeb sociálního vyloučení ohrožených skupin osob v kontextu jejich zvyšujícího se počtu, zvyšování hrozeb výskytu sociálně nežádoucích jevů ve vazbě na rostoucí hrozby sociálního vyloučení a neúčinnosti realizovaných intervencí

- Využití komplexních strategií vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a nadaných žáků	- Zhoršení financování školství a obcí, i přes finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu (RUD), obce musí doplácet na běžné výdaje ze svého malého rozpočtu
- Prevence sociálního vyloučení a předcházení výskytu sociálně nežádoucích jevů na bázi široké nabídky neformálního vzdělávání	- Vyšší počet dětí s handicapem a dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a na to navazující počet učitelů a asistentů pedagogů, kteří budou s dětmi a žáky pracovat
- Seznamování dětí s cizím jazykem v mateřské škole (nejen na soukromých MŠ)	- Zvyšující se počet dětí do přípravných tříd
- Zvýšení kvality pedagogů a výuky prostřednictvím školení, vzdělávacích kurzů a zahraničních vzdělávacích pobytů	- Zvyšující se počet dětí a žáků do speciálních tříd
- Spolupráce škol a výměna zkušeností mezi nimi	- Předpisy, norma, hygiena (přísné hygienické normy)
- Větší propojenost rodičů a škol	- Rušení spojů v dopravě (doprava dětí a žáků)

Zdroj: vlastní zpracování, podklady z analytické části MAP

Vzhledem k počtu obcí (celkem 56) nelze jednoznačně stanovit dílčí části SWOT analýz, především silné a slabé stránky. SWOT analýza předškolního a základního vzdělávání vznikla na základě analýz této oblasti, ale i při diskuzích na proběhlých setkáních s představiteli škol a školských zařízení, ale i samotných učitelů a žáků z území SO ORP Havlíčkův Brod, na kterých se představila současná situace této oblasti.

V území SO ORP Havlíčkův Brod se nachází celkem 30 mateřských škol, 27 základních škol, 3 základní umělecké školy a 1 praktická škola. Jejich rozmístění v ORP Havlíčkův Brod je průměrné, jejich úroveň je však uspokojivá. Předností mateřských škol a především základních škol zřizovaných obcemi je vzdělávání dětí či žáků v malém kolektivu, čímž je zajištěn lepší individuální přístup – především v případě malotřídních základních škol, kde se žáci mohou učit více sociálním dovednostem. Není zde tolik problémů v chování, skupiny jsou menší, učitel se jim tak může více individuálně věnovat. Proto je vhodné stavět na základních školách a mateřských školách rodinného typu, kde je menší počet dětí či žáků.

Z celkového počtu mateřských a základních škol se značná část těchto zařízení nachází ve městě Havlíčkův Brod, které svoji občanskou vybaveností zaobírá i prvenství v nabídce mimoškolních aktivit, zájmových kroužků apod. (např. AZ CENTRUM Havlíčkův Brod, 2 ZUŠ). Avšak některé základní školy či mateřské školy nabízejí pro své děti a žáky také zájmové kroužky (či nepovinné předměty), jejichž kapacita odpovídá poptávce v daném školním roce, kdy rodiče na začátku školního roku přihlašují své děti do jednotlivých kroužků. V menších obcích je ale naopak problém se zabezpečením kroužků pro děti včetně dopravy dětí na kroužky a z kroužků (zejména v případě obcí nenacházejících se u hlavních silnic).

Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami se ve městě Havlíčkův Brod nachází Základní škola a Praktická škola, U Trojice a speciálně pedagogické centrum. Vzdělávání a péči o tyto žáky ve městě poskytuje také Základní škola Havlíčkův Brod, Konečná. V některých dalších základních školách zřízených obcí, je těmto žákům poskytována také individuální péče a jsou vyučováni podle individuálních učebních plánů.

Silnými stránkami v území ORP Havlíčkův Brod jsou především dostatečné kapacity základních škol, dostatek kvalifikovaných učitelů, dostatečná kapacita u školních stravovacích zařízení a zatím velice dostačující síť malotřídních venkovských škol. Slabými stránkami je především nedostatečná kapacita školních družin a školních klubů a nedostatečná kapacita značného počtu mateřských škol v ORP Havlíčkův Brod. Mezi velmi slabé stránky patří špatný technický stav mateřských a základních škol včetně jejich zastaralého vybavení. Významnou slabou stránkou v území je nedostatečná intenzita dopravních spojů pro děti a žáky dojíždějících do škol (především v odpoledních hodinách, kdy se děti vrací domů z různých kroužků). Mezi slabé stránky patří i aprobovanost pedagogů, malé množství asistentů pedagogů a nedostatečný počet především přípravných, ale i speciálních tříd (vzhledem k faktu, že se v Havlíčkově Brodě vyskytuje sociálně vyloučená lokalita).

Pro území bude velkou příležitostí možné žádání o dotace a podporu z EU a dalších dostupných fondů a tím i možné pořízení moderních pomůcek. Jistý problém ale představuje vysoká administrativní náročnost žádání o dotace a také vyplácení peněz až po realizaci dotovaného projektu. Tyto faktory negativně ovlivňují smýšlení o evropských dotacích a mnoho ředitelů škol odrazují od podávání žádostí. Stálou hrozbou je v území ORP Havlíčkův Brod rušení mateřských a malotřídních základních škol v malých obcích.

Zaměstnancům ve školství neustále komplikuje jejich práci měnící se legislativa, se kterou se většinou nestihnou ani seznámit. Významně by prospěla ustálená legislativa, díky které by pedagogové a vedení školy neztráceli tolik času se studováním nové legislativy, ale mohli se věnovat aktivnímu rozvoji školy.

Dle dlouhodobých prognóz demografického vývoje ČR a Kraje Vysočina lze očekávat spíše snižování počtu narozených dětí, tudíž i snížený počet dětí v mateřských školách. Demografický vývoj, znatelný především v oblasti předškolního vzdělávání, ovlivní i oblast základního vzdělávání. Riziko snižujícího se počtu žáků může zapříčinit rušení základních škol a mateřských škol v menších obcích.

Vymezení klíčových problémů

- Nesystémovost a nestabilita školství
- Nízké finanční ohodnocení v oblasti vzdělávání
- Nízká motivace rodičů
- Nezájem dětí
- Nedostatek lektorů
- Odchod „nadaných“ žáků na víceletá gymnázia
- Nestabilní prostředí

- Vysoká administrativní zátěž
- Nedostatečná provázanost 1. a 2. stupně
- Nedostatečná informovanost pedagogů o nových metodách
- Nedostatek financí ve školách
- Vztahy na pracovišti
- Nedostatečná nabídka na malých obcích (volnočasové aktivity)
- Dopravní dostupnost
- Nízká motivace pedagogů
- Sociálně vyloučená lokalita

3.2.2 Analýza rizik a další potřebné analýzy

Analýza slouží k definování jednotlivých cílových skupin (dotčených či zainteresovaných), zjištění jejich předpokládaných očekávání a k definování rizik spojených s těmito skupinami a s jejich očekáváním. Dále pak slouží k nalezení vhodného způsobu komunikace a nalezení případných opatření k minimalizaci rizik při zapojení těchto cílových skupin.

Tabulka 48: Analýza dotčených skupin v oblasti vzdělávání v řešeném území – jejich zapojení, způsob spolupráce a komunikace, apod.

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Zřizovatelé (Představitelé obce, které mají ZŠ, MŠ)	- uspokojení požadavků vlastních občanů - uspokojení požadavků spádových obcí - zachování MŠ a ZŠ v obci - dostatečná kapacita - finanční prostředky na provoz - nízká energetická a nákladová náročnost budov - kvalitní učitelé - více kroužků	- odliv dětí z malých škol - hrozba uzavření MŠ, ZŠ - nedostatek finančních zdrojů - špatná dopravní obslužnost v blízkosti obce - stále se měnící legislativa	- setkávání škol a zřizovatelů - společné jednání spádových obcí a zajištění dopravní obslužnosti - společné investice do škol - společné veřejné diskuse ředitelů škol, zástupců škol a představitelů obcí - aktivní účast v dotačních programech na školy - zprávy o dění v ZŠ či MŠ na webových stránkách - zřizovatele, výroční zprávy, informace o dění v zařízení	- spolupráce obcí (např. pro udržení školy rozdělení I. a II. stupně mezi obcemi, které mají zřízenou školu), ale i v případě dopravních spojů - využití budov i mimo výuku (výtvarné kroužky, využití tělocvičny) - získávání finančních prostředků u sponzorů - komunikace spolupracujících obcí s odborníky v oblasti vzdělávání a zajištění standardů vybavení pro školy (interaktivní pomůcky, pomůcky podporující rozvoj dítěte) - pravidelné sledování základních hygienických norem a stavu budov

Představitelé obce, kde škola ZŠ nebo MŠ není	- zajistit pro své občany předškolní výchovu a základní školství - zajistit spojení do škol - snaha podílet se na životě sousední ZŠ či MŠ do které dojíždí děti z obce - informovat veřejnost o dění ve spádové škole/školce, místa ve škole/školce pro své občany	- nezajištění dopravní obslužnosti - rodina zajistí školu např. v místě zaměstnání rodičů - neochota spolufinancování či příspěvku na žáka - nedostatečná kapacita ZŠ a MŠ - nedostatek finančních zdrojů obce na spolupodílení se vybavení ve škole	- jednání mezi obcemi - společná jednání zřizovatelů a spádových obcí - webové stránky obcí a školních zařízení - spolupráce obcí v sousedství, případně pomoc ORP či kraje	- dohoda o spolufinancování mezi obcí, která je zřizovatelem a obcí, která tuto ZŠ či MŠ využívá pro děti z obce - vzájemná pomoc a podpora mezi obcemi a partnery (př. MAS, ORP)
Pedagogové a další zaměstnanci	- dobré zázemí pedagogů (dostatečná vybavenost škol, učeben) - platové ohodnocení a motivace pedagogů - podpora dalšího vzdělávání pedagogů (semináře, školení apod.) - zvladatelní žáci, spolupráce žáků a jejich ochota učit se novým věcem	- nízké finanční ohodnocení pedagogů - rizika spojené s přetížeností a přílišnou administrativou - problémové děti ve třídách, nedostatečné vybavení učeben - vysoká náročnost na kvalifikace učitelů a neustálé vzdělávání se - neustále se měnící legislativa - zvyšující se důraz na práva dětí a jejich ochranu	- komunikace mezi zaměstnanci školních zařízení a mezi pedagogy a rodiči - společná setkávání pedagogů, zaměstnanců a vedení školy - komunikace učitelů s žáky v hodinách	- podpora pedagogů v dalším vzdělávání - spolupráce mezi pedagogy a rodiči (pravidelné setkávání) - výměny zkušeností pro pedagogy v jiných školách a v zahraničních státech - aktivní komunikace školy a obce - motivace učitelů k aktivitě - motivace nepedagogických zaměstnanců k vytváření prostředí pro kvalitní výuku a aktivity
Rodiče dětí a žáků (rodiče, kteří mají děti v MŠ, ZŠ)	- kvalitní výuka - kvalitní vybavenost školy - kvalifikovaní učitelé - dostatečná kapacita školní družiny a školního klubu - dostatečná vybavenost školní kuchyně a dostatečná kapacita školní jídelny - dostatečné zázemí pro sportovní vyžití - dostupnost zájmových kroužků - vzdálenost a bezpečnost docházky - dostatek dopravních spojů do škol - dobrá komunikace	- značný úbytek dětí v malých školách - možné zavření školy - přehnané požadavky rodičů na děti (případně na učitele) - nedostatečná či žádná spolupráce rodičů a školy - obavy rodičů z nových výukových metod ve školách a mateřských školách - málo zájmových kroužků	- třídní schůzky - setkávání rodičů s vedením školy, obcí - aktuální informace na webových stránkách školských zařízení	- spolupráce rodičů se ZŠ, MŠ a obcí od samotného začátku - pracovní skupiny rodičů při škole - zapojení rodičů do školních aktivit
Rodiče dětí a žáků (kteří mají zájem o MŠ, ZŠ)	- kvalitní výuka - kvalitní vybavenost školy - kvalifikovaní učitelé - příjemné prostředí ve škole - dostatečná kapacita pro umístění jejich dítěte (především v MŠ) - možnost zájmových kroužků	- nespolupráce rodičů s pedagogy - nepochopení interaktivní metody výuky - zvýšené požadavky rodičů na MŠ a ZŠ	- webové stránky škol - nástěnky ve školních zařízeních - schůzky rodičů a pedagogů - dny otevřených dveří MŠ a ZŠ	- spolupráce rodičů se ZŠ, MŠ a obcí - zájem rodičů podílet se na činnosti MŠ a ZŠ - zapojovat se do jejich aktivit - nabídka kroužků a volnočasových aktivit

	- dostupnost z místa bydliště (dostatek dopravních spojů do škol) - dostatečná kapacita školních družin a školních klubů - individuální výuka - zajištění bezpečnosti v MŠ, ZŠ			
Děti v MŠ a žáci v ZŠ	- příjemné prostředí a dobrý kolektiv - zajímavé aktivity (především celodenní v MŠ) a zájmové kroužky - kvalitní výuka - dostatečné a moderní vybavení školy - kvalitní pedagogové - větší zapojení dětí do výuky a zapojení jejich vlastní kreativity do výuky - kvalitní příprava pro SŠ - kvalitní výukové pomůcky a učebnice	- zvyšující se zájem o MŠ - postupný nárůst dětí mladších 3 let - málo individuální přístup - špatné začlenění dítěte či žáka do kolektivu ve třídě - šikana, úrazy - nezájem rodičů - finanční náročnost výletů, exkurzí apod.	- komunikace pedagogů s dětmi a žáky - komunikace pedagogů a rodičů - školní časopis - schránka důvěry - výchovný poradce	- získávání finančních prostředků na modernizaci a zvýšení kapacit (především v MŠ) - na častější schůzky v ZŠ s rodiči dětí - dny otevřených dveří na školách - získávání finančních prostředků na kvalitní moderní pomůcky a tím spojené zvýšení kvality celé školy - založení žákovského parlamentu (komunikace mezi třídami, vedením školy a učiteli, mezi jinými školami)
Partneři škol (sponzoři, sdružení rodičů, NNO,...)	- kvalitní vzdělávání - nabídka mimoškolních aktivit - vymýšlet nové aktivity vůči škole - vést žáky k tradičním řemeslům a prezentovat jejich výtvořky - pořádat společné výstavy - pořádat kulturní a sportovní akce - zviditelnění svého jména	- nezájem - nečinnost - odchod sponzorů - nedostatečné finanční prostředky - neochota školy podílet se na více aktivitách než je běžné	- pravidelná setkávání všech subjektů - oslovování dle potřeby	- vytváření dlouhodobých vztahů s partnery škol - vytváření dobrého jména školy - motivace široké veřejnosti pro spolupráci se školou - zajištění publicity partnerů
Kraj a ostatní zřizovatelé	- dobré fungování a kvalita školy - moderní vybavení školy - mimoškolní aktivity - udržení školy v provozu a v dobrém technickém stavu - získávání potenciálních žáků - spolupráce s ostatními školami - MŠ a ZŠ ve spádové blízkosti - dostatek dopravních spojů - získávání finančních prostředků (dotace, příspěvky)	- nedostatek finančních zdrojů - úbytek sponzorů - neustálé změny legislativy	- jednání s ostatními školami - společná jednání zřizovatelů - společné projekty spolupráce s prospěchem na žáky	- podpora od rodičů žáků - motivace pro spolupráci - inspirace dobrými příklady praxe - zapojení obce - veřejná podpora zřizovateli
Stát	- zajištění kvalitního vzdělávání - funkční koncepce vzdělávání - existence odpovídajícího právního prostředí	- nevhodné změny v legislativě - lobbying - chybějící finanční prostředky	- komunikace mezi krajem, zřizovatelem a odbory školství - sbírky zákonů - webové stránky	- podpora zkvalitnění vzdělávání - informování o potřebách obcí, upozorňování na negativní dopady změn

	- dodržování zákonů a nařízení		- standardní komunikační kanály	
--	--------------------------------	--	---------------------------------	--

Zdroj: vlastní zpracování

Analýza cílových skupin mapuje očekávání, možná rizika a možné způsoby komunikace s jednotlivými skupinami. Zároveň se snaží nastínit základní možná opatření, která mohou přispět k eliminaci identifikovaných rizik. Analýza vychází z obecných a všeobecně známých skutečností, ale částečně zohledňuje i specifika v území ORP Havlíčkův Brod.

Dotčené skupiny v rámci analýzy rizik jsou:

- rodiče, žáci v ZŠ, děti v MŠ
- pedagogové a zaměstnanci škol
- představitelé obcí jakožto zřizovatelé

Veškerá očekávání ze strany rodičů a žáků jsou na kvalitní výchovu, kvalitní výuku, kvalifikované pedagogy a zájmové kroužky v rámci školy či školní družiny a na dostatečné zajištění dopravních spojů do škol, ale i zajištění bezpečnosti ve školách. Nejideálnější je při rodičovské dovolené mateřská škola přímo v místě bydliště, ale při dojíždění některých rodičů za prací do měst či jiné obce, využívají potom jejich děti základní školy tam, i když jim jejich obce také tuto možnost nabízejí. Některým rodičům vyhovuje malá škola, kde se jejich dětem můžou individuálně věnovat, ostatní mají raději školy ve městech s milnou představou, že jejich dětem jediné tam mohou nabídnout kvalitnější vzdělání. Pokud tato očekávání nebudou naplněna, předpokládá se, že mohou nejčastěji nastat tato rizika:

- Odliv dětí převážně z malých obcí a s tím i spojené riziko uzavření škol
- Špatné zapojení žáka / dítěte do kolektivu
- Šikana ve školách

Pro uspokojení nároků této dotčené skupiny je třeba spolupráce mezi rodiči a mateřskou či základní školou. Spolupracovat by měli i zřizovatelé, v našem případě obce, které by měly s vedením škol dostatečně informovat občany o předškolním a základním vzdělávání. Např. na webových stránkách obce by měl být minimálně odkaz na jejich mateřskou či základní školu, kde budou aktuální informace o dané škole, shrnuta všechna specifika daného zařízení, výhody vzdělávání právě v jejich zařízení, dosažené výsledky, aktuální výroční zprávy, chystané akce, diskuzní fórum apod.

Do blízké cílové skupiny patří i skupina pedagogů, která chce mít dobré pracovní podmínky, kvalitní platové ohodnocení, dobré zázemí, možnost dalšího vzdělávání. V neposlední řadě i dostatečné vybavení učeben a kvalitní a hlavně moderní pomůcky pro výuku, např. interaktivní tabule.

Rizika spojená s touto skupinou jsou hlavně v otázkách finančního ohodnocení, nemoderního vybavení a problémových dětí ve třídách.

Je třeba, aby vedení (zřizovatelé) více inspirovali své učitele, navázali s nimi větší komunikaci, a to nejen s nimi, ale i s dalšími svými zaměstnanci. Dále je nezbytné pravidelné setkávání mezi pedagogy a rodiči, což napomůže předejít negativnímu dopadu např. při nezvladatelnosti dětí, žáků apod.

Představitelé obcí jakožto zřizovatelé mateřských a základních škol očekávají

- zachování škol
- dostatek finančních prostředků

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Tato dotčená skupina se snaží uspokojit požadavky vlastních občanů a nejen jich (spádové obce a další). Ze svých malých rozpočtů se snaží udržet školu v provozu, což jim někdy komplikují negativní změny legislativy např. striktní hygienické normy. Ač zřizovatelé mateřských škol a základních škol dostávají od státu finanční prostředky, jak na své děti a žáky, tak i na mzdy, v každém případě musejí na provoz svých zařízení doplácet nemalou částkou ze svých nízkých rozpočtů.

Mezi rizika této skupiny se hlavně řadí odliv dětí z malých škol, nespokojenost s výukou, odcházení pedagogů z finančních důvodů, neochota spolufinancování či výše příspěvku na žáka ze strany obcí, které nemají vlastní školní zařízení, ale požadují zajištění školní docházky pro děti v sousedních obcích.

V rámci celé analýzy rizik dotčených skupin je největší hrozbou špatná komunikace. Nejen v případě rodičů a školského zařízení, ale i žáků či zřizovatelů. Jako vhodná opatření se jeví více aktuálních informací zveřejňovat na webových stránkách škol či zřizovatelů, více osobních konzultací mezi žáky a vyučujícími, ale i s rodiči.

Analýza rizik v oblasti vzdělávání v řešeném území - registr rizik oblastí předškolního a základního vzdělávání správního obvodu

Definice rizika je převzata z Metodiky přípravy veřejných strategií: Riziko je nebezpečí vzniku události, která může negativně ovlivnit dosažení stanovených cílů. Jedná se o budoucí událost, která má náhodnou povahu (tj. může, ale nemusí nastat a mít negativní dopad) a není ani nemožná, ani jistá. Riziko spojujeme s negativními vlivy, nepříznivými dopady a ztrátami a chápeme jej jako synonymum nebezpečí, hrozby, úskalí a nejistoty. Protipólem rizika je příležitost, která je spojována s příznivými vlivy a dopady.

Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie. Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) se hodnotí na škále 1 až 5: hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Významnost rizika je součinem pravděpodobnosti a dopadu. Hodnota významnosti se pohybuje mezi hodnotou 1 a 25. Vlastníci jednotlivých rizik jsou osoby odpovědné za řízení a monitorování daného rizika (průběžné přehodnocování významnosti rizik a identifikace reálného výskytu dané rizikové události).

Tabulka 49: Analýza rizik v oblasti vzdělávání v řešeném území

Č.	Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
			Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	$V = P \cdot D$		
1.	Finanční riziko	Nedostatek financí na běžný provoz a opravy	4	5	20	- využití fondů EU - změna či zefektivnění energetického managementu - vytváření vlastních (drobných) podnikatelských aktivit (prodej výrobků dětí z kroužků, výtvarných či řemeslných dílen apod.)	Obec zřizující ZŠ, MŠ
		Nedostatek financí na investice a vybavení	4	4	16	- vytvoření finanční rezervy - využití fondů EU (např. zateplení budov) - spolupráce obcí zřizujících školy s podnikatelským sektorem	Obec zřizující ZŠ, MŠ
		Nedostatek financí na platy	3	4	12	- aktivní odborové organizace - šetření a důsledná a spravedlivá dislokace finančních prostředků na ministerstvu školství	Stát
		Nedostatek financí pro školení personálu	3	3	9	- vytvoření finanční rezervy	Obec zřizující ZŠ, MŠ
		Nedostatečné využívání finančních prostředků z EU	3	3	9	- zaškolení konkrétního pracovníka, který by se dané problematice věnoval (výškolen v podávání žádostí na fondy kraje, ministerstev) - např. i pro více škol	Konkrétní ZŠ, MŠ, ZUŠ
		Finanční náročnost školních psychologů, ale i osobních asistentů pro handicapované děti ve školách	4	5	20	- spolupráce obcí s katedrami speciální a sociální pedagogiky vysokých škol, jejichž studenti by mohli v rámci praxe zastávat tyto posty za nižší honorář, nebo žádný (v rámci praxe)	Obec zřizující ZŠ, MŠ
		Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím (např. zpřísnění hygienických předpisů)	5	5	25	- upozornění na dopady změn legislativy - benevolence k vydávání výjimek - konzultace chystaných legislativních norem a změn s odpovědnými zaměstnanci ministerstva školství	Obce daného území

Č.	Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
			Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	$V = P \cdot D$		
2.	Právní riziko	Neustále se měnící legislativa	5	5	25	- konzultace chystaných legislativních norem a změn s odpovědnými zaměstnanci ministerstva školství	Konkrétní ZŠ, MŠ, ZUŠ, ŠK, ŠD
		Reformy, které zhorší podmínky pro kvalitní výuku	4	5	20	- upozornění na dopady změn legislativy - konzultace chystaných legislativních norem a změn s odpovědnými zaměstnanci ministerstva školství	Obce daného území
3.	Technické riziko	Špatný technický stav budov ZŠ, MŠ	3	5	15	- vytvoření finanční rezervy - využití fondů EU (např. zateplení budov) - spolupráce škol s místními řemeslníky či stavebními podnikateli, nabídka umístění reklamy či oprava jako sponzorský dar	Obec zřizující ZŠ, MŠ
		Zastaralé či nevyhovující vybavení	3	5	15	- využití fondů EU - upozornění státu na nenaplňování ustanovení zákona ve věci přispívání na učební pomůcky a vybavení - Získávání mecenášů z řad velkých firem či podnikatelů v regionu či spolupráce s VŠ, které by ve školách testovaly nové technické pomůcky	Obec zřizující ZŠ, MŠ
		Nedostatečná kapacita učeben	2	4	8	- využití fondů EU	Obec zřizující ZŠ, MŠ
		Nedostatečná kapacita školních družin	2	5	10	- využití fondů EU	Obec zřizující ZŠ, MŠ
		Bezbariérový přístup do škol	3	3	9	- spolupráce obcí a škol s neziskovými organizacemi na vytváření společných projektů, s nimiž by bylo snáze dosáhnout na dotace z EU	Obec zřizující ZŠ, MŠ
		Nedostatečné hygienické podmínky (dle striktních hygienických předpisů)	3	5	15	- benevolence k vydávání výjimek	Obec zřizující ZŠ, MŠ
		Špatné rozmístění ZŠ, MŠ v rámci území	2	3	6	- spolupráce obcí - strategické plánování demografického vývoje regionu a na jeho základě zřizování či rozšiřování ZŠ	Obce daného území

Č.	Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
			Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	$V = P \cdot D$		
4.	Organizační riziko	Nedostatek dětí / příliš mnoho dětí (nepříznivý demografický vývoj)	4	5	20	- spolupráce obcí (vzájemná pomoc a podpora např. rozdělení I. a II. stupně mezi obcemi) - Podpora výstavby rodinných domů a bytů za zvýhodněné ceny pro mladé rodiny (zasítované parcely v obcích)	Obce daného území
		Rušení dopravních spojů zajišťující dopravu dětí do a ze ZŠ, MŠ	3	4	12	- spolupráce obcí (jednání k obnově spojů, společné zajištění provozu spoje mezi obcemi např. minibus)	Obce, kraj
		Nedostatek kvalifikovaného personálu	2	3	6	- zlepšení finančních a pracovních podmínek - jistota zaměstnání - zvýšení profesní motivace prostřednictvím větších možností seberealizace a sebevzdělávání (další vzdělávání učitelů, rekvalifikace, školení)	Obec zřizující ZŠ, MŠ Konkrétní ZŠ, MŠ Stát
		Nevhodně stanovené normativy na ZŠ a MŠ ze strany kraje	3	4	12	- prohloubení spolupráce kraje a jednotlivých škol	Obce daného území
		Nezájem či neochota obcí na spolupráci	2	2	4	- dojednání spolupráce v rámci většího počtu obcí - snížení finančního podílu jednotlivých obcí na společných projektech	Obce daného území
5.	Věcné riziko	Špatné řízení školy	2	2	4	- efektivita výběrového řízení - zajištění kvalitních školení pro ředitele škol a realizace setkání ředitelů škol, kde by si vyměňovali názory a zkušenosti	Obec zřizující ZŠ, MŠ
		Nízká kvalita výuky	2	5	10	- šetření ze strany obce (spolupráce s ČŠI) - zvýšení profesní i osobní motivace učitelů na zkvalitnění výuky a lepších výsledků žáků	Konkrétní ZŠ, MŠ
		Nezájem rodičů o umístění dětí do konkrétní ZŠ, MŠ	2	4	8	- zjištění důvodu nezájmu a zpětná vazba - pravidelné setkání s rodiči (vyvarování se případného budoucího problému) - prezentace výsledků žáků i nabídky zájmových kroužků, které školy nabízí	Konkrétní ZŠ, MŠ

Č.	Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
			Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	$V = P \cdot D$		
		Personální rizika (aprobovanost, fluktuace, věk, ...)	2	5	10	- zlepšení finančních a pracovních podmínek - vyhledávání a nabídka rekvalifikačních kurzů	Konkrétní ZŠ, MŠ

Zdroj: vlastní zpracování

Na území ORP Havlíčkův Brod byla identifikována celá řada potenciálních rizik, která mohou negativně ovlivnit oblast předškolního a základního vzdělávání. Ocenění rizik je do značné míry subjektivní a vychází z názoru zpracovatelů.

Z hlediska pravděpodobnosti a dopadu lze za nejvýznamnější považovat zejména **nedostatek financí na běžný provoz a opravy**, případně na investice a vybavení v dlouhodobém horizontu. S tímto finančním rizikem je spjato i další riziko, které může mít významný vliv na fungování škol a to jsou možné změny v legislativě, které povedou k vynuceným investicím (např. zpřísnění hygienických předpisů).

Dalším rizikem, které může mít významný dopad na fungování škol na úrovni ORP je **nepříznivý demografický vývoj**, zejména pokud povede k nárůstu nákladů pro obce (např. zvýšený počet dětí v mateřských školách a k tomu striktní hygienické předpisy). Mezi riziko s velkou mírou pravděpodobnosti patří i personální riziko (např. kvalifikovanost učitelů – problém u malých obcí sehnat a udržet si kvalifikovanou osobu).

3.3 Východiska pro strategickou část

Veškeré výstupy výzkumu potřeb mateřských a základních škol, které zprostředkovalo MŠMT ČR, byly projednávány na jednání pracovních skupin. Jednotlivé pracovní skupiny byly sestaveny z aktérů v území.

Ustanoveny byly tři pracovní skupiny:

- 1) **Mateřské školy**
- 2) **Základní školy**
- 3) **Neformální vzdělávání**

Na základě výsledků analýz dotazníkového šetření MŠMT a diskuze na jednáních pracovních skupin navrhl odborný tým problémové oblasti, které předložil na prvním jednání pracovních skupin. Předložené problémové oblasti byly upraveny, odstraněny nebo doplněny podle skutečné situace v území.

Z problémových oblastí byly dále vybrány ty nejvíce prioritní, případně vznikly sloučením několika problémových oblastí, opět podle skutečných potřeb v území.

Na základě diskuzí v pracovních skupinách a výsledků analýz byla vypracována vize a SWOT – 3 analýza pro každou prioritní oblast. Návrhy byly opět předloženy pracovním skupinám k posouzení a případně upraveny. Následně se uskutečnila setkání a kulaté stoly, na kterých účastníci připomínkovali a doplnili materiály vypracované pracovními skupinami (jednotlivé předložené materiály vycházely z analytické části MAP).

Za účelem sběru projektových záměrů škol a organizací neformálního a zájmového vzdělávání odborný tým provedl vlastní šetření a kulaté stoly, kterých se účastnili ředitelé škol, zástupci zřizovatelů a pracovníci a dobrovolní pracovníci organizací působících v oblasti vzdělávání nebo asistenčních služeb, a v oblasti neformálního a zájmového vzdělávání dětí a mládeže.

3.3.1 Vymezení problémových a prioritních oblastí problémových oblastí

Na základě výsledků analytické části byly stanoveny jednotlivé problémové oblasti a klíčové problémy.

Vymezení klíčových problémů

- Nesystémovost a nestabilita školství
- Nízké finanční ohodnocení v oblasti vzdělávání
- Nízká motivace rodičů
- Nezájem dětí
- Nedostatek lektorů
- Odchod „nadaných“ žáků na víceletá gymnázia
- Nestabilní prostředí
- Vysoká administrativní zátěž
- Nedostatečná provázanost 1. a 2. stupně
- Nedostatečná informovanost pedagogů o nových metodách
- Nedostatek financí ve školách
- Vztahy na pracovišti
- Nedostatečná nabídka na malých obcích (volnočasové aktivity)
- Dopravní dostupnost
- Nízká motivace pedagogů
- Sociálně vyloučená lokalita

Problémové oblasti v řešeném území vycházející z analytické části MAP

Kvalita výuky a důraz na jedinečnost každého žáka

Kvalita a funkčnost škol a školských zařízení

Řízení a vedení škol a školských zařízení

Důraz na individuální potřeby každého dítěte/žáka

Pravomoc učitelů a jejich kvalita

Sociální klima mezi dětmi a žáků

Jednotlivé stanovené a předložené problémové oblasti a klíčové problémy byly projednány a diskutovány členy jednotlivých pracovních skupin. Na základě diskuze byly stanoveny následující konečné prioritní problémové oblasti:

- **Kvalitní a dostupné vzdělávání pro všechny**
- **Rozvíjení gramotností a podpora kompetencí všech dotčených skupin**
- **Podpora začleňování a výuky novými metodami**
- **Předávání zkušeností a příkladů dobré praxe**

Jednotlivé prioritní problémové oblasti a jejich vazba na povinná a doporučená opatření (témata) dle Postupů MAP jsou rozpracována ve Strukturálním rámci ORP Havlíčkův Brod.

3.3.2 SWOT-3 analýza prioritních oblastí rozvoje v řešeném území

Priorita 1 – Kvalitní a dostupné vzdělávání pro všechny

Priorita 2 – Rozvíjení gramotností a podpora kompetencí všech dotčených skupin

Priorita 3 – Podpora začleňování a výuky novými metodami

Priorita 4 – Předávání zkušeností a příkladů dobré praxe

Souhrnná SWOT analýza

Seznam obrázků

Obrázek 1: Obce v ORP Havlíčkův Brod	5
Obrázek 2: Rozdělení obcí v ORP Havlíčkův Brod podle počtu obyvatel.....	7
Obrázek 3: Přehled mateřských škol v ORP Havlíčkův Brod	37
Obrázek 4: Přehled základních škol v ORP Havlíčkův Brod	46
Obrázek 5: Přehled neúplných základních škol v ORP Havlíčkův Brod	52
Obrázek 6: Přehled úplných základních škol v ORP Havlíčkův Brod	53
Obrázek 7: Přehled jednotlivých malotřídních škol v ORP Havlíčkův Brod	55
Obrázek 8: Přehled ZUŠ v ORP Havlíčkův Brod	65

Seznam tabulek

Tabulka 1: Základní charakteristika území ORP Havlíčkův Brod	8
Tabulka 2: Základní charakteristika SO ORP Havlíčkův Brod a Kraje Vysočina k 1. 1. 2016	9
Tabulka 3: Druhy pozemků a jejich rozloha (v %) v SO ORP Havlíčkův Brod a Kraji Vysočina (k 1. 1. 2015).....	9
Tabulka 4: Nezaměstnanost v SO ORP Havlíčkův Brod a Kraji Vysočina k 31. 12. 2015	10
Tabulka 5: Vývoj počtu obyvatel v území SO ORP Havlíčkův Brod (2004 – 2014)	14
Tabulka 6: Věková struktura obyvatelstva v ORP Havlíčkův Brod v letech 2004 – 2014.....	15
Tabulka 7: Nezaměstnanost v SO ORP Havlíčkův Brod 2010 - 2015	19
Tabulka 8: Nejvýznamnější zaměstnavatelé v ORP Havlíčkův Brod	19
Tabulka 9: Obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání	33
Tabulka 10: Seznam obcí a měst v SO ORP Havlíčkův Brod včetně vyznačených škol a školských zařízení	34
Tabulka 11: Demografický vývoj obyvatelstva v ORP Havlíčkův Brod v letech 2000 - 2015	35
Tabulka 12: Přehled škol a školských zařízení v SO ORP Havlíčkův Brod ve školním roce 2015/2016 ..	35
Tabulka 13: Přehled soukromých mateřských škol v ORP Havlíčkův kraj za školní rok 2014/2015	39
Tabulka 14: Vývoj počtu MŠ v ORP Havlíčkův Brod dle různých kritérií (ve školních letech 2009/2010 - 2015/2016)	40
Tabulka 15: Vývoj počtu dětí MŠ v ORP Havlíčkův Brod dle různých kritérií (ve školních letech 2009/2010 - 2015/2016)	41
Tabulka 16: Počet pedagogů a asistentů pedagogů v MŠ (zřizované obcemi i soukromé) v školních letech 2009/2010 - 2015/2016.....	43
Tabulka 17: Přehled stravovacích zařízení v MŠ a jejich vývoj	44
Tabulka 18: Vývoj počtu žáků a přehled tříd v ZŠ a PŠ U Trojice, Havlíčkův Brod v letech 2009 - 2016	47
Tabulka 19: Vývoj počtu žáků a přehled tříd v Mateřské škole a Základní škole Slunečnice v letech 2009 - 2016.....	48
Tabulka 20: Vývoj počtu žáků a přehled tříd v Základní škole a Mateřské škole při zdravotnických zařízeních Kraje Vysočina v letech 2009 - 2016.....	48
Tabulka 21: Přehled soukromých a krajských škol v ORP Havlíčkův kraj za školní rok 2014/2015	49
Tabulka 22: Vývoj počtu ZŠ v ORP Havlíčkův Brod dle různých kritérií (ve školních letech 2009/2010 - 2015/2016)	50
Tabulka 23: Speciální třídy a přípravné třídy ZŠ v ORP Havlíčkův Brod (ve školních letech 2009/2010 - 2015/2016)	50
Tabulka 24: Počet malotřídních běžných ZŠ v ORP Havlíčkův Brod (ve školních letech 2009/2010 - 2015/2016)	51

Tabulka 25: Počet běžných malotřídních ZŠ v jednotlivých obcích SO ORP Havlíčkův Brod ve školním roce 2015/2016	54
Tabulka 26: Vývoj počtu žáků ZŠ v ORP Havlíčkův Brod dle různých kritérií (ve školních letech 2009/2010 - 2015/2016)	55
Tabulka 27: Vývoj počtu žáků na 1. a 2. stupni základních škol v ORP Havlíčkův Brod.....	56
Tabulka 28: Počet pedagogů a asistentů pedagogů v ZŠ (zřizované obcemi) ve školních letech 2009/2010 - 2015/2016	58
Tabulka 29: Počet absolventů ZŠ v ORP Havlíčkův Brod ve školních letech 2005/2006 – 2014/2015 ..	58
Tabulka 30: Vývoj počtu žáků v ZŠ, kteří ukončili školní docházku předčasně a přechod žáků na gymnázium a do různých výběrových tříd	59
Tabulka 31: Přehled stravovacích zařízení v ZŠ a počet strážníků (žáků ZŠ) v ORP Havlíčkův Brod.....	59
Tabulka 32: Celkový přehled školních jídelen a výdejen MŠ a ZŠ v ORP Havlíčkův Brod a jejich vývoj .	61
Tabulka 33: Vývoj školních družin a školních klubů v běžných základních školách v ORP Havlíčkův Brod	62
Tabulka 34: Situace ve školních družinách v soukromých a krajských základních školách v ORP Havlíčkův Brod ve školním roce 2015/2016	62
Tabulka 35: Přehled zařízení, která jsou součástí MŠ a ZŠ, zhodnocení jejich stavu a stavu vybavenosti těchto zařízení	63
Tabulka 36: Přehled Základních uměleckých škol dle zřizovatelů v SO ORP Havlíčkův Brod.....	66
Tabulka 37: Přehled školního v Soukromé základní umělecké škole spol. s.r.o. (Havlíčkův Brod)	68
Tabulka 38: Vývoj počtu žáků a počty pedagogů na ZUŠ v ORP Havlíčkův Brod ve sledovaném období	69
Tabulka 39: Zhodnocení technického stavu a stavu vybavenosti základních uměleckých škol v ORP Havlíčkův Brod.....	69
Tabulka 40: Přehled vývoje SVČ AZ Centrum Havlíčkův Brod včetně počtu pedagogů	70
Tabulka 41: Zhodnocení technického stavu a stavu vybavenosti zájmového vzdělávání v ORP Havlíčkův Brod	71
Tabulka 42: Celkové provozní výdaje v hlavní činnosti v SO ORP Havlíčkův Brod na ZŠ, MŠ a v jiných zařízeních zřizovaných obcemi v Kč	73
Tabulka 43: Celkové příjmy v SO ORP Havlíčkův Brod na ZŠ, MŠ a v jiných zařízeních zřizovaných obcemi v Kč (vč. provozního příspěvku zřizovatele, dotací na přímé náklady ve školství a ostatních účelových dotací)	74
Tabulka 44: Celkové provozní příspěvky poskytnuté zřizovatelem Městem Havlíčkův Brod zřizovaným ZŠ, MŠ, ZUŠ a SVČ.....	74
Tabulka 45: Přímé náklady na vzdělávání škol a školských zařízení v ORP Havlíčkův Brod za rok 2015	76
Tabulka 46: Přehled vyjíždějících žáků a studentů do škol v ORP Havlíčkův Brod.....	78
Tabulka 47: SWOT analýza z analytické části MAP.....	95
Tabulka 48: Analýza dotčených skupin v oblasti vzdělávání v řešeném území – jejich zapojení, způsob spolupráce a komunikace, apod.	99
Tabulka 49: Analýza rizik v oblasti vzdělávání v řešeném území.....	105

Seznam grafů

Graf 1: Historický vývoj počtu obyvatel v letech 1869 – 2015 v území ORP Havlíčkův Brod	13
Graf 2: Trend vývoje počtu obyvatel v ORP Havlíčkův Brod v letech 2001 - 2015	14
Graf 3: Vývoj hodnot indexu stárí v letech 2004 – 2014 v ORP Havlíčkův Brod	16
Graf 4: Věková struktura obyvatel dle pohlaví k 31. 12. 2015	17

<i>Graf 5: Vývoj počtu obyvatel v SO ORP Havlíčkův Brod 2001 - 2030.....</i>	<i>17</i>
<i>Graf 6: Vývoj počtu dětí v MŠ podle zřizovatele</i>	<i>42</i>
<i>Graf 7: Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ v ORP Havlíčkův Brod.....</i>	<i>42</i>
<i>Graf 8: Vývoj počtu pedagogů a asistentů pedagoga v MŠ v průběhu posledních 7 školních let</i>	<i>44</i>
<i>Graf 9: Vývoj počtu žáků na 1. stupni a 2. stupni základních škol v ORP Havlíčkův Brod.....</i>	<i>56</i>
<i>Graf 10: Předpokládaný vývoj počtu dětí v ZŠ</i>	<i>57</i>